
02002180602040040

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 218**

6 Φεβρουαρίου 2004

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 674

Έγκριση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Τις διατάξεις των άρθρων 8, 18 παράγραφος 5 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 207).

Την από 13.10.2003 γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Την από 4.9.2003 γνωμοδότηση της εκτελεστικής επιτροπής του ΟΡΣΠΠ Θεσσαλονίκης.

Την εισήγηση της Δ/νσης Χωροταξίας του ΥΠΕΧΩΔΕ 31375/16.8.2003.

Το γεγονός ότι από τις κανονιστικές διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Εγκρίνεται το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με το οποίο:

Καταγράφεται και αξιολογείται η θέση της Περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο, ο ρόλος της σε εθνικό επίπεδο και σε σύγκριση με άλλες περιφέρειες καθώς επίσης και οι λειτουργίες διαπεριφερειακού χαρακτήρα που έχει ή μπορεί να αναπτύξει.

Καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου στο επίπεδο της Περιφέρειας.

Αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων στο Επίπεδο της Περιφέρειας και

Προσδιορίζονται με προοπτική δεκαπέντε (15) ετών βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου στο επίπεδο της Περιφέρειας, οι οποίες θα προωθούν την ισότιμη ένταξή της στον ευρύτερο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο.

(τα παραπάνω καθορίζονται ειδικότερα στο άρθρο 3).

Άρθρο 2

Το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στοχεύει:

Στην εναρμόνιση με τα εγκεκριμένα ή υπό διαμόρφωση κείμενα του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και την εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών προτεραιοτήτων και επιλογών τους, στο επίπεδο της Περιφέρειας.

Την προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και διαρκούς ανάπτυξης της Περιφέρειας σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές της.

Στην ενσωμάτωση των κατευθύνσεων του περιφερειακού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και άλλων γενικών ή ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας.

Στην εξασφάλιση της ικανότητάς τους να αποτελέσουν τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων του Κράτους, των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη του περιφερειακού χώρου.

Στην εξασφάλιση κατευθύνσεων για τα μεγάλα αστικά συγκροτήματα για τα οποία απαιτούνται Ρυθμιστικά Σχέδια για την οικιστική τους οργάνωση και για την προστασία του περιβάλλοντος.

Στην εξασφάλιση της ικανότητάς τους να λειτουργούν ως κατευθυντήρια πλαίσια στα κατώτερα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΠΕΡΠΟ, και ΖΟΕ) εξασφαλίζοντας τη συνεκτική διαχείριση του χώρου.

Στην εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών προτεραιοτήτων - επιλογών των χωρικών κατευθύνσεων αναφορικά με τις περιοχές στις οποίες θα ενεργοποιούνται τα εργαλεία και οι μηχανισμοί του Ν. 2742/1999, ειδικότερα δε οι Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων και τέλος οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων.

Στον καθορισμό προγράμματος δράσης στο οποίο εξειδικεύονται οι απαιτούμενες ενέργειες για την εφαρμογή

των προτάσεων των ΠΠΧΣΑΑ, ρυθμίσεις, μέτρα και προγράμματα, το κόστος και οι πηγές χρηματοδότησης των προτεινόμενων παρεμβάσεων, καθώς και οι φορείς και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων.

Άρθρο 3

1. Η θέση και ο ρόλος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στο διεθνή, ευρωπαϊκό και εθνικό χώρο (χάρτης Α.1, Α.2).

(1) Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας βρίσκεται στο κέντρο περίπου των βορείων περιφερειών της χώρας. Στην Περιφέρεια βρίσκεται το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, ενώ από αυτή διέρχονται και συναντώνται ο παραδοσιακός αναπτυξιακός άξονας της χώρας, ο γνωστός ΠΑΘΕ, αλλά και ο αναδυόμενος κατά μήκος της Εγνατίας άξονας. Στην προέκταση του ΠΑΘΕ προς βορρά βρίσκεται και η κύρια οδική και σιδηροδρομική «πύλη» της χώρας προς τα Βαλκάνια. Με την έννοια αυτή η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί μια περιφέρεια στην οποία συνδυάζονται στοιχεία κεντρικότητας με στοιχεία συνοριακού χαρακτήρα, τόσο ως προς τη χώρα, όσο και ως προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Περιφέρεια διαχωρίζεται από τις γειτονικές προς βορρά χώρες, ΠΓΔΜ και Βουλγαρία, με ένα σύστημα ορεινών όγκων το οποίο διακόπτεται από τις κοιλάδες των ποταμών Αξιού και Στρυμόνα

(2) Η Περιφέρεια χωρίζεται έτσι, στον κύριο κορμό της, σε δύο πεδινά τμήματα το δυτικό και το ανατολικό, ενώ στο νοτιότερο τμήμα της βρίσκεται ο νομός Πιερίας στον οποίο αναπαράγεται μια τυπική σχέση βουνού κάμπου και ορεινής ενδοχώρας πεδινών παραλίων βορείως του Ολύμπου. Νοτιοανατολικά η Περιφέρεια ολοκληρώνεται με το νομό Χαλκιδικής, ορεινό και παραθαλάσσιο, ταυτόχρονα, με εξαιρετική γεωγραφική ποικιλία.

(3) Χαρακτηριστικό για την Περιφέρεια είναι και το σύστημα απορροής της καθώς στο δυτικό της τμήμα ρέουν και εκβάλουν στη θάλασσα προερχόμενοι από τα δυτικά και τα βόρεια οι ποταμοί Αλιάκμονας, Λουδίας, Αξιός, και Γαλλικός, ενώ στο ανατολικό της τμήμα ρέει και εκβάλει στη θάλασσα ο Στρυμόνας. Οι ορεινοί όγκοι, το σύστημα απορροής και η γεωμορφολογία του εδάφους διαμορφώνουν, όπως και στη Δυτική Μακεδονία, ένα σύστημα λιμνών, το οποίο περιλαμβάνει τμήματα της Βεγορίτιδας και της Δοϊράνης καθώς και της τεχνητής λίμνης Κερκίνης στο βορρά, και τις λίμνες Κορώνεια και Βόλβη στο νομό Θεσσαλονίκης.

(4) Διαμορφώνονται, έτσι, τέσσερα γεωγραφικά υποσυστήματα:

- οι πεδινές περιοχές μεταξύ των ορεινών όγκων,
- οι λοφώδεις περιοχές,
- οι καθαυτό μεγάλοι ορεινοί όγκοι, και, τέλος,
- οι παραθαλάσσιες περιοχές της Περιφέρειας και οι χερσόνησοι της Χαλκιδικής.

Χαρακτηριστικό στοιχείο του συστήματος αυτού αποτελεί η εξαιρετικά πλούσια πανίδα και χλωρίδα η οποία από τους βιότοπους στις λίμνες και στις παραλίμνιες περιοχές μέχρι τα οικοσυστήματα στα ορεινά και τις κοιλάδες των ποταμών, στις περιοχές όπου δεν γίνονται αισθητές οι πιέσεις στο περιβάλλον από την αστική ανάπτυξη (κατοίκηση και αγροτική και βιομηχανική παραγωγή) παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Τόσο τα οικονομικά δεδομένα που αφορούν στις συνέπειες της πολιτικής σταθεροποίησης και της οικονομικής της Νομισματικής Ένωσης στην ανάπτυξη των υποδομών, επικοινωνίας και ποιότητας ζωής, στη βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, στη στήριξη των επιχειρήσεων και στην προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν το πλαίσιο που οδηγεί σε διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία της χώρας και της Περιφέρειας το οποίο, όμως, συνδυάζεται με τις επιπτώσεις του αυξανόμενου ανταγωνισμού σε όλα τα επίπεδα, ο οποίος εκφράζεται με μεγαλύτερες κινήσεις κεφαλαίου, αγαθών και ανθρώπων σε παγκόσμια πια κλίμακα.

(5) Αυτές οι κινήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές τόσο για τις προς βορρά γειτονικές χώρες της Περιφέρειας, όσο και προς όλες τις γειτονικές προς τη χώρα χώρες οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι αποτελούν την οιονεί ενδοχώρα της Περιφέρειας. Σταδιακά οι σχέσεις, σε όλα τα επίπεδα, με τις περιοχές αυτές αυξάνονται με αποτέλεσμα να μπορεί να θεωρηθεί ότι η Περιφέρεια θα μετασχηματιστεί ως η απόληξη ενός δικτύου αξόνων προς βορρά και θα λειτουργήσει ως κόμβος διασυνδέσεων προς όλες τις γεωγραφικές κατευθύνσεις μέσα από συστήματα διακρατικών μεταφορών, που θα πρέπει να αναπτυχθούν γύρω από το σύστημα που ορίζεται σήμερα από τον ΠΑΘΕ, την Εγνατία, το λιμάνι και το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης. Ιδιαίτερο ρόλο στη διαδικασία αυτή θα παίξει το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Θεσσαλονίκης με το σύνολο των λειτουργιών του, καθώς και η Εγνατία Οδός και σε συνδυασμό με τον ΠΑΘΕ. Με την ολοκλήρωση των έργων αυτών και με την εκτέλεση έργων οδικών υποδομών στις προς βορρά χώρες και μελλοντικούς εταίρους στην ΕΕ, η «ενδοχώρα» της Περιφέρειας θα αυξηθεί σημαντικά με ανάλογες επιπτώσεις τόσο στο αναπτυξιακό της πρότυπο όσο και στη συνοχή της.

(6) Η Περιφέρεια, επομένως, μετασχηματίζεται από μια Περιφέρεια η οποία συνδυάζει στοιχεία κεντρικότητας ως προς τη χώρα με στοιχεία ακριτικού χαρακτήρα καθώς, μέχρι σχετικά πρόσφατα, βρίσκονταν αποκομμένη από τους γείτονες της, σε Περιφέρεια πύλη της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο αναδιαρθρώνονται οι οικονομίες των προς βορρά γειτονικών χωρών και οι υποδομές στις περιοχές αυτές, τόσο η Περιφέρεια θα αποβάλλει το χαρακτήρα του προς βορρά συνοριακού αδιεξόδου και θα μετασχηματίζεται σε μια δυναμική Περιφέρεια στο βορρά της χώρας στα εξωτερικά της σύνορα και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντασσόμενη σε ένα ακόμα αναπτυσσόμενο υποσύνολο της ΕΕ.

(7) Η κατάσταση αυτή οδηγεί στην ενδυνάμωση του αστικού συστήματος της Περιφέρειας. Η διαμόρφωση μιας σχέσης ισορροπίας μεταξύ του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης και των άλλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας αποτελεί προϋπόθεση για μια ισόρροπη ανάπτυξη αυτού του τύπου.

Από τη Θεσσαλονίκη εκκινούν οι άξονες προς τη δυτική Χαλκιδική, και τον Πολύγυρο, προς την Ασπροβάλτα και την Καβάλα, προς τις Σέρρες, το Σιδηρόκαστρο και τα σύνορα με τη Βουλγαρία, προς το Κιλκίς και, παράλληλα, προς το Πολύκαστρο και τα σύνορα (τμήμα του ΠΑΘΕ), προς τα Γιαννιτσά, Έδεσσα, Φλώρινα, προς τη Βέροια (Εγνατία) και τη Νάουσα και προς την Κατερίνη (ΠΑΘΕ).

Η ολοκλήρωση της Εγνατίας θα συμβάλλει στην περαιτέρω ενδυνάμωση της ολοκλήρωσης των νομών στην Περιφέρεια, ενώ οι κάθετοι προς την Εγνατία άξονες αποτελούν καθοριστικής σημασίας συνδέσεις της Περιφέρειας και της χώρας με τις προς βορρά περιοχές και χώρες.

(8) Η ανάπτυξη των υποδομών και των αστικών κέντρων κάτω από την προϋπόθεση σταδιακής εξισορρόπησης της βαρύτητας της Θεσσαλονίκης μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της εσωτερικής συνοχής της Περιφέρειας και στη σταδιακή ανάπτυξη λειτουργικών αστικών δικτύων εκεί που βρίσκονται περισσότερα αστικά κέντρα δηλαδή στη δυτική περιοχή της Περιφέρειας (νομοί Πέλλας και Ημαθίας)

Η Περιφέρεια συνδέεται με στενότερους λειτουργικούς δεσμούς σε υπερτοπικό επίπεδο με το σύνολο της χώρας, τις γειτονικές χώρες στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο και με το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο εσωτερικό του το σχήμα αυτό, χαρακτηρίζεται και από ορισμένα αδύνατα σημεία, που ισχύουν, όπως και σε όλη τη χώρα. Πρόκειται για το σταδιακό περιορισμό και δραστηριότητα κατοίκησης και παραγωγής στον ορεινό χώρο, που αποτελεί σημαντικό τμήμα της Περιφέρειας, αλλά και για την εμμονή στις περιοχές αυτές παραδοσιακών πρότυπων.

(9) Ένα πρόσθετο χαρακτηριστικό της Περιφέρειας αποτελεί το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Θεσσαλονίκης. Η Θεσσαλονίκη αποτελεί την καρδιά της αστικής και οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας. Το γνωστό πρότυπο που χαρακτηρίζει τη σχέση Αθήνας-λοιπής χώρας αναπαράγεται και εδώ σε μικρότερη ένταση και έκταση με ανάλογες επιπτώσεις στην οικιστική ανάπτυξη, τη λειτουργία των αστικών κέντρων, την αστική διάχυση και τις πιέσεις στο περιβάλλον.

Καθοριστικό στοιχείο για την ανάπτυξη της Περιφέρειας αποτελεί, παρά την ιδιαίτερη σημασία της αγροτικής της οικονομίας και η οικονομία του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης η οποία ακολουθεί, ακριβώς λόγω του μεγέθους του, τις εξελίξεις της οικονομίας της χώρας.

(10) Οι διαρθρωτικές αλλαγές στις γειτονικές προς την Περιφέρεια χώρες, η ανάπτυξη υποδομών επικοινωνίας μεταφορών και μετακινήσεων θα αποτελέσουν μηχανισμούς πρόκλησης της αναπτυξιακής διαδικασίας στην Κεντρική Μακεδονία η οποία σταδιακά θα διαμορφώσει ένα νέο πρότυπο τόσο ως προς τη χώρα (δεύτερο υπερεθνικής σημασίας μητροπολιτικό κέντρο), αλλά και ως προς το ευρύτερο γεωγραφικό της περιβάλλον.

Συμπερασματικά η θέση και ο ρόλος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στο διεθνή Ευρωπαϊκό και Εθνικό χώρο αξιολογείται ως εξής:

Αξιολόγηση της θέσης και των προοπτικών της Κ. Μακεδονίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

– Η χωρική ολοκλήρωση της Ευρώπης αναμένεται σε μεσοπρόθεσμη - μακροπρόθεσμη βάση να έχει ευνοϊκές επιπτώσεις στην αντιμετώπιση του προβλήματος που συνιστά η δυσμενής γεωγραφική και περιφερειακή θέση της Κ. Μακεδονίας ειδικότερα αλλά και της χώρας γενικότερα, σε σχέση με την Ευρώπη.

– Η δυναμική της Περιφέρειας, ως «πύλη» της χώρας προς τα Βαλκάνια, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις αναδιαρθρώσεις των οικονομιών και των υποδομών των προς βορρά γειτονικών χωρών, καθώς και από την προοπτική τους σχέση με την Ε.Ε. Οι προοπτικές διεύρυνσης της Ε.Ε. και βελτίωσης των ελληνοτουρκικών σχέσεων αυξάνει τις προοπτικές οικονομικής συνεργασίας και χωρικής ολοκλήρωσης στην περιοχή.

– Η αναβάθμιση του ρόλου της Κ. Μακεδονίας προϋποθέτει την αποκατάσταση της συνέχειας και συνοχής του ευρύτερου χωρικού συστήματος με την ανάπτυξη μεταφορικών - ενεργειακών - τεχνικών δικτύων και υποδομών, καθώς και τη διευκόλυνση της διακίνησης αγαθών, υπηρεσιών και ανθρώπινου δυναμικού

Αξιολόγηση θέσης και προοπτικής της Περιφέρειας σε εθνικό επίπεδο.

– Ως προς τη θέση της Περιφέρειας στον Ελληνικό χώρο, το βασικό χαρακτηριστικό είναι η κεντροβαρική της θέση σε όλους τους υφιστάμενους και υπό δημιουργία βασικούς αναπτυξιακούς άξονες, καθώς και η ύπαρξη του δεύτερου μητροπολιτικού κέντρου της χώρας.

– Με την ανάπτυξη των υποδομών, η Περιφέρεια συνδέεται με στενότερους λειτουργικούς δεσμούς με το σύνολο της χώρας, τις γειτονικές χώρες, τη Μεσόγειο και το σύνολο της Ε.Ε. Αναμένεται συνεπώς να αποβάλλει το χαρακτήρα του προς το βορρά συνοριακού αδιεξόδου και να μετασχηματιστεί σε μια δυναμική Περιφέρεια στο βορρά της χώρας στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε., εντασσόμενη σε ένα ακόμη αναπτυσσόμενο υποσύνολο της Ε.Ε. Η ολοκλήρωση της Εγνατίας και των καθέτων της θα συμβάλει στη βελτίωση των συνδέσεων με τις όμορες περιφέρειες (Δ. Μακεδονία και Ήπειρος στα δυτικά, Ανατ. Μακεδονία και Θράκη στα ανατολικά) καθώς και στη διεύρυνση της ακτινοβολίας της μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης.

– Η ολοκλήρωση του σημερινού άξονα (ΠΑΘΕ), του εκσυγχρονισμού του δικτύου του ΟΣΕ, του δικτύου μεταφοράς αερίου των μεγάλων έργων υποδομής και ιδιαίτερα της τριπλής Εγνατίας θα προσδώσουν νέες αναπτυξιακές δυνατότητες σε ολόκληρο το βορειοελλαδίτικο χώρο με προφανή πλεονεκτήματα για την Κ. Μακεδονία.

– Η δημιουργία των αναγκαίων υποδομών θα άρει το φραγμό που αποτελούν οι ορεινές περιοχές στα δυτικά και ανατολικά και θα συμβάλει στην καλύτερη λειτουργία και οργάνωση του περιφερειακού χώρου. Για τις παραμεθόριες περιοχές ευνοϊκή είναι η ανάπτυξη διασυνοριακών δράσεων και κόμβων ανάπτυξης παραγωγικών - εμπορικών και άλλων δραστηριοτήτων.

– Με επίκεντρο τη Θεσσαλονίκη η Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας αλλά και ολόκληρη η Β. Ελλάδα μπορεί να επιδιώξει ολοκληρωμένη και δυναμική ανάπτυξη α) λόγω προωθητικών δυνάμεων που αυτή είναι σε θέση να κινητοποιήσει από τη διεύρυνση του μητροπολιτικού της χαρακτήρα, β) ως πόλος χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, πολιτισμού, αναψυχής και νέων τεχνολογιών.

2. Αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης και προοπτικών στο επίπεδο της Περιφέρειας

2.1. Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία. Αξιολόγηση και προοπτικές

(11) Η Περιφέρεια εξ αιτίας των φυσικών της πόρων, πεδινές εκτάσεις, λοφώδεις περιοχές και αστικά κέντρα με προεξάρχουσα τη Θεσσαλονίκη, έχει διαμορφώσει ένα παραγωγικό πρότυπο που χαρακτηρίζεται από πολυμορφία στην παραγωγή σε ότι αφορά καθέναν από τους τρεις τομείς (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή), από πολυμορφία σε καθένα από τους τομείς αυτούς και από πολλές διατομεακές και ενδοτομεακές δικτυώσεις. Με την έννοια αυτή και εξαιτίας της σημασίας της Θεσσαλονίκης στην Περιφέρεια και τη χώρα το παραγωγικό πρότυπο της Περιφέρειας τείνει όλο και περισσότερο σε ότι αφορά

την κατά τομέα απασχόληση προς το αντίστοιχο πρότυπο της χώρας.

Πρέπει να σημειωθεί, πάντως, ότι οι αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας είναι από τις πιο δυναμικές του τομέα στη χώρα. Ο δυναμισμός αυτός αποτυπώνεται στην ποικιλία και την ποιότητα των παραγομένων προϊόντων, στη σύνδεση των προϊόντων αυτών με τις διεθνείς αγορές, καθώς και στην καθετοποίησή τους. Το αποτέλεσμα αυτής της δυναμικής αποτυπώνεται και στη συμβολή του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ της Περιφέρειας. Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι ο τομέας, παρά τη δυναμική του, παρουσιάζει τα διαρθρωτικά προβλήματα που χαρακτηρίζουν τον τομέα και τους επί μέρους κλάδους του στο σύνολο της χώρας.

Στον τομέα των υπηρεσιών οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα δυναμικές. Εκτός από την ανάπτυξη του εμπορίου στις τοπικές αγορές που αποτελεί άμεση συνέπεια της ροής χρημάτων στην Περιφέρεια, η ανάπτυξη στοιχείων του κοινωνικού εξοπλισμού, πολιτισμού και παιδείας όλων των βαθμίδων συνέβαλε ιδιαίτερα στη δημιουργία προσφοράς όλων των υπηρεσιών του τριτογενούς με αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

2.2. Χωροταξική Οργάνωση. Αξιολόγηση και προοπτικές (χάρτης Β.4)

2.2.1. Χωρική οργάνωση των υποδομών

2.2.1.1 Μεταφορές

(12) Με την ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών ο ρόλος της Περιφέρειας αναμένεται να αναβαθμιστεί σημαντικά. Ειδικότερα, η θέση της ως προς τους Αναπτυξιακούς Άξονες και τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα (Διασταύρωση ΠΑΘΕ και Εγνατίας Οδού, Λιμάνι και Αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης) αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα που θα ενισχύσει την ευρύτερη διεθνή σημασία και εξωστρέφειά της. Η Εγνατία Οδός και οι κάθετες συνδέσεις με τις χώρες της Βαλκανικής, σε συνδυασμό με το Λιμάνι της Θεσσαλονίκης - φυσική πύλη της Βαλκανικής Χερσονήσου και πρώτο διαμετακομιστικό κέντρο - καθιστούν την Περιφέρεια πόλο αναφοράς της ευρύτερης περιοχής.

Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Εγνατίας Οδού, βασικό πρόβλημα παραμένει η ανεπάρκεια των οδικών αξόνων που συνδέουν τη Θεσσαλονίκη με τα τουρκικά σύνορα προς τα ανατολικά και, μέσω Ιωαννίνων και Ηγουμενίτσας, με την Ιταλία και τη Δυτική Ευρώπη προς τα δυτικά.

Οι άξονες που συνδέουν τα διάφορα αστικά κέντρα με τη Θεσ/νίκη βρίσκονται σε καλή κατάσταση, όχι όμως και αυτοί που συνδέουν τα διάφορα κέντρα μεταξύ τους.

Η Περιφέρεια διαθέτει βασικές διεθνείς χερσαίες Πύλες (Ειδομένη και Εύζωνοι προς την ΠΓΔΜ και Προμαχώνας προς τη Βουλγαρία). Οι σημαντικές διαπεριφερειακές χερσαίες πύλες είναι προς Θεσσαλία προς Δυτ. και προς Ανατολική Μακεδονία.

Ο σημαντικός πόλος της Θεσσαλονίκης εντάσσεται στα εθνικά και στα διεθνή δίκτυα μέσω των αξόνων ΠΑΘΕ και Εγνατίας.

Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, το συνολικό μήκος του οποίου ανέρχεται σε 550 περίπου χλμ., είναι το μοναδικό της χώρας που είναι όλο κανονικού πλάτους και έχει κάποια στοιχειώδη συνθετότητα καθώς συμπεριλαμβάνει τους κλάδους προς βόρεια σύνορα, Τουρκία, και Δυτ. Μακεδονία. Το ενδιαφέρον του δικτύου προσδιορίζεται στο κορμικό τμήμα, που ανήκει στον άξονα Αθηνών - Πλατέος - Θεσ/νίκης - Ειδομένης και βρίσκεται σήμερα σε διαδικασία ολοκλήρωσης του διπλασιασμού της γραμμής και ηλεκτροκίνησης στο άμεσο μέλλον.

Σημαντικό έργο μακροχρόνιου προγραμματισμού θα αποτελέσει η νέα σιδηροδρομική γραμμή Θεσ/νίκης - Τοξοτών Ξάνθης, μέσω Αμφίπολης και Καβάλας, που θα συντομεύσει τη χρονοαπόσταση Θεσ/νίκης - ανατολικών συνόρων.

(13) Ο λιμένας της Θεσσαλονίκης, λόγω της θέσης του στη Βαλκανική, είναι στρατηγικής και εξαιρετικής οικονομικής σημασίας και έχει τις προϋποθέσεις μετεξέλιξης σε σημαντικό κόμβο συνδυασμένων μεταφορών ευρύτερης υπερεθνικής ακτινοβολίας, απαιτούνται όμως ακόμη σημαντικές βελτιώσεις στους τομείς της υποδοχής εμπορευματοκιβωτίων και της σύνδεσής του με τα χερσαία δίκτυα, κυρίως τον ΠΑΘΕ και μελλοντικά την Εγνατία, αλλά και με το σιδηροδρομικό δίκτυο.

(14) Σημαντικό ζήτημα είναι το καθεστώς λειτουργίας της ελεύθερης ζώνης και το θέμα του Ευρωλιμένα που, προς το παρόν, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί,

(15) Το διεθνές πολιτικό αεροδρόμια «Μακεδονία» στη Μίκρα, ο δεύτερος σε μέγεθος αερολιμένας της χώρας, έχει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. Απαιτούνται η βελτίωση των υποδομών του αερολιμένα και η σύνδεσή του με τον ΠΑΘΕ και την Εγνατία.

2.2.1.2. Ενέργεια

Ηλεκτροπαραγωγή και μεταφορά

Φυσικό αέριο

(16) Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας δεν έχει υπάρχουν σημαντικές ηλεκτροπαραγωγές μονάδες, η περιφέρεια είναι όμως σημαντική γιατί αποτελεί την κατάληξη διεθνών γραμμών και αποτελεί κομβικό σημείο της μεταφοράς ενέργειας από τη δυτική στην ανατολική βόρειο Ελλάδα.

(17) Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ανήκει ο σταθμός εισόδου του φυσικού αερίου από τη Βουλγαρία, στην ελληνοβουλγαρική μεθόριο (Κούλα), με βασικό μετρητικό σταθμό στο Στρυμονοχώρι.

Ο βασικός αγωγός μεταφοράς του φυσικού αερίου διέρχεται από την Περιφέρεια και κατευθύνεται προς νότο μέχρι την Αττική.

Η οικιακή και βιομηχανική χρήση του φυσικού αερίου αναμένεται ότι θα έχει σημαντικά ενεργειακά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα.

2.2.1.3. Υποδομές περιβάλλοντος

(18) Ο ανεπαρκής εξοπλισμός των αστικών κέντρων της Περιφέρειας σε υποδομές περιβάλλοντος έχει επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον της. Οι ποταμοί Αλιάκμονας, Λούδιος, Γαλλικός, Στρυμόνας, η Λίμνη του Λαγκαδά, ο κόλπος του Θερμαϊκού καθώς και παραλιακές περιοχές στο Νομό Χαλκιδικής δέχονται πιέσεις από αστικά λύματα.

2.2.1.4. Τηλεπικοινωνίες

Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των τηλεπικοινωνιακών υποδομών μπορούν να αναδείξουν τη Θεσσαλονίκη σε τηλεπικοινωνιακό κόμβο των Βαλκανίων.

2.2.2. Οικιστικό δίκτυο

(19) Φαινόμενα πληθυσμιακής αποδυνάμωσης παρουσιάζονται σε μεσόγειες, ορεινές και παραμεθόριες περιοχές, με περιορισμένους ή ανεπαρκώς διαχειριζόμενους φυσικούς πόρους και σημαντικές ελλείψεις σε οικονομική

και κοινωνική υποδομή. Η αναμενόμενη περαιτέρω μείωση των θέσεων εργασίας στο γεωργικό τομέα και η σημαντική υποκατάσταση απασχόλησης από τους μετανάστες, θα οδηγήσουν σε νέα δημογραφική αποψίλωση της υπαίθρου, αν δεν σχεδιαστούν και εφαρμοστούν σύνθετες παρεμβάσεις, με έμφαση στην εξειδίκευση του αγροτικού εργατικού δυναμικού σε νέες οικονομικές δραστηριότητες προσαρμοσμένες στον αγροτικό χώρο.

(20) Στο οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας κυριαρχεί η μητροπολιτική περιφέρεια της Θεσσαλονίκης και το αντίστοιχο πολεοδομικό συγκρότημα. Το δίκτυο περιλαμβάνει σημαντικά αστικά κέντρα (κύρια, πρωτεύουσες νομών), μεγαλύτερα και μικρότερα παραγωγικά κέντρα με τις αντίστοιχες εξυπηρετήσεις.

Τα γενικά χαρακτηριστικά του οικιστικού δικτύου είναι τα εξής:

1. Η οικιστική διάρθρωση του κάθε νομού είναι διαφορετική ως προς την οργάνωση και την ιεράρχηση (δηλαδή τη δομή) του οικιστικού δικτύου. Αναγνωρίζονται μονοπολικά πρότυπα οικιστικής διάρθρωσης (Θεσσαλονίκη, Πιερία), πολυπολικά (Ημαθία, Πέλλα), α-πολικά (Χαλκιδική) και ενδιάμεσα (Κιλκίς, Σέρρες), με κάποιον πόλο φθίνουσας ή περιορισμένης ακτινοβολίας, ενώ λείπουν τα ισχυρά περιφερειακά κέντρα.

2. Το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης καταλαμβάνει κυρίαρχη θέση στην οργάνωση του οικιστικού δικτύου και προσλαμβάνει σημασία υπέρ-περιφερειακή και υπερεθνική. Αυτό οφείλεται στη δυναμική πληθυσμιακή του εξέλιξη, τις υποδομές του, την ύπαρξη και την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών (σε σχέση με τα υπόλοιπα κέντρα της Περιφέρειας και ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας), καθώς και την πολιτική / γεωπολιτική του σημασία. Τα στοιχεία αυτά προσδίδουν στη Θεσσαλονίκη τη μοναδική της θέση στο οικιστικό δίκτυο.

3. Στις ορεινές ζώνες δεν οργανώνονται συνεκτικά δίκτυα οικισμών, και κυριαρχούν οι συνδέσεις με τα πεδινά, κυρίως μέσω των οδικών αξόνων.

4. Ισχυρή οικιστική ανάπτυξη εμφανίζεται στην παραλιακή ζώνης του «τόξου» του Θερμαϊκού (Πιερία - Θεσσαλονίκη - Χαλκιδική) με πόλο τη Θεσσαλονίκη και εξειδίκευση των παραλιακών ενοτήτων στον τουρισμό.

(21) Η αναδιάταξη των ΟΤΑ σε νέους δήμους του προγράμματος Καποδίστρια, απέδωσε στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας 133 δήμους οι οποίοι διάρθρωσαν τους 625 ΟΤΑ της περιοχής οργανώνοντας τους 1.094 οικισμούς της.

Με βάση τις τάσεις μεταβολής του πληθυσμού, τους δείκτες απασχόλησης σε σχέση με το μέσο όρο της Περιφέρειας και τους δείκτες δεσμεύσεων κοινωνικού εξοπλισμού και τεχνικής υποδομής, ως κέντρα ανάπτυξης στην Περιφέρεια μπορούν να θεωρηθούν οι πρωτεύουσες των νομών και ορισμένοι δυναμικοί οικισμοί.

Μια πρώτη ομάδα, αποτελούν τα εξής αστικά και ημιαστικά κέντρα κατά νομό:

Ν.Ημαθίας:	Βέροια, Νάουσα
Ν.Θεσσαλονίκης:	Πολεοδομικό Συγκρότημα, Λαγκαδάς
Ν.Κιλκίς:	Κιλκίς, Πολύκαστρο, Γουμένισσα
Ν.Πέλλης:	Έδεσσα, Αριδαία, Γιαννιτσά
Ν.Πιερίας:	Κατερίνη
Ν.Σερρών:	Σέρρες, Νιγρίτα, Σιδηρόκαστρο, Νέα Ζίχνη
Ν.Χαλκιδικής:	Αρναία, Πολύγυρος.

2.2.3. Χωρική οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων

2.2.3.1. Αγροτικές δραστηριότητες

(22) Η Κεντρική Μακεδονία περιλαμβάνει πέντε από τους πλέον αναπτυγμένους γεωργικά νομούς της χώρας και αποτελεί κέντρο παραγωγής βασικών προϊόντων της ελληνικής γεωργίας. Στην περιοχή παράγονται τα περισσότερα από τα δυναμικά είδη του τομέα, με εξαίρεση τα εσπεριδοειδή και τις εκτεταμένες ελαιοκαλλιέργειες. Παράλληλα, ενδιαφέρουσες οικονομικά δραστηριότητες παρατηρούνται σε όλους τους κλάδους του τομέα: γεωργία, κτηνοτροφία, δασοπονία, αλιεία κ.λπ.).

Το ποσοστό της γεωργικής γης ως προς την έκταση της Περιφέρειας ανέρχεται σε 39,4% έναντι 29,9% του αντίστοιχου σε επίπεδο χώρας. Η καλλιεργούμενη έκταση ανέρχεται σε 7,6 εκατ.στρ., κατά 75% σε πεδινές και κατά 25% σε ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις.

Ως ζώνες αγροτικής προτεραιότητας και δυνάμει ανταγωνιστικής αγροτικής οικονομίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας θα πρέπει να αναγνωρίζονται οι περιοχές με αρδευτικά δίκτυα, οι οργανωμένες κτηνοτροφικές ζώνες, τα δάση και οι λοιπές ευρείες ζώνες γεωργικής γης υψηλής γαιοϊκανότητας.

Τα πεδία εντός των οποίων αναπτύσσεται αγροτική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες:

- Ζώνη Πέλλας - Ημαθίας - Θεσσαλονίκης - Πεδινής Αλμωπίας και Ζώνη των Σερρών.
- Πεδία κοίλων (Μυγδονία) ή κυρτών (Κιλκίς, Πιερία, Χαλκιδική) διαμορφώσεων, και αφετέρου διαθέτουν φυσική καταλληλότητα πεδίων για ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων (Κιλκίς) ή τουριστικών δραστηριοτήτων (Πιερία, Χαλκιδική).
- Η τρίτη κατηγορία αφορά πεδία των σχηματισμών του Ορεινού Χώρου, με περιορισμένους εδαφικούς πόρους, απομονωμένα ορεινά εσωτερικά και παραμεθόρια, και πεδία ειδικών πόρων όπως ο Όλυμπος, τα χιονοδρομικά κέντρα Βερμίου, Καϊμακτσαλάν, Λαϊλιά, των δασικών σχηματισμών Χολομώντα, Στρατωνικίου, Βερτίσκου, Κερκίνης (Μπέλες).

(23) Το σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων ανέρχεται σε 3,1 εκατ.στρ. Εκτιμάται ότι στις δυνάμενες να αρδευτούν (με προϋπόθεση την ολοκλήρωση σημαντικών αρδευτικών έργων) περιλαμβάνονται εκτάσεις 1 εκατ.στρ., που χωροθετούνται κυρίως στην πεδιάδα του Κιλκίς και της Κατερίνης.

Τα αρδευτικά έργα στο δυτικό πεδινό τμήμα της Περιφέρειας συσχετίζονται άμεσα με το προβληματικό υδρολογικό ισοζύγιο της περιοχής, εξαιτίας της σημαντικής μείωσης των βροχοπτώσεων κατά την περίοδο της τελευταίας 20ετίας. Επισημαίνονται οι πιθανές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυτών των έργων και η ανάγκη αντιμετώπισής τους με την έγκριση και τήρηση περιβαλλοντικών όρων στην κατασκευή και λειτουργία τους.

(24) Στην Περιφέρεια απαντώνται όλοι οι κλάδοι της ζωικής παραγωγής. Η Κεντρική Μακεδονία είναι το κύριο κέντρο παραγωγής βοοτροφίας της χώρας, ενώ σχετικά μεγάλο ποσοστό καταλαμβάνουν και τα άλλα ζωικά προϊόντα.

Σημαντικός αριθμός εκμεταλλεύσεων βρίσκεται κοντά ή μέσα σε πυκνοκατοικημένες οικιστικές περιοχές (τα προβλήματα εντοπίζονται κύρια στο Ν.Θεσσαλονίκης και Ν.Ημαθίας).

(25) Οι νομοί Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής αποτελούν τα κύρια κέντρα ανάπτυξης της θαλάσσιας αλιείας. Κύριες περιοχές αλιευτικής παραγωγής είναι ο Θερμαϊκός κόλπος με μεγάλα αλιευτικά κέντρα (Ν.Μηχανιώνα, Θεσσαλονίκη, Ν.Μουδανιά) και το μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο της χώρας, και κατά δεύτερο λόγο ο Στρυμονικός κόλπος.

Στην Περιφέρεια έχουν αναπτυχθεί υδατοκαλλιέργειες εντατικής και ημιεντατικής μορφής, μικρός αριθμός ιχθυοτροφείων και μονάδες μυδοκαλλιέργειας, οστρακοκαλλιέργειας, στρειδοκαλλιέργειας και χελοκαλλιέργειας.

Η Κεντρική Μακεδονία αν και διαθέτει σημαντικό όγκο γλυκών υδάτων δεν έχει καταφέρει να αναπτύξει ανάλογα τη σχετική αλιεία.

Συγκρούσεις χρήσεων γης εντοπίζονται σε περιοχές αυθαίρετης δόμησης με αλλαγή χρήσης, και με υποβάθμιση σημαντικών πόρων (Δ.Χαλκιδική, ευρύτερη περιοχή ΠΣΘ).

(26) Η γεωργική δραστηριότητα αποτελεί σοβαρή αιτία υποβάθμισης του περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων η υπεράντληση των υδάτων για τις γεωργικές καλλιέργειες αλλά και για άλλες χρήσεις έχει οδηγήσει στη μεταβολή της υδρολογικής ισορροπίας. Τα φυτοφάρμακα και λιπάσματα, ως αποτέλεσμα της εντατικοποίησης της γεωργίας, έχουν οδηγήσει στη διαταραχή του υδροφόρου ορίζοντα. Φαινόμενα ρύπανσης εντοπίζονται στα εσωτερικά ύδατα ποταμών και λιμνών, από νιτρικά γεωργικής προέλευσης, φυτοφάρμακα και άλλα απόβλητα αστικών λειτουργιών. Η Λίμνη Βεγορίτις είναι βεβαρημένη από φυτοφάρμακα και οργανικά φορτία. Σε συνδυασμό με την πτώση της στάθμης της από τις υπεραντλήσεις από γεωτρήσεις για την άρδευση καλλιεργειών και τη λειτουργία των μονάδων της ΔΕΗ στην περιοχή, τίθεται σε πιθανό κίνδυνο ακόμη και η ύπαρξή της ως λίμνη. Οι λίμνες Κορώνεια και Βόλβη επιβαρύνονται περιβαλλοντικά από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή κύρια γεωργική και βιομηχανική. Σημειώνονται επίσης προβλήματα που σχετίζονται με το κυνήγι. Ο Αξιός φέρει ρυπαντικό φορτίο (και από την πρώην Γιουγκοσλαβία) από φυτοφάρμακα, σε συνδυασμό με την πτώση της στάθμης των νερών. Θίγεται έτσι το αξιολογότατο δέλτα που προστατεύεται με τη συνθήκη RAMSAR. Από φυτοφάρμακα, λιπάσματα, οικιστικά λύματα και απορρίμματα καθώς και από λύματα ποιμνιοστασίων ρυπαίνεται και ο Γαλλικός. Ο Λουδίας είναι ένα μεγάλο στραγγιστικό κανάλι και για το λόγο αυτόν η παρουσία υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι αναμενόμενη. Ο ποταμός Στρυμόνας δέχεται φορτίο από φυτοφάρμακα μέσω των διαφόρων χειμάρρων, που καταλήγουν σε αυτόν.

Ο έλεγχος της ποιότητας των επιφανειακών νερών, επιβάλλει και διακρατικές συνεργασίες για μελέτες και κοινή διαχείριση των συνοριακών νερών για την προστασία των υγροβιοτόπων της περιοχής. Όπως π.χ. για τους ποταμούς Αξιό και Στρυμόνα ή τη λίμνη Δοϊράνη. Ιδιαίτερα για τον Αξιό απαιτείται να διασφαλιστεί η διαχειριστική ικανότητα των νερών στα ανάντη, ώστε να σχεδιαστούν ανάλογα πρότυπα για το υδατικό ισοζύγιο της λεκάνης του Αξιού.

Φυτοφάρμακα απειλούν επίσης την ποιότητα των υπογείων υδάτων στις περισσότερες περιοχές αλλά σε διαφορετικό βαθμό.

2.2.3.2. Μεταποίηση

(27) Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται από υψηλό ποσοστό απασχόλησης στη μεταποίηση (το ποσοστό απασχόλησης στη μεταποίηση ως προς τη συνολική περιφερειακή απασχόληση είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της χώρας). Ειδικότερα, στους κλάδους της μεταποίησης απασχολείται το 80,7% των απασχολουμένων στο δευτερογενή τομέα, ενώ παράγεται το 71,4% του ΑΕΠ του τομέα της Περιφέρειας.

Καθοριστική για τον τομέα είναι η παρουσία του αστικού κέντρου της Θεσσαλονίκης που παρουσιάζει ευρύ φάσμα μεταποιητικών δραστηριοτήτων με μεγάλη διαφοροποίηση και αποτελεί το δεύτερο, μετά την Αττική, βιομηχανικό κέντρο της χώρας. Ο Νομός Θεσσαλονίκης συγκεντρώνει τα 2/3 των βιομηχανιών - βιοτεχνιών της Περιφέρειας και το 80% του τζίρου. Ωστόσο, μεταποιητικές δραστηριότητες έχουν αναπτυχθεί και σε άλλους νομούς με χαρακτηριστικά μεγάλης ειδίκευσης (Πέλλα, Ημαθία).

Στην Περιφέρεια έχουν θεσμοθετηθεί βιομηχανικές περιοχές (ΒΙΠΕ) στους Νομούς: Θεσ/νίκης, Σερρών, Κιλκίς, Χαλκιδικής, Πέλλης, Πέλλης-Ημαθίας, Πιερίας.

Στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης λειτουργούν ΒΙΠΑ με προσωρινές ρυθμίσεις.

Σημαντικές ελλείψεις υπάρχουν στα έργα υποδομής καθώς και στην ανάπτυξη αποτελεσματικότερου πλαισίου λειτουργίας των περιοχών υποδοχής βιομηχανικών μονάδων

(28) Στην Περιφέρεια είναι ανεπτυγμένος ο κλάδος της εξόρυξης με επίκεντρο την Κεντρική και ΒΑ Χαλκιδική. Τα γνωστά μέχρι σήμερα αποθέματα ορυκτών πόρων σε σχέση με το ρυθμό εκμετάλλευσής τους δείχνουν δυνατότητες αυξημένης μεταλλευτικής παραγωγής.

Μεμονωμένα λατομεία αδρανών υλικών υπάρχουν στη Βαρβάρα, Παλαιόκαστρο, Πολύγυρος και μαρμάρου στο Μεταγγίτσι. Κλειστά λατομεία υπάρχουν στην Αγ.Παρασκευή και στη Μεγ.Παναγία.

(29) Σημαντική δέσμευση για την ενίσχυση της μεταποίησης στη Χαλκιδική αποτελεί η επένδυση για την αξιοποίηση κοιτασμάτων και κυρίως μεταλλουργία χρυσού. Η σύμβαση εκμετάλλευσης από το φορέα επένδυσης κυρώθηκε από τη Βουλή τον Αύγουστο του 1996. Στη διαχείριση του φορέα μεταβιβάστηκαν τα μεταλλεία «Μαντέμ Λάκκο», «Ολυμπιάδας» και «Μαύρη Πέτρα» συνολικής έκτασης 1.660 στρ. με περιβάλλουσα ζώνη υπό εκμετάλλευση 300 περίπου km2. Η σύμβαση παραχώρησης για την πορεία εκμετάλλευσης προβλέπει ότι θα ακολουθεί προτεραιότητα των πλέον πλούσιων κοιτασμάτων. Σύμφωνα με έκθεση του ΕΜΠ μπορούν και πρέπει να ληφθούν μέτρα για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις, με την ορθολογική αξιοποίηση του φυσικού πόρου και την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος. Για τα συνολικά και πιθανά αποθέματα, που υπολογίζονται σε πολλά εκατ. τόνους, πρέπει να εκτιμηθεί η μακροχρόνια επίπτωση στη χρήση υδατικών πόρων σε συνδυασμό με την ογκούμενη ζήτηση νερού για οικιστικές και ξενοδοχειακές ανάγκες αλλά και για τις συνακόλουθες συμπληρωματικές αγροτικές δραστηριότητες, δεδομένου μάλιστα ότι η Χαλκιδική αντιμετωπίζει σημαντικά ζητήματα διαχείρισης ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου. Επίσης εκτιμάται ότι θα δημιουργούνται απόβλητα αρσενικού πολλών χιλιάδων τόνων ετησίως, τα οποία είναι διαχειρίσιμα με τεχνικά μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Τέλος, στην επιλογή της θέσης για την εγκατάσταση της μονάδας

χρυσού, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η περιοχή αποτελεί σημαντικό φυσικό ιστορικό και κοινωνικό «απόθεμα».

Στο Ν.Χαλκιδικής, οι παραλιακές περιοχές Στρατωνίου είναι ιδιαίτερα βεβαρημένες από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες, ενώ ο ποταμός Χαβρίας παρουσιάζει προβλήματα ρύπανσης από απόβλητα ελαιουργείων.

Ειδικά περιβαλλοντικά -χωροταξικά προβλήματα λόγω εξορυκτικών δραστηριοτήτων εντοπίζονται στις ακόλουθες περιοχές:

Θεσ/νίκη:	Ασβεστοχώρι, Ευκαρπία, Χορτιάτης, Δρυμός
Χαλκιδική:	Γερακινή, Πατελίδα, Βάβδος, Ολυμπιάδα, Στρατώνι,
Σέρρες:	Επτάμυλοι, Αγ. Πρόδρομος - Οινούσα
Πέλλα:	Σωτήρα, Ζέρβη, Παναγίτσα, Δροσιά
Ημαθία:	Πρόποδες Βερμίου, Γεωργιανοί
Πιερία:	Πρόποδες Ολύμπου.

2.2.3.3. Τουρισμός

(30) Το κύριο γνώρισμα της χωροταξικής κατανομής του δυναμικού της Περιφέρειας είναι η συγκέντρωσή του στις παράκτιες περιοχές των νομών Χαλκιδικής και Πιερίας, καθώς και στο νομό Θεσσαλονίκης, που αντιπροσωπεύουν το 94% του υφιστάμενου ξενοδοχειακού δυναμικού σε κλίνες στην Περιφέρεια. Αντίστοιχα, και στο εσωτερικό των νομών Χαλκιδικής, Πιερίας, Θεσσαλονίκης, διαπιστώνονται έντονες ανισοκατανομές με ιδιαίτερα ευνοημένες τις παράκτιες περιοχές και την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Η συνολική δυναμικότητα σε τουριστικά καταλύματα εκτιμάται σήμερα (με στοιχεία 1993) σε 100.000 επίσημες κλίνες στις οποίες πρέπει να προστεθούν και οι ανεπίσημες κλίνες (σε μονάδες χωρίς άδεια λειτουργίας).

Στο Νομό Χαλκιδικής η χερσόνησος της Κασσάνδρας συγκεντρώνει το 55% των κλινών του νομού, ενώ η χερσόνησος της Σιθωνίας το 24%. Στο Νομό Θεσσαλονίκης το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης συγκεντρώνει το 77% των κλινών του νομού. Τα ίδια χαρακτηριστικά παρουσιάζει και η χωρική κατανομή των campings με το ήμισυ περίπου του δυναμικού να συγκεντρώνεται στο Νομό Χαλκιδικής και το υπόλοιπο να κατανέμεται στους Νομούς Πιερίας και Θεσσαλονίκης.

Στις εσωτερικές περιοχές την Περιφέρειας η τουριστική κίνηση είναι εξαιρετικά περιορισμένη.

Ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του ξενοδοχειακού δυναμικού, ευνοϊκότερη κατανομή παρουσιάζουν ο Νομός Χαλκιδικής (όπου το 37% του συνολικού αριθμού των κλινών αντιστοιχεί σε μονάδες Lux και Α΄ κατηγορίας) και ο Νομός Θεσσαλονίκης (17% αντίστοιχα).

(31) Βασική επιλογή ανάπτυξης της Περιφέρειας στον τομέα του τουρισμού αποτέλεσε ο μαζικός παράκτιος τουρισμός. Η επιλογή αυτή υλοποιήθηκε με ταχείς ρυθμούς και απρογραμμάτιστα με κύριες συνέπειες την εποχικότητα και την υπερεκμετάλλευση και υποβάθμιση των υφιστάμενων πόρων.

Περιοχές με συγκρούσεις χρήσεων γης εντοπίζονται κύρια στην ευρύτερη περιοχή του ΠΣΘ, στις παράκτιες περιοχές της Χαλκιδικής (συγκρούσεις γεωργικής χρήσης, εξορυκτικής δραστηριότητας, τουριστικής κατοικίας) και του Ν.Πιερίας. Στο Ν.Πιερίας, η υπεράντληση στα παράλια λόγω της τουριστικής δραστηριότητας έχει δημιουργήσει προβλήματα υφαλμύρωσης των παράκτιων υδροφορέων. Παρόμοιο πρόβλημα υφαλμύρωσης συναντάται στο Νομό Χαλκιδικής.

Η αυθαίρετη δόμηση με αλλαγή των χρήσεων γης και η εντεινόμενη διασπορά οικιστικών συγκεντρώσεων στις ακτές της Πιερίας και της Χαλκιδικής οδηγούν στην υποβάθμιση σημαντικών φυσικών πόρων και ευαίσθητων οικοσυστημάτων.

2.2.4. Ειδικές θεματικές κατηγορίες χώρου

2.2.4.1. Αστικός χώρος - Ζώνες οικιστικής χρήσης

(32) Η ένταση με την οποία ασκούνται οι ανθρώπινες δραστηριότητες στον περιφερειακό χώρο δημιουργεί τελείως διαφορετικού χαρακτήρα προβλήματα υπερανάπτυξης και καταστροφής του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στις αστικές, περιαστικές παράκτιες και κατά μήκος του βασικού δικτύου επικοινωνιών περιοχές και υποανάπτυξης ή στασιμότητας στις υπόλοιπες.

Ειδικότερα, η ισχυρή οικιστική ανάπτυξη της παραλιακής ζώνης του «τόξου» του Θερμαϊκού (Πιερία - Θεσσαλονίκη - Χαλκιδική), η εξειδίκευση των παραλιακών ενοτήτων στον τουρισμό και η οικιστική διασπορά στον εξωαστικό χώρο (νόμιμη και αυθαίρετη) έχουν ως συνέπεια την υπέρμετρη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, σε περιοχές όπως οι ακτές Πιερίας, Χαλκιδικής και Στρυμονικού κόλπου. Στην εφαρμογή των κανόνων χωροταξίας στο ανθρωπογενές περιβάλλον θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις παράκτιες παραθεριστικές και τουριστικές περιοχές,

Περιοχές με συγκρούσεις χρήσεων γης εντοπίζονται κύρια στην ευρύτερη περιοχή του ΠΣΘ, στις παράκτιες περιοχές της Χαλκιδικής (συγκρούσεις γεωργικής χρήσης, εξορυκτικής δραστηριότητας, τουριστικής κατοικίας) και του Ν.Πιερίας. Συγκρούσεις χρήσεων γης εντοπίζονται επίσης σε περιοχές αυθαίρετης δόμησης με αλλαγή χρήσης, και με υποβάθμιση σημαντικών πόρων, όπως η γεωργική γη υψηλής γαιοϊκανότητας και τα δάση (Δ.Χαλκιδική, ευρύτερη περιοχή ΠΣΘ).

Σημαντικά χωροταξικά προβλήματα εντοπίζονται και στις περιοχές αστικής επέκτασης και τις υποβαθμισμένες αστικές περιοχές.

(33) Το αστικό περιβάλλον της Θεσσαλονίκης χαρακτηρίζεται από την παρουσία οξυμμένων προβλημάτων. Η κυκλοφοριακή συμφόρηση των κεντρικών περιοχών είναι ένα από αυτά, μολονότι η υλοποίηση της περιφερειακής οδού περιόρισε τη διαμπερή κυκλοφορία. Παραμένουν επίσης προβλήματα κυρίως σε σχέση με τις πύλες εισόδου στη πόλη, που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με συνοδευτικές, προς το προγραμματιζόμενο έργο του Μετρό, παρεμβάσεις.

Ειδικές παρεμβάσεις απαιτούνται και για την αναβάθμιση της βιομηχανικής συγκέντρωσης στη Β.Δ. περιοχή της Θεσσαλονίκης.

Ελλείψεις διαπιστώνονται στους τομείς των αναπλάσεων, της ανάδειξης μνημείων και συνόλων, της προβολής και αξιοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και των λοιπών πολιτιστικών πόρων, των σύγχρονων πολιτιστικών υποδομών. Για να αναδειχθεί η Θεσσαλονίκη σε Βαλκανικό Κέντρο Πολιτισμού και Επιστημών, απαιτούνται η ενίσχυση της ιστορικής και αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας της πόλης, η ολοκλήρωση σύγχρονων υποδομών πολιτισμού, η σταθεροποίηση και ενίσχυση πολιτιστικών θεσμών, αλλά και η ενίσχυση των διεθνών συνεργασιών και των επαφών με τον απόδημο ελληνισμό.

(34) Τη μεταπολεμική εποχή, ο τρόπος που ασκήθηκε η αναπτυξιακή διαδικασία, στην Περιφέρεια, είχε σαν αποτέλεσμα την καταστροφή των παραδοσιακών κέντρων και

οικισμών. Στην Κ.Μακεδονία ελάχιστοι οικισμοί χαρακτηρίσθηκαν σαν παραδοσιακοί. Μεγάλο μέρος των χαρακτηρισμένων ως αξιόλογων οικισμών της Κ.Μακεδονίας είναι στην πραγματικότητα παραδοσιακοί.

Ορισμένα τμήματα των μεγάλων αστικών κέντρων, που διατηρούν τον παραδοσιακό χαρακτήρα τους. Τα τμήματα αυτά είναι περιορισμένα και για τη διατήρησή τους απαιτείται η λήψη συντονισμένων οικονομικών - νομοθετικών μέτρων. Διασώζονται στη Βέροια στη Νάουσα, στην Έδεσσα στις Σέρρες και το ιστορικό κέντρο Θεσσαλονίκης.

Τον παραδοσιακό χαρακτήρα τους διατηρούν και ορισμένα κεφαλοχώρια. Σε αυτά, ο ιστορικός πυρήνας εξακολουθεί να αποτελεί κεντρικό τμήμα του οικισμού. Σήμερα διασώζονται ακόμα, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου, μια σειρά οικισμών, όπως: Γαλάτιστα - Αρναία, Άνω Νικήτη, παλιός Πολύγυρος στη Χαλκιδική, παλιός Λαγκαδάς στη Θεσσαλονίκη, Γουμένισσα στο Κιλκίς, Κολινδρός - Λιτόχωρο στην Πιερία, Πρώτη, Ροδολίβος στις Σέρρες, κ.ά. Για τους οικισμούς αυτούς απαιτούνται μέτρα, όπως εκπόνηση ειδικών πολεοδομικών μελετών για τον παραδοσιακό πυρήνα, παρεμβάσεις στις κεντρικές περιοχές, διαχωρισμός επεκτάσεων από παλιό οικισμό, θέσπιση ειδικών όρων δόμησης, ένταξη σε δίκτυα περιήγησης - τουρισμού - αναψυχής, κ.λπ. Επισημαίνεται ότι οι οικισμοί αυτοί συνήθως είναι χωροθετημένοι σε ένα εξαιρετικά ποικίλο και ενδιαφέρον φυσικό περιβάλλον, με το οποίο έχουν δημιουργήσει στο παρελθόν ενιαία αισθητικά σύνολα.

(35) Σημαντικά είναι και τα δείγματα Βιομηχανικής Αρχιτεκτονικής σε πολλές πόλεις, Θεσσαλονίκη, Έδεσσα, Νάουσα, Βέροια, Σέρρες, Γουμένισσα. Η προσπάθεια επανάχρησης των κελυφών αυτών έχει αναπτυχθεί τελευταία και βρίσκεται σε εξέλιξη μία προσπάθεια χωροθέτησης σ' αυτά πολιτιστικών εκπαιδευτικών και καλλιτεχνικών λειτουργιών. Στον τομέα αυτό μπορεί να υπάρξει και δραστηριοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

2.2.4.2. Παράκτιος χώρος

(36) Η ζώνη του Αιγαίου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας περιλαμβάνει ένα εξαιρετικής σημασίας απόθεμα ιστορίας, πολιτισμού, φυσικών πόρων και έρευνας και τεχνολογίας: τον Ολυμπο, το ιστορικό τρίγωνο Δίο - Πέλλα - Βεργίνα, τους Υγροτόπους των Δέλτα και των λιμνών, τη συγκέντρωση δυναμικού τεχνολογίας και έρευνας στη μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης, τους περιβαλλοντικούς σχηματισμούς Χολομώντα, Σιθωνίας και Κασσάνδρας. Το απόθεμα αυτό αποτελεί ιδιαίτερο πλεονέκτημα που μπορεί να αξιοποιηθεί για την παραγωγή ανταγωνιστικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, σε ένα πλαίσιο ενιαίας χωροταξικής οργάνωσης της ζώνης και άμβλυνσης της εποχιακότητας και με αιχμή έναν πολυδύναμο και πολυλειτουργικό τουρισμό, με τομεακή και κλαδική διαπλοκή, που θα προωθεί την πολυεποχικότητα.

(37) Στις παράκτιες ζώνες ασκούνται πιέσεις παραθεριστικής τουριστικής κατοικίας, που απειλούν τους περιβαλλοντικούς σχηματισμούς και απαιτούν την άμεση οργάνωση και ρύθμιση χρήσεων β΄ κατοικίας. Το σύστημα των οικισμών δέχεται ισχυρή πίεση για επέκταση δίχως πρόβλεψη και δυνατότητα δημόσιας δαπάνης για την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Η ζήτηση β΄ κατοικίας για μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Περιφέρειας θα μετατρέψει τμήματα της παράκτιας ζώνης σε περιοχές ζήτησης υπηρεσιών τεχνικής και κοινωνικής αστικής υποδομής.

Η περιοχή Ολύμπου (περιοχή Λιτοχώρου) υφίσταται ισχυρές πιέσεις διαμόρφωσης εκτεταμένων ζωνών β΄ κατοικίας. Το ίδιο ισχύει και για τις περιοχές Σιθωνίας και Κασσάνδρας, στις οποίες η περαιτέρω ανάπτυξη β΄ κατοικίας ισοδυναμεί με καθολική ανάλωση του διαθέσιμου παραγωγικού περιβαλλοντικού αποθέματος. Στις περιοχές αυτές απαιτείται ένας συνολικός σχεδιασμός, ικανός να κινήσει βασικούς κλάδους του τομέα των υπηρεσιών και να ολοκληρώσει κλάδους του πρωτογενή τομέα. Η οργάνωση σχηματισμών ξενοδοχειακών υπηρεσιών διευρυμένης περιόδου και πολλαπλών λειτουργιών μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική διέξοδο περιορίζοντας τη δημιουργία εκτεταμένων ζωνών β΄ κατοικίας.

Στις περιοχές της Πιερίας, το μικρό εύρος της παράκτιας τουριστικής ζώνης και η διέλευση των χερσαίων αξόνων ΠΑΘΕ και ΟΣΕ, προβλέπεται ότι θα ενισχύσει τις τάσεις ανάπτυξης ενός συστήματος αστικών σχηματισμών, παράλληλο με τις ακτές και τους διαμήκεις μεταφορικούς άξονες.

Στις περιοχές της Κατερίνης θα συγκεντρωθούν τάσεις μικτής χρήσης β΄ κατοικίας και τουριστικών υπηρεσιών επεκτεινόμενου του σημερινού συστήματος με πυρήνες αστικών, περιαστικών, εξωαστικών σχηματισμών.

(38) Οι παράκτιες παραθεριστικές και τουριστικές περιοχές θα πρέπει να αποτελέσουν κατά προτεραιότητα πεδίο χωροταξικών ρυθμίσεων. Αρχικά θα πρέπει να οριοθετηθεί η ανάπτυξη των περιοχών, ο κορεσμός των οποίων έχει, σε εκτεταμένες περιοχές, υπερβεί τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων.

Περιοχές με συγκρούσεις χρήσεων γης εντοπίζονται κύρια στην ευρύτερη περιοχή του ΠΣΘ, στις παράκτιες περιοχές της Χαλκιδικής (συγκρούσεις γεωργικής χρήσης, εξορυκτικής δραστηριότητας, τουριστικής κατοικίας) και του Ν.Πιερίας και το Δέλτα του Αξιού όπου το ιδιαίτερα ενδιαφέρον οικοσύστημα τίθεται σε κίνδυνο λόγω της αδυναμίας διαχείρισης - ελέγχου.

Στο Ν.Πιερίας, παρατηρείται έλλειψη έργων διευθέτησης στα κατάντη των χειμάρρων του Ολύμπου, όπου μεταφέρονται μεγάλες ποσότητες φερτών υλών (που έχουν όμως θετική επίπτωση στις μυδοκαλλιέργειες). Η υπεράντληση στα παράλια λόγω της τουριστικής δραστηριότητας έχει δημιουργήσει προβλήματα υφαλμύρωσης των παράκτιων υδροφορέων.

Στο Ν.Χαλκιδικής, οι παραλιακές περιοχές Ν.Καλλικράτειας, Νέων Φλογητών και Στρατωνίου είναι ιδιαίτερα βεβαρημένες, οι μεν δύο πρώτες από τη χωρίς έλεγχο υπεδάφια διάθεση βοθρο-λυμάτων, ενώ το Στρατώνι από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες. Στην Αμμουλιανή, Πόρτο Καρά και Πυργαδίκια υπάρχει έντονο το πρόβλημα της υφαλμύρωσης, λόγω γεωτρήσεων σε σχετικά μικρή απόσταση από τη θάλασσα.

2.2.4.3. Ορεινές / ημιορεινές περιοχές

(39) Οι ορεινές ζώνες και ιδιαιτέρως εκείνα τα τμήματα των ορεινών ζωνών που χαρακτηρίζονται από φθίνοντα πληθυσμό αναγνωρίζονται ως οι κυρίως προβληματικές περιοχές στην Περιφέρεια. Στο χώρο αυτό εντοπίζονται ζώνες ειδικού ενδιαφέροντος ενδογενούς δυναμικού:

α. Η περιοχή Δυτικών Πιερίων με ορεινά υψίπεδα τουριστικού και ειδικού αγροτικού ενδιαφέροντος.

β. Η περιοχή Χολομόντα με τις ορεινές δασικές περιοχές.

Η διασυνοριακή περιοχή Δοϊράνης Κερκίνης με τα σύνθετα λιμναία και παραλίμνια πεδία οικολογικού και ειδικού

αγροτικού ενδιαφέροντος, αποτελεί την τρίτη ζώνη ειδικού ενδιαφέροντος ενδογενούς δυναμικού.

(40) Η ελκτικότητα των ορεινών - ημιορεινών ζωνών θα πρέπει να αυξηθεί, ώστε να αποτελέσουν αντίβαρο στην πίεση που δέχονται οι παράκτιες και περιαστικές περιοχές. Στις περιοχές αυτές συναντώνται μεμονωμένοι οικισμοί ή ομάδες οικισμών, των οποίων το παραδοσιακό περιβάλλον διασώζεται, όμως, με την αλλαγή των οικονομικών δομών και την ανάπτυξη των πεδιάδων, οι οικισμοί αυτοί συρρικνώνονται, ερημώνονται ή εγκαταλείπονται. Η εξέλιξη αυτή μετατρέπει το πρόβλημα διατήρησής τους σε χωροταξικό και αναπτυξιακό. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η δημιουργία δικτύων τουρισμού - αναψυχής και πολιτιστικών λειτουργιών είναι πρωταρχική, εφόσον όμως συνδυάζεται και με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή τους. Τέτοια οικιστικά σύνολα βρίσκονται σε όλους τους Νομούς και μπορούν να αποτελέσουν κέντρα ποιοτικής παρέμβασης σε ζώνες που υποβαθμίζονται ταχύτατα.

Το Λιτόχωρο είναι δυνατόν να αποτελέσει το τοπικό κέντρο διαχείρισης του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού σχηματισμού του Ολύμπου.

2.2.4.4. Δίκτυα φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

(41) Το φυσικό περιβάλλον της Περιφέρειας χαρακτηρίζεται από την παρουσία σημαντικών σε αριθμό φυσικών οικοσυστημάτων και μεμονωμένων στοιχείων της φύσης, με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό / οικολογικό ενδιαφέρον. Διακρίνονται σε εκείνα τα οποία έχουν ενταχθεί σε καθεστώς προστασίας, καθώς και σε εκείνα που στο σύνολό τους ή στοιχεία τους έχουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν.1650/86 για τη θεσμοθέτησή τους. Οι προστατευόμενες περιοχές του Εθνικού Δρυμού του Ολύμπου, των υγροτόπων στα Δέλτα των ποταμών Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα και Αλυκών Κίτρους Πιερίας, και στις Λίμνες Βόλβης, Κορώνειας (Λαγκαδά) και Κερκίνη, οι περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (Ολύμπου - Πιερίων, Βεργίνας - Παλατίτσιας, Λόγγου - Έδεσσας - Πεδιάδας Έδεσσας, Άγιο Όρος και η προ αυτού περιοχή Άθω, Λίμνη Άγρα), δασικά οικοσυστήματα στους ορεινούς όγκους και υγρότοποι αποτελούν ενότητες χώρου που μπορούν να οργανωθούν ως δίκτυα φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ενσωματώνοντας παραδοσιακούς οικισμούς και αρχαιολογικούς χώρους.

Αλλά και το πολιτιστικό περιβάλλον στην Κεντρική Μακεδονία είναι ιδιαίτερα πλούσιο και ποικιλόμορφο και καλύπτει όλες τις φάσεις του Ελλαδικού πολιτισμού από την παλαιολιθική εποχή ως τα σύγχρονα χρόνια.

Το αρχαιολογικό, βυζαντινό και οθωμανικό μνημειακό απόθεμα της Περιφέρειας μπορεί να αναδειχθεί μέσα από την οργάνωσή του σε δίκτυα.

Αλλά και το νεότερο οικιστικό και μνημειακό απόθεμα μπορεί να αναδειχτεί μέσα από την ανάπλαση και αναβάθμιση των ιστορικών κέντρων, και την ένταξη μεμονωμένων ή ομάδων παραδοσιακών οικισμών στις ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες που συνιστούν οι φυσικοί πόροι της Περιφέρειας, οργανωμένοι σε δίκτυα τουρισμού και αναψυχής.

Για τους παραδοσιακούς οικισμούς που βρίσκονται σε ορεινές ή απομονωμένες περιοχές και είτε συρρικνώνονται δημογραφικά είτε έχουν ήδη εγκαταλειφθεί, η δημιουργία δικτύων τουρισμού - αναψυχής και πολιτιστικών λειτουργιών είναι πρωταρχική, εφόσον όμως συνδυάζεται και με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή τους. Τέτοια οικιστικά σύνολα βρίσκονται στους Νομούς Θεσσαλονίκης (επαρχία Λαγκαδά), Χαλκιδικής (επαρχία Αρναίας Κ. Χαλκιδική), Κιλκίς (Πάϊκο και Κρούσια), Σερρών (Παγγαίο και Μπέλες), Πιερίας (Όλυμπος και Πιέρια), Ημαθίας (Βέρμιο), Πέλλας (Καϊμακτσαλάν, περιοχή Αριδαίας). Αλλά και αρκετά από τα μεγαλύτερα κεφαλοχώρια, που διαθέτουν έναν ιστορικό πυρήνα στο κεντρικό τμήμα του οικισμού τους (Γαλάτιστα - Αρναία, Άνω Νικήτη, παλιός Πολύγυρος στη Χαλκιδική, παλιός Λαγκαδάς στη Θεσσαλονίκη, Γουμένισσα στο Κιλκίς, Κολινδρός - Λιτόχωρο στην Πιερία, Πρώτη, Ροδολίβος στις Σέρρες κ.ά.), μπορούν να ενταχθούν σε ανάλογα δίκτυα.

Ορισμένοι από τους παραπάνω φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους (περιοχή Ολύμπου - Πιερίων στο Ν.Πιερίας, Αρναίας στη Χαλκιδική και η λεκάνη των λιμνών Κορώνειας - Βόλβης στο Ν. Θεσσαλονίκης) γειτνιάζουν με παράκτιες περιοχές με έντονη τουριστική ανάπτυξη, γι' αυτό και θα πρέπει να προστατευθούν από πιθανούς κινδύνους ανάλωσής τους.

3. Πρόταση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας (χάρτης Δ.1.1)

3.1. Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης

(42) Το πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης προκύπτει ως συνισταμένη των αναπτυξιακών επιλογών όπως αυτές εκφράζονται από το μέχρι το 2006 (2008) σχεδιασμό του Γ΄ ΚΠΣ και τις εφαρμογές του και των δράσεων όλων των τελεστών που συμμετέχουν στις οικονομικές και κοινωνικές διαδικασίες.

(43) Οι γενικοί στόχοι που καθορίζουν και το πρότυπο χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας συγκεκριμενοποιούνται στο χώρο:

- Με την επιδίωξη συγκρότησης ενός ισόρροπου και πολυκεντρικού δικτύου αστικών κέντρων, το οποίο μπορεί να λειτουργεί αντισταθμιστικά αλλά και συμπληρωματικά ως προς αυτό του συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης,
- Με την επιδίωξη ενός πολυκεντρικού πρότυπου αστικής ανάπτυξης σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο με βασικό του πόλο τη Θεσσαλονίκη
- Με την ενδυνάμωση και βελτίωση όλων των αστικών κέντρων της Περιφέρειας,
- Με τη υιοθέτηση της αρχής της «συμπαγούς πόλης» και τον περιορισμό της αστικής διάχυσης,
- Με την ανάπτυξη ενός βιώσιμου πρότυπου ανάπτυξης της υπαίθρου,
- Με την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων μεταφορών και πρόσβασης στη γνώση,
- Με τη βελτίωση της προσπελασιμότητας της Περιφέρειας και της εσωτερικής της συνοχής,
- Με τη διάχυση της πληροφορίας και της γνώσης,
- Με την αναπτυξιακή αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων,
- Με τη συνεπή διαχείριση των υδατικών πόρων και την πρόληψη των κινδύνων φυσικών καταστροφών.
- Στη συνετή χρήση των φυσικών της πόρων, πράγμα του συνεπάγεται τη συμφιλίωση του ενεργειακού αναπτυξιακού προτύπου με τον έλεγχο και τον περιορισμό της ρύπανσης.

(44) Το οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας συγκροτείται σε τρία επίπεδα:

- Από το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης στο πρώτο επίπεδο,
- Από το αναδυόμενο δίκτυο αστικών κέντρων στα δυτικά του νομού (Γιαννιτσά, Βέροια, Νάουσα, Έδεσσα), στο δεύτερο, και
- Από τις πόλεις που αναπτύσσονται ακτινικά σε σχέση με τη Θεσσαλονίκη (Κατερίνη, Κιλκίς, Σέρρες), στο τρίτο.

Το σύστημα των αστικών κέντρων κυριαρχείται από τη Θεσσαλονίκη, όπως είναι επόμενο, η οποία καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη δυναμική του.

(45) Παρά τη γραμμική του διάταξη, και παρά την καθοριστική σημασία της Θεσσαλονίκης σε αυτό, το πρωτεύον οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας εμφανίζει στοιχεία αύξουσας λειτουργικής ολοκλήρωσης η οποία επιταχύνεται από τις αναπτυσσόμενες υποδομές μεταφορών και επικοινωνιών. Η Εγνατία και ο ΠΑΘΕ θα αποτελέσουν σημαντικούς μηχανισμούς λειτουργικής ολοκλήρωσης των αστικών κέντρων της Περιφέρειας, τόσο μεταξύ τους όσο και με τα λοιπά γειτονικά αστικά κέντρα της χώρας, αλλά και στις γειτονικές μας χώρες.

Η διοίκηση σε όλα τα επίπεδα (Θεσσαλονίκη και οι έδρες νομαρχιών), η εκπαίδευση (ανωτάτη και ανωτέρα), οι δραστηριότητες πολιτισμού, η αναψυχή, το εμπόριο και οι μεταφορές (το οδικό και το σιδηροδρομικό δίκτυο, το λιμάνι της Θεσσαλονίκης και το αεροδρόμιο) αποτελούν στοιχεία γύρω από τα οποία αναπτύσσεται η δικτύωση αυτή.

(46) Η βελτίωση και η ολοκλήρωση του αναπτυσσόμενου λειτουργικού δικτύου των αστικών κέντρων της Περιφέρειας αναπτύσσεται παράλληλα με την εσωτερική οργάνωση των αστικών κέντρων με την ολοκλήρωση δηλαδή του πολεοδομικού τους σχεδιασμού και την εφαρμογή τους, έτσι ώστε η διαχείριση του χώρου και ο ορθολογικός καθορισμός χρήσεων γης να αποτελέσουν προωθητικό παράγοντα της ανάπτυξης και όχι φραγμό της μέσα από τις διαδικασίες υπερβολικής αύξησης της τιμής της γης, αλλά και απαξίωσής της λόγω συγκρούσεων μη συμβατών μεταξύ τους χρήσεων. Καθοριστική για την ανάπτυξη των πόλεων της Περιφέρειας είναι και η δυνατότητα σχεδιαζόμενης ανάπτυξής τους (επεκτάσεις), αλλά και η βελτίωση του κοινωνικού εξοπλισμού τους και της συγκέντρωσης οχλουσών λειτουργιών σε συγκεκριμένες ειδικά διαμορφούμενες περιοχές, έτσι ώστε η οργανωμένη επέκταση να συμβάλλει στον περιορισμό της αστικής διάχυσης. Η συγκρότηση ενοτήτων υπαίθρου όπου δυναμικά οικιστικά και αστικά κέντρα λειτουργούν ολοκληρωμένα σε ότι αφορά τις λειτουργίες κατοίκησης, παραγωγής, εκπαίδευσης και αναψυχής αποτελούν καθοριστικό στοιχείο διαμόρφωσης ενός συγχρόνου περιβάλλοντος τόσο για την αγροτική ανάπτυξη όσο και για την ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου.

(47) Οι ενότητες αυτές καθορίζονται από τη διάταξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων και του οικιστικού δικτύου στο χώρο, από το υπάρχον και αναπτυσσόμενο οδικό δίκτυο και δίκτυο μεταφορών και από τη γεωγραφία της περιοχής. Η διοικητική διάρθρωση της Περιφέρειας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και νέοι δήμοι αποτελούν πρόσθετο παράγοντα διαμόρφωσης των ενοτήτων της υπαίθρου.

(48) Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων μεταφορών, επικοινωνιών και ενέργειας αποτελούν καθοριστικό παράγοντα οργάνωσης του χωρικού προτύπου της Περιφέρειας. Τα ολοκληρωμένα συστήματα μεταφορών συμβάλλουν στη σύνδεση της Περιφέρειας με τις λοιπές περιφέρειες της χώρας (Δυτική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Ήπειρος, Θεσσαλία, Κεντρική Ελλάδα-Αττική και νησιά) με τα κατά περίπτωση πρόσφορα μέσα, αλλά και με το ευρύτερο περιβάλλον της.

(49) Η ιεραρχημένη ανάπτυξη των ολοκληρωμένων και διασυνδεδεμένων συστημάτων μεταφορών συμβάλλει ταυτόχρονα και στην αύξηση της εσωτερικής συνοχής της Περιφέρειας και στη λειτουργικά κατά σταδιακό τρόπο ολοκλήρωση του παραγωγικού της προτύπου. Η διασφάλιση υποδοχέα εγκατάστασης (συγκεκριμένων περιοχών) και κατάλληλου εργατικού δυναμικού και στελεχών (εκπαίδευση, κατάρτιση) αποτελούν στοιχεία που συμβάλλουν στην ολοκλήρωση αυτών των συγκεκριμένων αναπτυξιακών προϋποθέσεων.

Ο εξοπλισμός της Περιφέρειας με σύγχρονα δίκτυα επικοινωνιών συμβάλλει στην αξιοποίηση της στρατηγικής κεντρικής θέσης που αυτή καταλαμβάνει στη βόρεια Ελλάδα, θέσης τόσο ως προς τη χώρα όσο και ως προς την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελώντας προϋπόθεση μιας σύγχρονης αναπτυξιακής διαδικασίας.

(50) Η προσπελασιμότητα και η εσωτερική συνοχή της Περιφέρειας πρέπει να διασφαλίζονται με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου διανομαρχιακού δικτύου (οδικό, σιδηροδρομικό, θαλάσσιο, αεροπορικό). Η Εγνατία οδός, ο ΠΑΘΕ και οι συνδέσεις τους με τα σύνορα, καθώς και το αεροδρόμιο της Περιφέρειας αποτελούν το τμήμα του εθνικού συστήματος μεταφορών, το οποίο σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο ολοκληρώνεται με τους περιφερειακούς και τοπικής σημασία άξονες.

Ειδική πρόνοια θα πρέπει να ληφθεί ώστε οι υπερτοπικής σημασίας άξονες, όπως η Εγνατία και ο ΠΑΘΕ, να μην λειτουργήσουν ως άξονες διαχωρισμού της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στην αναπαραγωγή πρόσθετων ανισοτήτων στις κλίμακες της Περιφέρειας και των νομών, αλλά να καταστούν άξονες έλξης στην άμεση περιφέρεια των φαινομένων αστικής διάχυσης.

(51) Η ανάπτυξη και η διάχυση της πληροφορίας και της γνώσης πραγματοποιείται εκτός από την ανάπτυξη των σχετικών υποδομών και με την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος σε όλες του τις βαθμίδες. Η οργάνωση εξατάξιων δημοτικών σχολείων σε επίπεδο νέων δήμων αποτελεί σημαντικό παράγοντα προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Καθοριστική είναι επίσης προς την ίδια κατεύθυνση και η περαιτέρω ανάπτυξη και ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια. Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος ΑΕΙ, ΤΕΙ και η εγκατάσταση τμημάτων του ΑΠΘ και σε άλλες περιοχές εκτός της Θεσσαλονίκης συμβάλλει μακροχρόνια και στην αστική ανάπτυξη αλλά οδηγεί μέσα από τη σύνδεση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την παραγωγή στη δημιουργία επιχειρήσεων σε κατά κανόνα δυναμικούς τομείς της οικονομίας. Η αποκεντρωτική διαδικασία του ΑΠΘ συμβάλλει στην αποσυμφόρηση του παραδοσιακού του χώρου μέσα στη Θεσσαλονίκη και ταυτόχρονα επιτρέπει την ανάπτυξη ορισμένων τμημάτων και ερευνητικών ινστιτούτων.

(52) Το ζήτημα, τέλος της κατά το δυνατόν διασφάλισης της Περιφέρειας από καταστροφές (σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες και ξηρασία) παραπέμπει στη συνετή διαχείριση των πόρων που επηρεάζονται άμεσα από τα στοιχεία που συνδέονται με κάθε μια από τις καταστροφές αυτές ώστε είτε αυτές να προλαμβάνονται είτε σε περίπτωση

αδυναμίας πρόβλεψης και πρόληψής τους να ελαχιστοποιούνται οι συνέπειες τους.

(53) Στη λογική αυτή ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί για την προστασία των παραλίων της Περιφέρειας όπου βρίσκονται και πολλοί υγρότοποι, ιδιαίτερα στην περιοχή εκβολής των ποταμών. Τα παράλια της Περιφέρειας με τα ευαίσθητα οικοσυστήματά τους δέχονται πιέσεις από τις αγροτικές δραστηριότητες, από την αστική διάχυση και από την ανάπτυξη της παραθεριστικής κατοικίας και των τουριστικών δραστηριοτήτων.

(54) Η δομή στο χώρο του προτύπου χωρικής ανάπτυξης ακολουθεί τη διάρθρωση στο χώρο της Περιφέρειας καθώς και τα γεωγραφικά της χαρακτηριστικά. Οι επιπτώσεις, όμως, των παραγόντων αυτών στο χωρικό αναπτυξιακό πρότυπο της Περιφέρειας και στη δυναμική του αμβλύνονται από την καθοριστική σημασία της Θεσσαλονίκης.

(55) Πρόκειται για ένα πρότυπο ανάπτυξης στο επίκεντρο του οποίου βρίσκεται η Θεσσαλονίκη και η παραγωγική της δομή η οποία λόγω μεγέθους αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα ανάπτυξης της Περιφέρειας. Στις δυτικές περιοχές οι αγροτικές δραστηριότητες (δυναμική γεωργία, φρούτα, κρασί, κηπευτικά, και κτηνοτροφία και μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων) αποτελούν χαρακτηριστικά στοιχεία της ανάπτυξης η οποία αποτυπώνεται στα ιστορικά αστικά κέντρα της περιοχής, όπως η Νάουσα η Βέροια και η Έδεσσα, όσο και στα νέα και δυναμικά αναδυόμενα κέντρα όπως τα Γιαννιτσά. Στο βορρά αναπτύσσεται το Κιλκίς σε άμεση εξάρτηση και σχέση με τη Θεσσαλονίκη σε μία περιοχή που συνδυάζει παραδοσιακό αγροτικό πρότυπο με ποιοτικές καλλιέργειες, όπως τα αμπέλια για κρασί. Αντίστοιχα αναπτύσσεται και η περιοχή των Σερρών με μεγαλύτερη προσήλωση στις παραδοσιακές εκτατικές καλλιέργειες. Η Χαλκιδική συνδυάζει την ανάπτυξη παραδοσιακών καλλιεργειών προσαρμοσμένες στο κλίμα της το οποίο καθορίζεται από τα εκτεταμένα της παράλια και τη γεωγραφική της μορφή, την ορεινή οικονομία και μια δραστηριότητα γύρω από την εξόρυξη η οποία ακολουθεί τις διακυμάνσεις του κλάδου. Παράλληλα, αποτελεί και περιοχή τουριστικής ανάπτυξης και αστικής επέκτασης της Θεσσαλονίκης. Η Κατερίνη και η πεδινή και παραθαλάσσια Πιερία συνδυάζουν ένα αγροτικό πρότυπο με ένα πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης το οποίο έλκει την πελατεία του, σε ομαλές περιόδους, από χώρες των Βαλκανίων και της Κεντρικής Ευρώπης.

(56) Οι αναπτυξιακές προσπάθειες των τελευταίων ετών, σε συνδυασμό με μια σειρά διοικητικών μέτρων (εκπαίδευση, υγεία κ.λπ.) έδωσαν μια αναπτυξιακή ώθηση στην Περιφέρεια, η οποία φαίνεται να ολοκληρώνει τις βασικές της υποδομές, να οδηγείται στη συγκρότηση ενός λειτουργικού αστικού δικτύου, να οδηγείται στη σταδιακή τουριστική αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών της πόρων, χωρίς, όμως, να μπορεί να θεωρηθεί ότι διαθέτει ένα σταθερό παραγωγικό ιστό, με την έννοια της συγκρότησης μιας αυτοδύναμης αναπτυξιακής διαδικασίας, παρά τις δυνατότητές της.

(57) Με δεδομένη την πραγματοποιούμενη ανάπτυξη των υποδομών, τη βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και τη στήριξη των επιχειρηματικών της μονάδων, καθώς και το προσαρμοζόμενο και δυναμικά αναπτυσσόμενο οικιστικό δίκτυο με κόμβους τα αστικά κέντρα, κατά την περίοδο μέχρι το 2015 αυτό που προέχει είναι η συνάρθρωση παραγωγικού προτύπου και χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η βιώσιμη (περιβαλλοντική και οικονομική) ανάπτυξη σε ένα, επίσης μεταβαλλόμενο, διεθνές περιβάλλον.

3.1.1. Η πόλη της Θεσσαλονίκης και η δυναμική της

(58) Η Θεσσαλονίκη, ως Πολεοδομικό Συγκρότημα, αποτελεί το δεύτερο, μετά την Αθήνα, αστικό κέντρο της χώρας. Μαζί με την Αθήνα αποτελούν τα δύο μητροπολιτικά κέντρα της χώρας με την έννοια ότι εδώ, εκτός από μεγάλα πληθυσμιακά σύνολα, συγκεντρώνονται όλες οι λοιπές αστικές δραστηριότητες (κόμβοι μεταφορών, διοίκηση, εκπαίδευση, υγεία, πολιτισμός, αναψυχή, οικονομικές δραστηριότητες). Πρόκειται για δραστηριότητες εθνικής σημασίας οι οποίες καθορίζουν σημαντικά τις αντίστοιχες δραστηριότητες στο σύνολο της χώρας. Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη αποτελούν τα κέντρα στην κορυφή του αστικού συστήματος της χώρας, τα οποία ασκούν επιρροές σε όλα τα λοιπά κέντρα των επομένων βαθμίδων, τα κέντρα δηλαδή περιφερειακού και τοπικού νομαρχιακού επιπέδου.

(59) Από τα δύο αυτά κέντρα, η Θεσσαλονίκη διαθέτει, εν δυνάμει, μια ευρύτερη ενδοχώρα από αυτή που προσδιορίζεται από την ελληνική επικράτεια, με την οποία βρίσκεται σε άμεση χωρική συνέχεια.

(60) Επομένως, οι προοπτικές χωρικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης, εκτός από τη σχέση της πόλης με τη λοιπή Ελλάδα, συναρτώνται άμεσα με τις σχέσεις της με τη συγκεκριμένη ενδοχώρα των γειτονικών χωρών.

(61) Η Θεσσαλονίκη θα εξακολουθήσει μαζί με την Αθήνα να αποτελεί το δεύτερο μητροπολιτικό κέντρο της χώρας με ιδιαίτερη επιρροή στο βορρά. Η ενίσχυση του μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης θα επιτευχθεί μέσω: της δημιουργίας ενός πόλου υπηρεσιών διαπεριφερειακής κλίμακας και συγκρότηση ιεραρχημένου αστικού δικτύου, της δημιουργίας «αστερία» συνδυασμένων μεταφορών και εκθεσιακής / διοικητικής δραστηριότητας και της παραγωγικής αξιοποίησης των διευρωπαϊκών δικτύων και της εγγύτητας της Θεσσαλονίκης στη ζώνη των μεγάλων αλλαγών.

(62) Η όλο και μεγαλύτερη σύνδεση της πόλης με τις περιοχές της εν δυνάμει ενδοχώρας της και σε λειτουργικό επίπεδο (οικονομία, πολιτισμός, εκπαίδευση, υγεία, αναψυχή) θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση της πόλης και στη σταδιακή εξισορρόπηση των σχέσεών της στο οικονομικό επίπεδο με την Αθήνα. Η διαδικασία, όμως, αυτή συνεπάγεται βελτιώσεις στην υποδομή της πόλης, καθώς και στο παραγωγικό της πρότυπο.

(63) Με υποδομή της πόλης εννοούνται πιθανοί τόποι εγκατάστασης επιχειρήσεων στους παραγωγικούς τομείς και στις υπηρεσίες, η βελτίωση των εσωτερικών μετακινήσεων στην πόλη με κάθε πρόσφορο μέσο, η βελτίωση της λειτουργικότητας των ήδη υφιστάμενων συστημάτων υπερτοπικών μεταφορών (οδικοί άξονες, σιδηρόδρομος, προαστιακός σιδηρόδρομος, λιμάνι, αεροδρόμιο) και η κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των προβλημάτων που συμβάλλουν στους εσωτερικούς διαχωρισμούς της πόλης (Ανατολική - Δυτική Θεσσαλονίκη, κ.λπ.).

(64) Σε ότι αφορά τη βελτίωση του παραγωγικού της πρότυπου η διαδικασία αυτή συνεπάγεται μια στρατηγική στήριξης επιχειρήσεων, είτε νέων είτε παλαιών, η δραστηριότητα των οποίων θα συνδέεται όλο και περισσότερο με αντίστοιχες οικονομικές δραστηριότητες από την

άλλη πλευρά των συνόρων κατά συμπληρωματικό τρόπο και σε μακροχρόνια προοπτική.

3.2. Αναπτυξιακό Πλαίσιο

3.2.1. Πληθυσμός (χάρτης Β.1)

(65) Ο πληθυσμός του συνόλου της Περιφέρειας παρουσιάζει τάσεις αύξησης, με μεταβαλλόμενους ρυθμούς, καθ' όλη την περίοδο θεώρησης τόσο σε απόλυτα μεγέθη όσο και ως ποσοστό στο σύνολο της χώρας εξ αιτίας του ρόλου και του μεγέθους της Θεσσαλονίκης. Η κατανομή του πληθυσμού στους νομούς διατηρεί ολόκληρη την περίοδο την ίδια δομή, αν και το ποσοστό τους στο σύνολο της χώρας τείνει να μειώνεται με την εξαίρεση του νομού Πιερίας ακριβώς επειδή οι ρυθμοί μεταβολής του νομού Θεσσαλονίκης λόγω της αστικής ανάπτυξης είναι καθοριστικοί. Την περίοδο θεώρησης 1971-2001 ο πληθυσμός των νομών Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Πέλλας, Πιερίας και Χαλκιδικής αυξάνεται, έστω και με διαφορετικούς ρυθμούς, συνεχώς. Αντίθετα, ο πληθυσμός των νομών Κιλκίς και Σερρών παρουσιάζει τάσεις μείωσης, κατά την πρώτη δεκαετία στον πρώτο και κατά τις δύο πρώτες στο δεύτερο και ανακάμπτει στη συνέχεια. Η εικόνα αυτή προκύπτει ως συνδυασμός του γεγονότος ότι ο πληθυσμός των πόλεων αυξάνεται συνολικά, της κυριαρχίας ενός αστικού προτύπου κατοίκησης και απασχόλησης με της ιδιαίτερης δυναμικής του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας. Οι διαφορές τόσο στο αστικό πρότυπο (μονοκεντρισμός) όσο και στο παραγωγικό πρότυπο των νομών Κιλκίς και Σερρών, που τείνουν περισσότερο στις γνωστές παραδοσιακές μορφές, εξηγεί και τη διαφορετική δημογραφική εξέλιξή τους.

(66) Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι από τη νέα περίοδο δύο φαινόμενα, το ένα γνωστό και το άλλο νέο και ολοένα εντεινόμενο, συμβάλλουν στη διαμόρφωση του πληθυσμού εκτός από τη φυσική του κίνηση (διαφορά γεννήσεων - θανάτων). Πρόκειται για τη μετανάστευση από την Περιφέρεια προς άλλες περιοχές της Ελλάδας, της Ευρώπης και άλλων περιοχών που αποτελεί ένα ιστορικό φαινόμενο, και για τη μετανάστευση προς τη χώρα, που αποτελεί με τη σειρά της ένα εντελώς νέο φαινόμενο, τουλάχιστο κατά τη σύγχρονη εποχή.

(67) Η πρόβλεψη του πληθυσμού της Περιφέρειας πραγματοποιείται σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας από «πάνω προς τα κάτω». Συγκεκριμένα, ο πληθυσμός της χώρας προβάλλεται στα έτη 2006 και 2015 με το ρυθμό της περιόδου 1991 - 2001. Θεωρείται ότι στο ρυθμό αυτό συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των παραγόντων που καθορίζουν την πληθυσμιακή μεταβολή.

(68) Στη συνέχεια με κριτήριο το ποσοστό (συμμετοχή) του πληθυσμού της Περιφέρειας στο σύνολο της χώρας και την τάση μεταβολής του, δηλαδή τάση μείωσης ολόκληρη την περίοδο, εκτιμάται ο πληθυσμός της Περιφέρειας για τα έτη - στόχους. Ο πληθυσμός αυτός κατανέμεται με την ίδια λογική στους νομούς της Περιφέρειας. Η εκτίμηση αυτή συγκρίνεται με μια σειρά εκτιμήσεων της Eurostat και των Ηνωμένων Εθνών οι οποίες αναφέρονται για καθαρά ενδεικτικούς λόγους.

Η παραδοχή στην οποία στηρίζεται η εκτίμηση του πληθυσμού συνίσταται στο ότι η συμμετοχή του πληθυσμού της στο σύνολο του πληθυσμού της χώρας θα κινηθεί από το 17,07% το 2001 στο 20,0% και στο 22,0% αντίστοιχα για τα έτη 2006 και 2015. Σύμφωνα με την εκτίμηση αυτή, ο πληθυσμός από 1.871.952 κατοίκους σήμερα θα αυξηθεί σε περίπου 2.245.000 κατοίκους το 2006 και σε 2.635.000 κατοίκους το 2015. Η κατανομή των μεγεθών αυτών στις συγκεκριμένες χρονικές στιγμές φαίνεται στους σχετικούς πίνακες.

Χωρικό Σύνολο	Κατανομή Πληθυσμού 2001	Κατανομή Πληθυσμού 2006	Κατανομή Πληθυσμού 2015	Πρόβλεψη 1		Πρόβλεψη 2	
				2006	2015	2006	2015
Ν. Ημαθίας	7,67	7,30	6,70	163916	176577	162289	170518
Ν. Θεσσαλονίκης	56,51	57,50	58,50	1291121	1541757	1278305	1488854
Ν. Κιλκίς	4,76	4,50	4,10	101044	108055	100041	104347
Ν. Πέλλας	7,79	7,90	8,10	177389	213474	175628	206149
Ν. Πιερίας	6,94	7,00	7,10	157180	187119	155620	180699
Ν. Σερρών	10,73	10,00	9,50	224543	250371	222314	241780
Ν. Χαλκιδικής	5,60	5,80	6,00	130235	158129	128942	152703
Σύνολο Περιφέρειας	100,00	100,00	100,00	2245427	2635483	2223138	2545050
Περιφ/Χώρα	17,07	20,00	22,00				
Σύνολο Χώρας				**11227137**	**11979467**	**11115692**	**11568409**

3.2.2. Προβλέψεις απασχόλησης και προϊόντος

(69) Μπορεί να θεωρηθεί ότι σταδιακά θα επιτευχθεί η συγκρότηση ενός νέου παραγωγικού προτύπου, σε αντιστοιχία με τους παράγοντες του χώρου (γεωγραφία, περιβάλλον), του οικιστικού συστήματος και του αστικού δικτύου. Από την άλλη μεριά, η καθυστέρηση της ανασυγκρότησης των οικονομιών των γειτονικών προς την Περιφέρεια χωρών και ο ολοένα αυξανόμενος ανταγωνισμός σε παγκόσμιο επίπεδο με την κινητικότητα κεφαλαίου και ανθρώπων που αυτός συνεπάγεται μπορούν να λειτουργήσουν αρνητικά ως προς την αναπτυξιακή διαδικασία της Περιφέρειας.

(70) Όπως έχουν τα πράγματα σήμερα, η επικράτηση της πρώτης τάσης θεωρείται πιο πιθανή. Με δεδομένη λοιπόν την ήδη παρατηρούμενη αναπτυξιακή δυναμική η οποία προκύπτει ως αποτέλεσμα των ασκούμενων πολιτικών και της δραστηριότητας των ιδιωτών, η συνέχιση της ανάπτυξης μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη υπό την προϋπόθεση συγκεκριμένων προσαρμογών κατά τομέα και κυρίως της χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας κατά τέ-

τοιο τρόπο ώστε οι αναπτυξιακές εργασίες να προωθούνται και να μην επιβραδύνονται λόγω τελικά υψηλού κόστους γης και χρόνου (κόστους) μεταφορών.

3.2.2.1. Απασχόληση, εργατικό δυναμικό, ανεργία (χάρτης Β.2, Β.3)

(71) Απασχόληση - Ανεργία. Αναμένεται η αύξηση του οικονομικού πληθυσμού, δηλαδή της πρόθεσης των κατοίκων της Περιφέρειας 15 - 65 ετών να εργάζονται. Ο τιμή του δείκτη αυτού στην Περιφέρεια όπως και στο σύνολο της χώρας παραμένει σχετικά χαμηλή σε σχέση με τους αντίστοιχους της ΕΕ. Το ποσοστό απασχόλησης πλησιάζει το 55,5% (1999) και φθάνει στο 73,4% για τους άνδρες και στο 38,6% για τις γυναίκες1. Λόγω της αύξησης των πληθυσμιακών ομάδων που αντιστοιχούν στην τρίτη ηλικία εξ αιτίας της γήρανσης του πληθυσμού η μεταβολή αυτή συνεπάγεται συγκράτηση πληθυσμού νέων ηλικιών στην Περιφέρεια και έλξης νέων κατοίκων καθώς και αλλαγές στον κύκλο της εργασίας των εργαζομένων με παράταση της περιόδου απασχόλησής τους.

(72) Η ανεργία αναμένεται να μειωθεί κατά 4 μονάδες μέχρι το 2006, στο 7.7% συνολικά και στη συνέχεια κατά 4% μέχρι το 2015, με ανάλογες συνέπειες στη μακροχρόνια ανεργία, την ανεργία των γυναικών και την ανεργία των νέων. Τα μεγέθη αυτά προκύπτουν αν πραγματοποιηθεί μείωση της ανεργίας με ρυθμό -5,8% την πρώτη περίοδο και με ρυθμό -7,8% κατά τη δεύτερη περίοδο, πράγμα που μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την κινητοποίηση σημαντικών ιδιωτικών παραγωγικών πόρων και σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στον πρωτογενή τομέα.

(73) Η ηλικιακή σύνθεση του εργατικού δυναμικού δεν αναμένεται να αλλάξει. Αναμένεται η βελτίωσή του σ’ ό,τι αφορά εκπαίδευση και κατάρτιση.

3.2.2.2. Πρωτογενής τομέας

(74) Με δεδομένο το υψηλό ποσοστό απασχόλησης στον τομέα, όσο και την αναμενόμενη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ μπορεί να υποστηριχθεί ότι κατά την περίοδο 2000 - 2006 και 2006 - 2015 η γεωργία της Περιφέρειας θα εισέλθει σε μια περίοδο αναδιάρθρωσης.

(75) Στόχο της αναδιάρθρωσης αυτής δεν μπορεί να αποτελέσει παρά ο μετασχηματισμός του κυρίαρχου προτύπου προς την κατεύθυνση μιας επιχειρηματικής και βιώσιμης γεωργίας κατά την υλοποίηση του οποίου οι αγρότες του σήμερα θα μετασχηματιστούν σε επιχειρηματίες της υπαίθρου του αύριο. Η αναδιάρθρωση αυτή θα στηρίζεται στην παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων και την ανάπτυξη των καθετοποιημένων και ολοκληρωμένων σχέσεων στο σύστημα αγρο-διατροφής καθώς και στις δυναμικές καλλιέργειες.

(76) Πρόσθετο στοιχείο, τέλος, προώθησης και στήριξης της ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα αποτελεί η δημιουργία εκπαιδευτικών δομών, δομών στήριξης κοινών δραστηριοτήτων, π.χ. προβολής, προώθησης, τεχνικής στήριξης κ.λπ. από συλλογικούς φορείς των κλάδων, των δήμων και της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

3.2.2.3. Δευτερογενής Τομέας

(77) Στην αναμενόμενη αναπτυξιακή διαδικασία της περιόδου που εξετάζεται προβλέπεται η ενδυνάμωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με τη δημιουργία κοινών δομών εκπαίδευσης, προώθησης προϊόντων, τεχνικής στήριξης, διάχυσης πληροφοριών, καινοτομιών, κ.λπ. τη συγκρότηση και τη δημιουργία των δομών αυτών μπορούν να αναλάβουν είτε οι επαγγελματικές ενώσεις είτε πρόσφορες αυτοδιοικητικές οντότητες. Το ίδιο προβλέπεται και η αναδιάρθρωση των μεγάλων μονάδων της Περιφέρειας. Κοινό στόχο και στις δύο κατηγορίες επιχειρήσεων αποτελεί η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.

(78) Τέλος, είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει να επιδιώκεται ταυτόχρονα η ανάπτυξη όλων των κλάδων του τομέα στην Περιφέρεια με δυναμική διαφοροποίηση στους κλάδους όπου η Περιφέρεια παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα.

3.2.2.4. Τριτογενής Τομέας

(79) Στο συγκεκριμένο μέγεθος αντανακλώνται δύο στοιχεία της ανάπτυξης, η αύξηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και η ανάπτυξη στοιχείων, ιδίως του κοινωνικού κράτους, που συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας.

Η μακροπρόθεσμη τάση ανάπτυξης του τομέα αναμένεται να συνεχιστεί, ώστε να βελτιωθεί περαιτέρω η ποιότητα ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας και η πρόσβασή τους σε χαρακτηριστικές για τον τομέα δημόσιες υπηρεσίες (εκπαίδευση, περίθαλψη, κοινωνική πρόνοια) και για να μπορέσει η Περιφέρεια να αναλάβει το νέο ρόλο της στη χώρα και στην Ε.Ε. Ο ρόλος αυτός έχει ήδη αναφερθεί ως «Πύλη» στην ουσία, όμως, πρόκειται για τόπο παροχής υψηλής στάθμης υπηρεσιών και όχι μόνο ως σημείο διέλευσης διερχομένων ανθρώπων και εμπορευμάτων. Τομείς παροχής τέτοιων υπηρεσιών μπορούν να αποτελέσουν η εκπαίδευση, η υγεία, το εμπόριο, η αναψυχή και ο πολιτισμός καθώς και η ολοκληρωμένη προσφορά υπηρεσιών τουρισμού. Στενά συνδεδεμένη με την απασχόληση στον τομέα στην Περιφέρεια είναι και η απασχόληση στο τριτογενή στη Θεσσαλονίκη μια πόλη που αποτελεί το δεύτερο μητροπολιτικό κέντρο και αστικό κέντρο με εμβέλεια σε όλα τα Βαλκάνια.

(80) Σήμερα παρά τους πλούσιους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους ο τουρισμός της Περιφέρειας βρίσκεται σε μια κατάσταση σύμφωνα με την οποία αξιοποιείται μόνο μέρος τους, καθώς αυτός συγκεντρώνεται στη Θεσσαλονίκη, τη Χαλκιδική και στις παραθαλάσσιες περιοχές της Πιερίας και στον Όλυμπο. Η σημασία του κλάδου όμως, καθώς και τα πλεονεκτήματα κάθε μιας από τις κυρίαρχες (παραθεριστικός τουρισμός διακοπών) μορφές του αλλά και από τις εναλλακτικές (συνεδριακός, πολιτιστικός, θρησκευτικός φυσιολατρικός, περιβαλλοντικός, ακραίων καταστάσεων), έχει γίνει κατανοητή και παρατηρούνται προϋποθέσεις ανάπτυξης καθώς και συγκεκριμένες προσπάθειες τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στις ορεινές και στις παραλίμνιες περιοχές της Περιφέρειας. Ο συντονισμός των προτάσεων αυτού του στρατηγικού σχεδίου με ανάλογα προγράμματα ανάπτυξης που εκπονούνται είτε τοπικά (νέοι Δήμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις) είτε από κεντρικούς φορείς μπορεί να συμβάλλει ώστε το επιδιωκόμενο τουριστικό πρότυπο εγκαθιστάμενο στο χώρο να μην έρχεται σε σύγκρουση με άλλες δυναμικές χρήσεις και κυρίως με το περιβάλλον. Και στον τομέα του τουρισμού είναι αναγκαία η δημιουργία δομών στήριξης όπως ακριβώς και στον πρωτογενή τομέα και στη μεταποίηση.

Πίνακας 3.2.2.4.1: Ποσοτική απεικόνιση της απασχόλησης κατά τομέα

Χρονιά	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
1999	19,1	25,7	55,1[2]
2006	16,0	27,0	57,0
2015	12,0	28,0	60,0

(81) Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία (1998) το ΑΕΠ κατά κεφαλή της Περιφέρειας ανέρχεται στο 102,75% του συνόλου της χώρας, ενώ κατά το 1988 το ποσοστό αυτό έφθανε στο 100,3% ή αντίστοιχα στο 67,6% και στο 58,3% του μέσου όρου της Ευρώπης των 15. Η αύξηση της σχέσης του κατά κεφαλή ΑΕΠ της Περιφέρειας στο αντίστοιχο της χώρας σε ισοδύναμα αγοραστικής δύναμης (για το σύνολο της ΕΕ των 15) σημαίνει ότι η Περιφέρεια κερδίζει έδαφος ως προς τη σχετική μεταβολή του κατά κεφαλή ΑΕΠ της παρά τα προβλήματα που παρατηρούνται στη μεταποίηση και ως ένα σημείο στον πρωτογενή τομέα. Η τάση αυτή θα πρέπει να ενισχυθεί ώστε η Περιφέρεια να εξακολουθήσει να επιτελεί το ρόλο της ως μηχανισμού προώθησης της ανάπτυξης στη χώρα. Κι ο στόχος αυτός συνεπάγεται ένα ρυθμό μεταβολής στην Περιφέρεια μεγαλύτερο κατά 5-7% από τον αντίστοιχο ρυθμό μεταβολής της χώρας. Με δεδομένη την παραδοχή αύξησης του πληθυσμού της Περιφέρειας στο υπό θεώρηση χρονικό διάστημα ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα πρέπει να είναι αρκούντως μεγαλύτερος του ρυθμού που υπολογίζεται παραπάνω, ώστε να ενσωματώνεται στη θετική αύξηση του κατά κεφαλή ΑΕΠ και η θετική αυτή μεταβολή του πληθυσμού. Μετά το 2006 μπορεί να γίνει αποδεκτό ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ της Περιφέρειας θα μεταβάλλεται όπως ο αντίστοιχος δείκτης για το σύνολο της χώρας.

(82) Με την παραδοχή ενός μέσου ετήσιου ρυθμού μεταβολής, επομένως, κατά 3,15% μέχρι το 2006 και 3,1% στη συνέχεια η τιμή του δείκτη θα ανέλθει στο 76,77% το 2006 και στο 101,04% το 2015.

3.3. Χωροταξική οργάνωση (Χάρτης Π.1)

3.3.1. Διάρθρωση του οικιστικού δικτύου (Χάρτης Π.2)

3.3.1.1. Μητροπολιτική Περιοχή Θεσσαλονίκης

(83) Στο οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας κυριαρχεί η μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης και το αντίστοιχο πολεοδομικό συγκρότημα. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσ/νίκης (ΡΣΘ), με στόχο τον ενιαίο προγραμματισμό της μητροπολιτικής περιοχής, ορίζει την ευρύτερη περιοχή άμεσης επιρροής της Θεσσαλονίκης την οποία διαιρεί σε τρεις ενότητες:

- Πολεοδομικό Συγκρότημα της Θεσσαλονίκης (ΠΣΘ) στο οποίο περιλαμβάνονται 15 Δήμοι (Αγ.Παύλου, Αμπελοκήπων, Ελευθερίου-Κορδελιού, Ευκαρπίας, Ευόσμου, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Μενεμένης, Νεάπολης, Πανοράματος, Πολίχνης, Πυλαίας, Σταυρούπολης, Συκεών και Τριανδρίας), καθώς και η πρώην κοινότητα Πεύκων.
- Περιαστική Ζώνη (ΠΖ) στην οποία περιλαμβάνονται οι Δήμοι Θέρμης (εκτός από τον οικισμό Ταγαράδων), Εχεδώρου, Χορτιάτη και Ωραιοκάστρου, καθώς και οι οικισμοί Νεοχωρούδας και Πενταλόφου του Δήμου Καλλιθέας.
- Λοιπή Περιοχή (ΛΠ) στην οποία περιλαμβάνονται τα Δ.Δ. Ταγαράδων (Δ. Θέρμης), Νεοχωρούδας και Πενταλόφου (Δ. Καλλιθέας), όλοι οι υπόλοιποι Δήμοι της πρώην Επαρχίας Θεσσαλονίκης που δεν περιλαμβάνονται στις δύο προηγούμενες ενότητες - πλην του Δήμου Μυγδονίας, του Δ.Δ. Λαγυνών (Δ. Λαγκαδά) και του Δ.Δ. Μεσαίου (Δ. Καλλιθέας) - καθώς και τα Δ.Δ. Λιβαδίου και Περιστεράς (Δήμου Βασιλικών) της Επαρχίας Λαγκαδά.

(84) Η Θεσσαλονίκη, ως έδρα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης αποτελεί το κέντρο πρώτου επιπέδου. Τα παραγωγικά της μεγέθη και το λειτουργικό της βάρος της αποδίδουν χαρακτηριστικά αναπτυξιακού δυναμισμού και της επιτρέπουν να εντάσσεται στα εθνικά και διεθνή δίκτυα, καθιστώντας την ευρωπαϊκή μητροπολιτική περιοχή. Παράλληλα, ως πύλη εισόδου της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναδεικνύεται σε σημαντικό κόμβο των διευρωπαϊκών δικτύων. Ο ρόλος αυτός ενισχύεται με την κατασκευή της Εγνατίας, την ολοκλήρωση της ΠΑΘΕ, την αναβάθμιση του λιμανιού, του αεροδρομίου και του σιδηροδρομικού δικτύου. Επιπλέον, η Θεσσαλονίκη μαζί με την ευρύτερη περιοχή της αποτελούν ένα μεγάλο πόλο με πυκνό πλέγμα παραγωγικών δραστηριοτήτων ο οποίος, λόγω μεγέθους, παράγει ανάπτυξη. Λόγω της θέσης του, μπορεί να λειτουργήσει ως υποστηρικτικός και οργανωτικός πόλος διασυνοριακής συνεργασίας με προοπτική να αποκτήσει και τις αναγκαίες δομές πολιτικής και διοικητικής υποστήριξης για την ανάπτυξη του ανασυγκροτούμενου βαλκανικού χώρου. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η διεύρυνση του ρόλου της ως εκθεσιακού κέντρου διεθνούς εμβέλειας με την ανάπτυξη της ΔΕΘ. Για το στόχο αυτό απαιτούνται νέες υποδομές (οδικές, αναψυχής, διαμονής - φιλοξενίας κ.λπ.)

Οι βασικές αναπτυξιακές κατευθύνσεις για τη μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης είναι οι ακόλουθες:

Γενικοί στόχοι ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης.

1. Επέκταση του μητροπολιτικού ρόλου Θεσσαλονίκης από το σημερινό επίπεδο των άμεσων ζωνών επιρροής (ως προς διακίνηση - τροφοδοσία - δεύτερη κατοικία - βιομηχανική εγκατάσταση) στο ανώτερο κλιμακούμενο επίπεδο:

– Της Κεντρικής Μακεδονίας στο σύνολό της

– Του Βόρειο - Ελλαδικού Τόξου (από την Ήπειρο ως την Ανατ. Μακεδονία - Θράκη) κατά μήκος του νέου άξονα της Εγνατίας

– Του Βαλκανικού οικονομικού χώρου

2. Στήριξη του μητροπολιτικού ρόλου της Θεσσαλονίκης όχι στη μεγέθυνση των σημερινών δραστηριοτήτων αλλά στη επιδίωξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος:

– Διαμόρφωση της Θεσσαλονίκης σε Κεντρικό Κόμβο διαπεριφερειακής κλίμακας ενός ιεραρχημένου αστικού δικτύου

– Δημιουργία ενός αστερία υποδομών με αξιοποίηση των δικτύων προς το συνδυασμό διοικητικής - εμπορικής - εκθεσιακής δραστηριότητας

– Δικτύωση του παραγωγικού συστήματος και της αγοράς της Θεσσαλονίκης με το υπόλοιπο Βόρειο - Ελλαδικό Τόξο ώστε να προκύψουν επαρκές οικονομικό μέγεθος, «κινητήριες διακλαδικές συνδέσεις και προσέλκυση επενδυτών καινοτομίας

Ειδικοί στόχοι ανάπτυξης Θεσσαλονίκης

1. Ενίσχυση των παραγόντων που ευνοούν την ανταγωνιστικότητα της μεταποίησης της Θεσσαλονίκης και του ευρύτερου χώρου της

– Διαφοροποίηση της κλαδικής εξειδίκευσης της βιομηχανίας με έμφαση στις δραστηριότητες έντασης γνώσης και ενσωμάτωσης / αναπαραγωγής της καινοτομίας.

– Προσέλκυση εξωτερικών επενδύσεων και καινοτόμων λειτουργιών και υπηρεσιών με κατά προτεραιότητα εφαρμογή στο «κέντρο» που διαθέτει ήδη συγκριτικά πλεονεκτήματα, δηλαδή στον πόλο της Θεσσαλονίκης

– Απόκτηση «συμπληρωματικών πηγών ανταγωνιστικότητας, με τη διαπεριφερειακή δικτύωση των επιχειρήσεων: δίκτυα αξιοποιήσεις πρώτων υλών, συνεργασιών - υπεργολαβιών, εκπαίδευσης - κατάρτισης - κατανομής απασχόλησης, συμμαχίας χρηστών υπηρεσιών και προϊόντων καινοτομίας. Με εφαρμογή στο σύνολο της ευρλυτερης περιοχής, αλλά κυρίως στην περίμετρο που διαθέτει τις βιομηχανικές συγκεντρώσεις που έχουν τη μεγαλύτερη εξάρτηση από πάγια στοιχεία.

2. Ενίσχυση των παραγόντων που ευνοούν την ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα:

– Πρόσδοση της δυνατότητας για ευέλικτες περιοδικές αναδιαρθρώσεις στις ζώνες των «μονοκαλλιργειών», ώστε να ανταποκρίνεται ο αγροτικός τομέας στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της βιομηχανίας και των ξένων αγορών κυρίως στην περίμετρο

– Ενίσχυση του ενδογενούς τοπικού δυναμικού για τη διατήρηση των παραγωγικών δομών στην ύπαιθρο παρά τις αναδιαρθρώσεις και αναστατώσεις. Με εφαρμογή κυρίως στη περίμετρο.

3. Ενίσχυση των παραγόντων που προκαλούν την ανάδυση των «προωθητικών» υπηρεσιών διοίκησης της περιφερειακής οικονομίας και στήριξης της ανταγωνιστικότητας της συνολικά ως προς τις άλλες χωρικές μονάδες.

– Προσφορά κινήτρων για την ανάπτυξη υπηρεσιών διαπεριφερειακής κλίμακας για τη διοίκηση - διαχείριση δραστηριοτήτων, κεφαλαίων, εργασίας, καινοτομίας.

– Προσέλκυση των βάσεων δραστηριοποίησης (operational centers) στον ευρύτερο χώρο, ξένων μεγάλων επιχειρήσεων.

– Προσέλκυση - εξειδίκευση - προσαρμογή - διάχυση καινοτομίας, από Ευρώπη και Αμερική προς τις Βαλκανικές χώρες και προς το ευρύτερο Βόρειο - Ελλαδικό τόξο με κατά προτεραιότητα εφαρμογή στο κέντρο που διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα.

– Εγκατάσταση ιεραρχημένων συνδέσεων μεταξύ Θεσσαλονίκης και ενός ιεραρχημένου αστικού δικτύου με επιλεγμένη ενίσχυση υποδομών και ανάδειξη «Προωθητικών δραστηριοτήτων» για κάθε αστικό κέντρο στο σύνολο της Κ. Μακεδονίας.

– Επαναπροσδιορισμός των γεωγραφικών ορίων της Μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης και δημιουργία Μητροπολιτικής Διοίκησης.

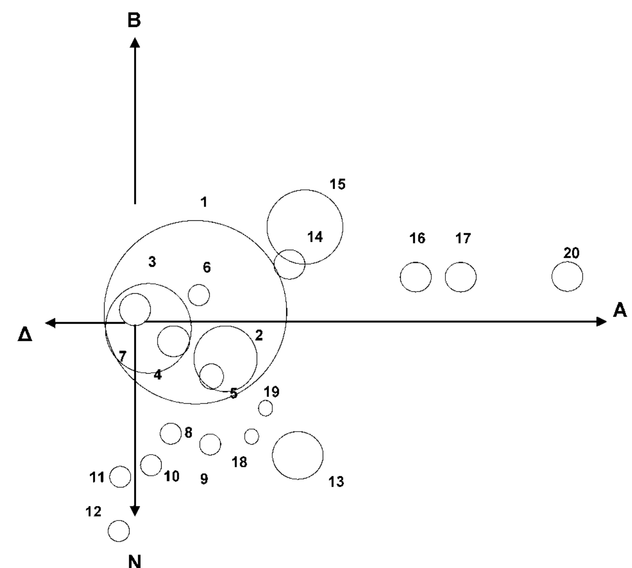
4. Αναδιάρθρωση των περισσότερο κλασικών δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα.

– Ολοκλήρωση ενός δικτύου συνδυασμένης μεταφορικής / εμπορικής / διοικητικής / εκθεσιακής δραστηριότητας με ολοκλήρωση των εγκαταστάσεων και συνδέσεων των μεγάλων υποδομών μεταφορών και τη δημιουργία νέων υποδομών.

– Στήριξη του ρόλου της Θεσσαλονίκης ως κέντρου Κατανάλωσης και Αναψυχής της Βαλκανικής, με ανάδειξη της ταυτότητας της πόλης, ποιότητα κατοικίας και κυκλοφορίας, αναβάθμιση περιβάλλοντος, ανάδειξη ιστορικού κέντρου και υποδομών αναψυχής.

– Αξιοποίηση των φυσικών πόρων, του ιστορικού περιβάλλοντος και των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού με εφαρμογή στο σύνολο της ευρύτερης περιοχής, αλλά κυρίως στην «περίμετρο» που διαθέτει μεγαλύτερη εξάρτηση από την τουριστική δραστηριότητα.

(85) Το χωροταξικό σχέδιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, επιδιώκοντας να προσεγγίσει συνολικά τη Μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης, αποδίδει τις ενότητες που συμμετέχουν στο σύστημα λειτουργιών της μητροπολιτικής περιοχής και τη χωροταξία των ζητημάτων με το παρακάτω σχηματικό υπόδειγμα.

Α: Σταυρός - Ασπροβάλτα - Πύλη της Ανατολικής Μακεδονίας

Δ: Αξιός - Δυτικό όριο της Μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης

Β: Κιλκίς - Πύλη προς τα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη

Ν: Αιγίνιο, Αλιάκμονας - Πύλη προς τις νότιες περιφέρειες της χώρας

ΑΔ: Εγνατία

ΒΝ: ΠΑΘΕ

1: Μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης

2: Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης

3: Πεδιάδα της Θεσσαλονίκης

4: Βιομηχανικές συγκεντρώσεις δυτικής Θεσσαλονίκης/ ΒΙΠΕ Σίνδου

5: Λιμάνι Θεσσαλονίκης

6: Μεταποιητική ζώνη Λαγκαδά

7: Κόμβοι συστήματος μεταφορών (δυτική Θεσσαλονίκη)

8: Προβλέψεις ζώνης μητροπολιτικών εγκαταστάσεων

9: Προβλέψεις ζώνης απορρύπανσης Θερμαϊκού

10: Πρόβλεψη Ευρωλιμένα
11: Διαχείριση δελταϊκών σχηματισμών
12: Ζώνη πάρκων υδατοκαλλιεργειών
13: Πεδιάδα Ανθεμούντος
14: Μεταποιητικές συγκεντρώσεις στη ζώνη Λαγκαδά
15: Πεδιάδα Λαγκαδά
16: Υγρότοποι Αγίου Βασιλείου - Βόλβης
17: Γεωθερμική ζώνη Απολλωνίας
18: Αεροδρόμιο Μίκρας
19: Ζώνη ΣΕΔΕΣ - Μεταποίηση, Υπηρεσίες
20: Στενά Ρεντίνας, πόλος Ασπροβάλτας

(86) Στη σχηματική αυτή προσέγγιση, ιδιαίτερο βάρος έχουν οι υποστηρικτικοί στόχοι της ενίσχυσης των μητροπολιτικών λειτουργιών της Θεσσαλονίκης ως πόλου διευρωπαϊκών και διαβαλκανικών δραστηριοτήτων. Οι χωροταξικές κατευθύνσεις ανάπτυξης για την ευρύτερη ζώνη της Θεσσαλονίκης αφορούν:

α. Τη χωροταξική οργάνωση της μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το σχεδιασμό εξυγίανσης και ανάπτυξης της παραγωγικής της βάσης. Ιδιαίτερα χωρική οργάνωση και δικτύωση αστικού και περιαστικού πλέγματος των ΜΜΕ στη δυτική Θεσσαλονίκη και λειτουργική σύνδεση με την όμορη γεωγραφική ενότητα του Κιλκίς για την οργάνωση των ζωνών ελεύθερης αδειοδότησης μετεγκατάστασης ή νέας εγκατάστασης καινοτόμων και σύγχρονων παραγωγικών μονάδων.

Βελτίωση προσπελασιμότητας αερολιμένα «Μακεδονία» από τις δυτικές ζώνες. Η λειτουργία του προαστιακού σιδηροδρόμου θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος στις παρυφές του Πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης και θα εξυπηρετήσει τις μετακινήσεις προς και από τα κέντρα της Περιφέρειας όπως η Έδεσσα, Βέροια, Κατερίνη, Κιλκίς, Σέρρες, Πολύγυρος και Μουδανιά.

β. Ρυθμίσεις για την ασφάλεια της χερσαίας προσπελασιμότητας της Θεσσαλονίκης από συγκλίνοντα ή τεμνόμενα μη συμβατά δίκτυα.

γ. Ρυθμίσεις παράκτιων και παραθαλάσσιων ζωνών Θερμαϊκού. Δελταϊκοί σχηματισμοί, υδροβόρες καλλιέργειες, πρόβλεψη σύνδεσης Εμβόλου δυτικών ακτών Θερμαϊκού.

δ. Ρυθμίσεις συμβατότητας χρήσεων και λειτουργιών σε περιοχές βιοτόπων λιμνών, λιμνοθαλασσών, ποταμών, δρυμών και ένταξη της διαχείρισης τους στις διαχειρίσεις του χωροταξικού σχεδιασμού.

ε. Διασφάλιση εφεδρειών περιαστικής γης τόσο στην Ανατολική όσο και στη Δυτική Θεσσαλονίκη και περιβαλλοντική εξυγίανση Δυτικής Θεσσαλονίκης.

ζ. Αξιοποίηση ιαματικών πηγών τριγώνου Λαγκαδά - Απολλωνίας - Θέρμης.

3.3.1.2. Λοιπά αστικά κέντρα

(87) Εκτός της Θεσσαλονίκης, το οικιστικό δίκτυο περιλαμβάνει σημαντικά αστικά κέντρα (κατά κύριο λόγο πρωτεύουσες νομών), μεγαλύτερα και μικρότερα παραγωγικά κέντρα με τις αντίστοιχες εξυπηρετήσεις.

(88) Στα κέντρα δεύτερου επιπέδου περιλαμβάνονται οι πρωτεύουσες των υπόλοιπων νομών (Βέροια, Κιλκίς, Εδεσσα, Κατερίνη, Σέρρες και Πολύγυρος). Ο ρόλος του κάθε κέντρου και η θέση του στο οικιστικό δίκτυο ποικίλλει. Στις πεδινές περιοχές των νομών Ημαθίας και Πέλλας καταγράφεται πυκνό οικιστικό δίκτυο με αλληλοσυμπληρούμενους ως προς τις εξυπηρετήσεις οικισμούς. Η Βέροια, της οποίας ο ρόλος αναμένεται να αναβαθμιστεί με την ολοκλήρωση της Εγνατίας, λειτουργώντας συμπληρωματικά με τη Νάουσα και η Εδεσσα λειτουργώντας συμπληρωματικά με τα Γιαννιτσά, αποτελούν μαζί με τα μικρότερα αστικά κέντρα της πεδινής περιοχής των δύο νομών (Αλεξάνδρεια, Πλατύ, Σκύδρα, Κρύα Βρύση) ένα ισχυρό οικιστικό πλέγμα αστικών κέντρων που μπορεί να λειτουργήσει ως σημαντικός αναπτυξιακός πόλος με βάση την ανταγωνιστική αγροτική δραστηριότητα, τη μεταποίηση, το εμπόριο, τις μεταφορές και τις υπηρεσίες που συνδέονται με αυτήν. Ταυτόχρονα, τα μεγάλα αστικά κέντρα (Βέροια - Νάουσα - Εδεσσα) συνιστούν δίκτυο σημαντικών κόμβων για την ανάπτυξη ενός υπερτοπικού δικτύου τουρισμού - πολιτισμού - αναψυχής, το οποίο συνδέεται με τους σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας (Βεργίνα, Πέλλα), καθώς και με περιοχές ανάπτυξης ορεινού - εναλλακτικού τουρισμού (Καϊμακτσαλάν, Βεγορίτιδα, Βέρμιο κ.λπ.).

(89) Το Κιλκίς, έδρα της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, λειτουργεί ως αστικό κέντρο συναρτημένο με τη μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης για την οργάνωση και διοίκηση των μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Στο νότιο τμήμα του Ν.Κιλκίς προτείνεται ο καθορισμός περιοχών ΠΟΑΠΔ για την εγκατάσταση μεταποιητικών δραστηριοτήτων, με την τήρηση όλων των τεχνικών προϋποθέσεων προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, με στόχο τη θεσμική ενίσχυση του δευτερογενούς τομέα που αποτελεί την κατ'εξοχήν διέξοδο ανάπτυξης του Κιλκίς, αξιοποιώντας τη διέλευση των βασικότερων μεταφορικών αξόνων της χώρας. Παράλληλα, αξιοποιείται η δυνατότητα προσφοράς κατάλληλης γής για μεταποίηση η οποία είναι περιορισμένη στα όρια της Μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης.

(90) Η Κατερίνη, έδρα του νομού Πιερίας, μπορεί να αναδειχθεί σε ισχυρό αστικό κέντρο ανάπτυξης του νομού, αξιοποιώντας την άμεση γειτνίασή της με την ΠΑΘΕ και το σιδηροδρομικό δίκτυο, σε συνδυασμό με την τουριστική ανάπτυξη των ακτών και τη διαχείρηση των περιβαλλοντικών πόρων του Ολύμπου. Η Κατερίνη μπορεί ταυτόχρονα να λειτουργήσει ως κέντρο παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών του αγροτικού χώρου.

(91) Οι Σέρρες, έδρα του ομώνυμου νομού, είναι το μεγαλύτερο περιφερειακό αστικό κέντρο της Κεντρικής Μακεδονίας. Η πόλη προβλέπεται να λειτουργήσει ως πόλος ανάπτυξης της ευρύτερης πεδιάδας των Σερρών, αλλά και ως κέντρο διασυνοριακής συνεργασίας, αξιοποιώντας τη θέση της, το πληθυσμιακό της μέγεθος και τη δυνατότητα ανάπτυξης διοικητικών υποδομών και πρωτοβουλιών διαβαλκανικού προσανατολισμού.

(92) Ο Πολύγυρος, έδρα του νομού Χαλκιδικής, αποτελεί ένα ασθενές αστικό κέντρο στο οικιστικό πλέγμα της περιοχής. Στο προτεινόμενο πλαίσιο «βιώσιμης» ανάπτυξης της Χαλκιδικής, για την παροχή τουριστικών υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών, με παράλληλη προστασία των φυσικών πόρων, ο Πολύγυρος θα πρέπει να λειτουργήσει ως κέντρο διοικητικής υποστήριξης και παροχής υπηρεσιών.

(93) Ο ρόλος των κέντρων 3ου επιπέδου είναι πολύ σημαντικός στην Περιφέρεια, δεδομένου ότι αποτελούν, μαζί με τις πρωτεύουσες των νομών, τα κέντρα τοπικής ανά-

πτυξης. Στο Νομό Ημαθίας τέτοιο ρόλο παίζουν τα αστικά κέντρα της Νάουσας και της Αλεξάνδρειας που λειτουργούν συμπληρωματικά με τη Βέροια. Στο νομό Πέλλας, τα Γιαννιτσά λειτουργούν συμπληρωματικά με την Εδεσσα, ενώ η Αριδαία αποτελεί το κέντρο της επαρχίας Αλμωπίας. Στο νομό Κιλκίς ο σχηματισμός των αστικών κέντρων Πολυκάστρου, Αξιούπολης, Γουμένισσας επωφελείται από τη θέση του σε άμεση γειτνίαση με την ΠΑΘΕ και συνιστά πόλο ανάπτυξης. Τα κέντρα αυτά ορίζουν, μαζί με την πρωτεύουσα το νομού, τον άξονα ανάπτυξης μεταποιητικών δραστηριοτήτων. Στο νομό Σερρών, το Σιδηρόκαστρο λειτουργεί ως κέντρο συντονισμού ανάπτυξης της παραμεθόριας ζώνης, ενώ τα αστικά κέντρα της Νιγρίτας και της Νέας Ζίχνης λειτουργούν ως πόλοι τοπικής ανάπτυξης. Στο νομό Χαλκιδικής, η Αρναία μπορεί να λειτουργήσει ως κέντρο υπηρεσιών για την ορεινή δασική ενότητα Χολομώντα - Στρατωνικού, ενώ ο οικισμός των Νέων Μουδανιών ως σημαντικό αγροτοτουριστικό κέντρο στο παραλιακό τμήμα του νομού. Τέλος, στο νομό Θεσσαλονίκης το αστικό κέντρο του Λαγκαδά αποτελεί κέντρο τοπικής ανάπτυξης.

(94) Στα κέντρα 4ου επιπέδου συγκαταλέγονται οι έδρες των νέων Δήμων που δεν κατατάσσονται σε κάποιο από τα ανώτερα επίπεδα. Μεταξύ αυτών πολλοί εμφανίζουν δυναμισμό που τους καθιστά τοπικά κέντρα ανάπτυξης στην άμεση περιοχή επιρροής τους. Τέτοιοι οικισμοί είναι οι εξής:

- Στο νομό Ημαθίας το Πλατύ, το Μακροχώρι καθώς και οι οικισμοί Αγγελοχώρι και Ζερβοχώρι και ο οικισμός της Μελίκης, έδρας του ομώνυμου Δήμου.
- Στο νομό Πέλλης η Κρύα Βρύση και εμφανίζεται ιδιαίτερα δυναμική στον πρωτογενή τομέα. Οι οικισμοί Πέλλας και Σκύδρας, καθώς και οι Γαλατάδες συγκροτούν, μαζί με την Εδεσσα τον κύριο αναπτυξιακό άξονα του νομού. Τέλος, οι οικισμοί Αξός και Μυλότοπος συγκροτούν μαζί με τα Γιαννιτσά έναν δευτερεύοντα αναπτυξιακό άξονα.
- Στο νομό Πιερίας το Λιτόχωρο αποτελεί τοπικό αναπτυξιακό κέντρο για το οποίο προβλέπεται η ανάπτυξη αναβαθμισμένων τουριστικών υπηρεσιών, σε συνάρτηση με τη διαχείριση του ορεινού όγκου του Ολύμπου και της εκτεταμένης παράκτιας ζώνης του δήμου. Στις παράκτιες περιοχές του Ν.Πιερίας, όπου αναπτύσσεται μεγάλος αριθμός τοπικών αστικών και παραθεριστικών - τουριστικών κέντρων (Πλαταμώνας, Πόροι, Σκοτίνα κ.λπ.), ο σχεδιασμός θα πρέπει να λάβει υπ'όψιν το διαμορφωμένο πολυπολικό σύστημα λειτουργίας του οικιστικού δικτύου προτείνοντας τα κατάλληλα εργαλεία χωροταξικής οργάνωσής του. Αναπτυξιακοί όροι διαμορφώνονται, δευτερευόντως, και στους οικισμούς Αιγινίου - Κολινδρού, Κορινού, Καρίτσας, Λόφου και Λεπτοκαρυάς, λόγω της γειτνίασής τους με τη ΠΑΘΕ. Ο δυναμισμός τους εντοπίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, με εξαίρεση τη Λεπτοκαρυά που εμφανίζεται δυναμική στο δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα.
- Στο νομό Θεσσαλονίκης, στην περιαστική ζώνη της μητροπολιτικής περιοχής, δυναμικοί οικισμοί είναι η Θέρμη, το Ασβεστοχώρι και το Φίλυρο, το Ωραιόκαστρο, το Καλοχώρι και η Σίνδος (Δ. Εχεδώρου). Οι οικισμοί Κουφαλίων, Αγ. Αθανασίου, Γέφυρας, Διαβατών συνθέτουν το βόρειο τμήμα ενός σημαντικού αναπτυξιακού άξονα. Το νότιο τμήμα του συντίθεται από τους οικισμούς Ν. Μάλγαρα, Ανατολικό, Κύμινα, Χαλάστρα, Καλοχώρι., Δήμο Εχεδώρου και τη ΒΙΠΕ της Σίνδου. Επίσης οι οικισμοί Κύμινα, Αδενδρο, Χαλκηδόνα, Κουφάλια συγκαταλέγονται μεταξύ των δυναμικών οικισμών. Στην ίδια περιοχή βρίσκονται οι οικισμοί Νέας Μεσημβρίας (που ειδικεύεται στον πρωτογενή τομέα) και Βαθυλάκκου (που ειδικεύεται στο δευτερογενή) καθώς και Λητής και Ασσήρου. Προς τα νότια, δυναμισμό εμφανίζουν οι οικισμοί Επανωμής, Νέας Μηχανιώνας, Περαίας και Πλαγιαρίου.
- Στο νομό Κιλκίς οι οικισμοί Νέας Σάντας και Ευρωπού εμφανίζονται ως οι δυναμικότεροι, με έμφαση στο δευτερογενή τομέα, ενώ προοπτικές ανάπτυξης ως κέντρου τουρισμού - παροχής υπηρεσιών εμφανίζει και ο οικισμός Δοϊράνης, στην όχθη της ομώνυμης λίμνης.
- Στο νομό Σερρών ως βασικός άξονας ανάπτυξης εμφανίζεται αυτός που συντίθεται από τους μεγάλους Δήμους Σερρών, Σιδηροκάστρου και Νέας Ζίχνης, όπως και οι οικισμοί Πεντάπολη και Νέο Σούλι (του Δήμου Εμμανουήλ Παππά). Δυναμικοί στον πρωτογενή τομέα εμφανίζονται οι οικισμοί Σκούταρι, Μητρούσι, Πρώτης και Ροδολίβου. Στο μυχό του Στρυμονικού κόλπου, ο οικισμός Κερδυλλίων παρουσιάζει σημαντική τουριστική ανάπτυξη.
- Τέλος, στο νομό Χαλκιδικής αναγνωρίζονται διάσπαρτοι σημειακοί πόλοι ανάπτυξης και περιοχές με διακεκριμένες δραστηριότητες. Μεταξύ των κέντρων 4ου επιπέδου, η Καλλικράτεια, στο δυτικό τμήμα του νομού, έχει εξελιχθεί σε σημαντικό κέντρο α΄ και β΄ κατοικίας, ενώ σημαντικό κέντρο του πρωτογενούς τομέα αποτελεί και η Νέα Τριγλία. Στη χερσόνησο της Κασσάνδρας, ο οικισμός της Κασσανδρείας αποτελεί το σημαντικότερο αστικό κέντρο και κέντρο παροχής υπηρεσιών, ενώ στον παράκτιο χώρο έχει αναπτυχθεί ένα ισχυρό δίκτυο πόλων τουριστικής ανάπτυξης οι οποίοι έχουν υποσκελίσει τα παραδοσιακά κέντρα του νομού. Η Ορμυλία αποτελεί σημαντικό παραγωγικό κέντρο, ενώ ανάπτυξη και δυναμισμό παρουσιάζουν ο οικισμός Νικήτης, ο Νέος Μαρμαράς, η Συκιά και η Μεγάλη Παναγιά. Στο ανατολικό τμήμα του νομού, σημαντικό κέντρο αποτελεί ο οικισμός Ιερισσού, ενώ δυναμική ανάπτυξη στον τομέα του τουρισμού παρουσιάζουν οι παραλιακοί οικισμοί Ουρανούπολης, Ολυμπιάδας, Ν. Ρόδων κ.λπ. Στο εσωτερικό του νομού, περιορισμένη δυναμική παρουσιάζει ο οικισμός Γαλάτιστας. Το δίκτυο των οικισμών 4ου επιπέδου θα πρέπει να μελετηθεί, κυρίως στις παράλιες περιοχές του νομού Χαλκιδικής, σε ό,τι αφορά την προβλεπόμενη ανάπτυξη αλληλοσυμπληρούμενου δικτύου εξυπηρετήσεων και παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της επιδιωκόμενης ανάπλασης - αναβάθμισης των ζωνών τουρισμού - παραθερισμού - αναψυχής.

3.3.1.3. Επιχειρηματικές και αναπτυξιακές υποδομές

(95) Ο πίνακας που ακολουθεί αποδίδει σχηματικά την επιχειρηματική και αναπτυξιακή υποδομή που απαιτείται ή που θα πρέπει να ενισχυθεί, σε αντιστοιχία με το ρόλο των σημαντικών αστικών κέντρων στο οικιστικό δίκτυο της Περιφέρειας.

	Αναπτυξιακός Ρόλος	**Επιχειρηματικές και Αναπτυξιακές Υποδομές**	**Προωθητικές Δραστηριότητες**
Θεσσαλονίκη	Εθνικός Πόλος Ανάπτυξης Μητροπολιτικό Βαλκανικό Κέντρο Πόλος Διακρατικής Συνεργασίας και Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης Διοικητικό και Πολιτιστικό Κέντρο Πόλος Παρευξείνιας Συνεργασίας Πόλος Θαλάσσιου Μετώπου Κόμβος Διευρωπαϊκών Δικτύων	Λιμένας Αεροδρόμιο ΠΑΘΕ Εγνατία Οδός Σιδηροδρομικό Δίκτυο: Κάθετες συνδέσεις με τη Βαλκανική Αγωγός Φυσικού Αερίου ΒΙΠΕ	Ανώτατη Εκπαίδευση Τεχνολογική Έρευνα και Ανάπτυξη Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες Διεθνές Εμπόριο – Διεθνείς Μεταφορές Βιομηχανία-Βιοτεχνία Πολιτισμός - Τουρισμός
Σέρρες	Νομαρχιακό Κέντρο Ανάπτυξης Κέντρο Διασυνοριακής Συνεργασίας	Β.Ε.Π.Ε. Φυσικό Αέριο Σύνδεση με κύριους οδικούς άξονες Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση Υπηρεσίες προς τις Αγροτικές Δραστηριότητες Μεταφορές Εμπόριο
Κατερίνη	Νομαρχιακό Κέντρο Ανάπτυξης	Σύνδεση με ΠΑΘΕ Φυσικό Αέριο Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Μεταποίηση Εμπόριο Υπηρεσίες προς τις Αγροτικές Δραστηριότητες Τουρισμός
Βέροια	Νομαρχιακό Κέντρο Ανάπτυξης	Σύνδεση με κύριους οδικούς Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Υπηρεσίες προς τις Αγροτικές Δραστηριότητες Μεταποίηση Μεταφορές – Εμπόριο
Γιαννιτσά	Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης	Σύνδεση με κύριους οδικούς άξονες	Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων Υπηρεσίες προς τις Αγροτικές Δραστηριότητες Εμπόριο
Νάουσα	Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης	Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Μεταποίηση Υπηρεσίες προς τις Αγροτικές Δραστηριότητες
Έδεσσα	Νομαρχιακό Κέντρο Ανάπτυξης	Σιδηροδρομικό Δίκτυο Β.Ε.Π.Ε.	Υπηρεσίες προς τις Αγροτικές Δραστηριότητες Ειδικές Μορφές Τουρισμού
Κιλκίς	Βιομηχανικό Κέντρο Ανάπτυξης Κέντρο Διασυνοριακής Συνεργασίας	Β.Ε.Π.Ε. Σύνδεση με κύριους οδικούς άξονες Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Μεταποίηση Εμπόριο
Πολύγυρος	Διοικητικό Κέντρο	Οδικές Συνδέσεις με σημαντικές τουριστικές περιοχές	Υπηρεσίες
Αλεξάνδρεια	Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης	Σύνδεση με ΠΑΘΕ και Εγνατία Οδό Σιδηροδρομικό Δίκτυο	Υπηρεσίες στις Αγροτικές Δραστηριότητες

3.4. Κατευθύνσεις για την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος

Φυσικό Περιβάλλον

(96) Τα περιβαλλοντικά προβλήματα που καταγράφονται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αφορούν κατά κύριο λόγο τη ρύπανση των υδάτινων αποδεκτών, η οποία οφείλεται στην ανεξέλεγκτη διάθεση λυμάτων προερχομένων είτε από παραγωγικές δραστηριότητες (γεωργία, μεταποίηση), είτε από οικιακή δραστηριότητα λόγω ανεπαρκούς εξοπλισμού των αστικών κέντρων. Η υπεράντληση αποτελεί μια ακόμα παράμετρο υποβάθμισης του υδατικού δυναμικού. Ειδικότερα, τα σημεντικότερα προβλήματα που καταγράφονται είναι τα εξής:

(97) Ο Αξιός θεωρείται βεβαρημένος ποταμός, από περιβαλλοντική άποψη, με κυριότερα προβλήματα τον κίνδυνο πλημμυρών, το ρυπαντικό φορτίο από φυτοφάρμακα (που εν μέρει προέρχεται από την πρώην Γιουγκοσλαβία), σε συνδυασμό με την πτώση της στάθμης των νερών. Ο ποταμός Λουδίας δέχεται ακατέργαστα οικιακά λύματα από τα Γιαννιτσά, την Κρύα Βρύση κ.λπ., με αποτέλεσμα ρύπανση και υποβάθμιση της ποιότητας των νερών. Στον Αλιάκμονα εκβάλλει η περιφερειακή τάφρος 66, μεταφέροντας σ'αυτόν τα λύματα που συλλέγει στη διαδρομή της από την ευρύτερη περιοχή (Εδεσσα, Σκύδρα, Νάουσα, Βέροια κ.λπ.). Ας σημειωθεί ότι οι δελταϊκοί σχηματισμοί των τριών αυτών ποταμών, Αξιού, Λουδία και Αλιάκμονα, προστατεύονται βάσει της σύμβασης RAMSAR.

Ο Γαλλικός ποταμός, στο πεδινό τμήμα του, ρυπαίνεται από φυτοφάρμακα, λιπάσματα, οικιακά λύματα και απορρίμματα, καθώς και από λύματα ποιμνιοστασίων και βιομηχανιών, κυρίως από τη ΒΙΠΕ Νέας Σάντας όπου έχουν εγκατασταθεί υδροβόρα και ρυπογόνα βαφεία. Ο ποταμός Στρυμόνας στο Νομό Σερρών παρουσιάζει, επίσης, ρύπανση, ως αποδέκτης ακατέργαστων αποβλήτων και οικιακών λυμάτων από την περιοχή του Σιδηροκάστρου και μέχρι τη Μαυροθάλασσα. Επί πλέον, δέχεται ρυπαντικό φορτίο από φυτοφάρμακα, μέσω των διαφόρων χειμάρων που καταλήγουν σ'αυτόν. Τέλος, στο Νομό Χαλκιδικής, ο ποταμός Χαβρίας, του οποίου οι εκβολές έχουν καταγραφεί στους βιοτόπους CORINE, επιβαρύνεται από οικιακά λύματα και απόβλητα ελαιουργείων.

Μεταξύ των λιμνών, η Βεγορίτις που περιλαμβάνεται στον κατάλογο Natura και έχει κηρυχθεί καταφύγιο θηραμάτων, αντιμετωπίζει προβλήματα ρύπανσης από γεωργικές δραστηριότητες αλλά και προβλήματα υπεράντλησης των υδάτων της λόγω γεωτρήσεων για την άρδευση καλλιεργειών και τη λειτουργία των μονάδων της ΔΕΗ. Η υπεράντληση αυτή θέτει σε πιθανό κίνδυνο την ύπαρξή της ως λίμνη. Οι λίμνες Βόλβη και Κορώνεια (Λαγκαδά),

που προστατεύονται βάσει της σύμβασης RAMSAR, επιβαρύνονται περιβαλλοντικά από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η Κορώνεια επιβαρύνεται επιπλέον από τις νέες, μη θεσμοθετημένες, βιομηχανικές συγκεντρώσεις στην περιοχή, καθώς και από τα λύματα της πόλης του Λαγκαδά. Η επαναδημιουργία της λίμνης Μαυρούδας αποτελεί σημαντικό έργο αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο κόλπος του Θερμαϊκού, πέραν των ρύπων που καταλήγουν σ' αυτόν μέσω των ποτάμιων συστημάτων, δέχεται το σύνολο των ρύπων, λυμάτων, βιοτεχνικών και βιομηχανικών αποβλήτων της μείζονος περιοχής Θεσσαλονίκης, με αποτέλεσμα να εμφανίζει χρόνια κατάσταση ρύπανσης. Οι παραλιακές περιοχές της Χαλκιδικής (Νέας Καλλικράτειας, Νέων Φλογητών και Στρατωνίου) είναι ιδιαίτερα βεβαρημένες, οι δύο πρώτες από την ανεξέλεγκτη υπεδάφια διάθεση βοθρολυμάτων, ενώ το Στρατώνι από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες. Στην Αμμουλιανή, Πόρτο Καρρά και Πυργαδίκια υπάρχει έντονο πρόβλημα υφαλμύρωσης, λόγω γεωτρήσεων σε σχετικά μικρή απόσταση από τη θάλασσα. Ανάλογο πρόβλημα εμφανίζεται και στα παράλια της Πιερίας λόγω υπεράντλησης που συνδέεται με την τουριστική δραστηριότητα. Τέλος, παρατηρείται έλλειψη έργων διευθέτησης στα κατάντη των χειμμάρων του Ολύμπου, με αποτέλεσμα να μεταφέρονται μεγάλες ποσότητες φερτών υλών (που έχουν όμως θετική επίπτωση στις μυδοκαλλιέργειες).

(98) Η ολοκληρωμένη διαχείρηση της συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (δημιουργία βιολογικών καθαρισμών κ.λπ.) θα ανακουφίσει σημαντικά τους υδάτινους αποδέκτες. Απαιτούνται όμως ταυτόχρονα ρυθμίσεις συμβατότητας χρήσεων και λειτουργιών, ιδιαίτερα σε περιοχές βιοτόπων, λιμνών, λιμνοθαλασσών, ποταμών κ.λπ. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως (π.χ. Αξιός) η απορρύπανση των υδάτινων αποδεκτών είναι απαραίτητο να αποτελέσει πεδίο διασυνοριακής συνεργασίας. Στο τέλος του εδαφίου παρατίθεται κατάλογος των περιοχών NATURA, CORINE και RAMSAR.

Ανθρωπογενές Περιβάλλον

(99) Όσον αφορά την προστασία και ανάδειξη του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, γενικότερη διαπίστωση είναι ότι οι μεμονωμένες προσπάθειες για τη διατήρηση - ανάπλαση κτιρίων ή συνόλων δεν επαρκούν και ότι απαιτείται ένας ολοκληρωμένος χωροταξικός - αναπτυξιακός σχεδιασμός με τους παρακάτω στόχους:

Η Θεσσαλονίκη Βαλκανικό Κέντρο Πολιτισμού και Επιστημών

Στόχοι: α. Ενίσχυση της ιστορικής και Αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας της πόλης

β. Ολοκλήρωση σύγχρονων υποδομών πολιτισμού

γ. Σταθεροποίηση και ενίσχυση πολιτιστικών θεσμών

δ. Ενίσχυση των διεθνών συνεργασιών και των επαφών με τον απόδημο ελληνισμό.

Προστασία και ανάδειξη αρχαιολογικού, βυζαντινού και οθωμανικού μνημειακού αποθέματος

Στόχοι: α. Ολοκλήρωση ανασκαφών και ανάδειξη Αρχαιολογικών χώρων εθνικής σημασίας (Βεργίνα, Πέλλα, Δίον, Όλυνθος, κ.λπ.)

β. Ανάδειξη και αποκατάσταση επιλεγμένου δικτύου Βυζαντινών και Οθωμανικών Μνημείων

γ. Ολοκλήρωση καταγραφής και αποτύπωσης δικτύου Αρχαιολογικών και Μνημειακών Χώρων.

δ. Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός Μουσείων

Ανάδειξη του νεότερου ενδιαφέροντος οικιστικού και μνημειακού αποθέματος

Στόχοι: α. Εξειδίκευση του ρόλου του δικτύου των οικισμών στον τομέα του πολιτισμού

β. Ανάπλαση και αναβάθμιση ιστορικών κέντρων

γ. Ανάδειξη δικτύων παραδοσιακών οικισμών

δ. Παρεμβάσεις σε βιομηχανικά ή άλλα ενδιαφέροντα μνημειακά σύνολα

ε. Παρεμβάσεις σε μεμονωμένα διατηρητέα κτίσματα ή μνημεία περιφερειακής σημασίας.

Ενίσχυση σύγχρονων πολιτιστικών υποδομών

Στόχοι: α. Καθορισμός πολιτιστικής πολιτικής και δικτύου χώρων υποδοχής των υποδομών περιφερειακής κλίμακας

β. Εξειδίκευση του ρόλου των οικισμών

γ. Ενίσχυση τοπικών θεσμών και της λαϊκής παράδοσης

δ. Αποκέντρωση πολιτιστικών - εκπαιδευτικών και ερευνητικών λειτουργιών.

Σύνθεση Δράσεων Πολιτισμού - Τουρισμού και Προστασίας Περιβάλλοντος

Στόχοι: α. Χωρικές μεθοδολογίες σχεδιασμού

β. Τομεακές δράσεις και επιχειρησιακά σχέδια

γ. Σύνθεση χωρικών και τομεακών δράσεων.

Κατευθύνσεις ανάπτυξης και ρύθμισης χρήσεων γης

(100) Η ένταση με την οποία ασκούνται οι ανθρώπινες δραστηριότητες δημιουργεί τελείως διαφορετικού χαρακτήρα προβλήματα υπερανάπτυξης και καταστροφής του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στις αστικές, περιαστικές παράκτιες και κατά μήκος του βασικού δικτύου επικοινωνιών περιοχές και υποανάπτυξης ή στασιμότητας στις υπόλοιπες.

Στα πλαίσια του Χωροταξικού Σχεδιασμού διαπιστώνεται ότι επείγει η εφαρμογή μιας ρυθμιστικής πολιτικής χρήσεων γης, που να συνδέεται με την αναπτυξιακή διαδικασία.

Αρχικά θα πρέπει να οριοθετηθεί η ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών, ο κορεσμός των οποίων έχει υπερβεί τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων. Οι παρεμβάσεις στο φυσικό, πολιτιστικό και παραδοσιακό δομημένο περιβάλλον θα πρέπει να ακολουθούν υψηλά ποιοτικά standards.

Θα πρέπει να προστατευθούν οι περιοχές που γειτνιάζουν με τις προηγούμενες και λειτουργούν ως απόθεμα φυσικών πόρων, όπως η περιοχή Ολύμπου - Πιερίων στο Ν.Πιερίας, Αρναίας στη Χαλκιδική και η λεκάνη των λιμνών Κορώνειας - Βόλβης στο Ν. Θεσσαλονίκης.

Η ελκτικότητα των ορεινών - ημιορεινών ζωνών θα πρέπει να αυξηθεί, ώστε να αποτελέσουν αντίβαρο στην πίεση που δέχονται οι παράκτιες και περιαστικές περιοχές. Ακόμα θα πρέπει να εγκαταλειφθεί η μεθοδολογία της γραμμικής εξάπλωσης δραστηριοτήτων και να παρθούν μέτρα για την προστασία της αγροτικής γης και των αγροτικών τοπίων.

Το δίκτυο των οικισμών θα πρέπει να αποκτήσει μεγαλύτερη εξειδίκευση και να αλλάξει ο τρόπος κάλυψης των οικιστικών αναγκών, ώστε να δοθεί η δυνατότητα να διασωθούν τμήματα του παραδοσιακού δομημένου περιβάλλοντος που δεν έχουν αλλοιωθεί. Τα μεγάλα έργα υποδομής, που μικραίνουν τις χρονοαποστάσεις και η αλλαγή των κοινωνικών προτύπων, είναι δυνατόν να έχουν ευνοϊκά αποτελέσματα στην ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού - πολιτισμού και προστασίας του περιβάλλοντος. Οι παρεμβά-

σεις στους τομείς αυτούς θα πρέπει να κωδικοποιηθούν σε διατομεακά προγράμματα δράσης, ανά νομό ή γεωγραφική ενότητα, που σε δεύτερη και τρίτη φάση θα συνδεθούν για να αποτελέσουν ένα διαπεριφερειακό δίκτυο.

Έτσι στο Ν. Πιερίας είναι δυνατή η προστασία και αξιοποίηση της ευρύτερης περιοχής Ολύμπου - Πιερίων με ενοποίηση του δικτύου των παραδοσιακών οικισμών, ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, επέκταση και αξιοποίηση του εθνικού δρυμού, ανάπλαση των οικισμών Λιτοχώρου και Κολινδρού, δημιουργία πολιτιστικού πάρκου στο Δίον, ανάπτυξη δικτύου οικολογικού περιηγητικού αρχαιολογικού τουρισμού και εγκαταστάσεων αναψυχής και χιονοδρομικών κέντρων (Ελατοχώρι), δημιουργία επιλεγμένων θέσεων για παραθεριστικούς οικισμούς, κ.λπ.

Στο Ν. Ημαθίας πρέπει να υλοποιηθεί ο πολιτιστικός άξονας Βεργίνας - Βαρβάρας - Βέροιας - Νάουσας που μπορεί να συνδυαστεί με την αξιοποίηση του ορεινού όγκου του Βερμίου, δημιουργώντας την πιο ολοκληρωμένη ίσως παρέμβαση στους τομείς πολιτισμού - τουρισμού - αναψυχής - προστασίας φυσικού περιβάλλοντος.

Στο Ν. Πέλλας η αξιοποίηση του Καϊμακτσαλάν πρέπει να συνδεθεί με το υπόλοιπο ενδιαφέρον φυσικό περιβάλλον (Λ. Άγρα - Λουτρά, κ.λπ.), καθώς και τη μεγάλη αστική και πολιτιστική παράδοση της πόλης της Έδεσσας.

Στο Ν. Κιλκίς μένουν χωρίς προστασία και ανάδειξη ο ιδιαίτερα αξιόλογος ορεινός όγκος (Πάϊκο) με τους παραδοσιακούς οικισμούς και τη Γουμένισσα (παλιό παραδοσιακό κέντρο οινοποιΐας) και τη Δοϊράνη.

Στο Ν. Σερρών οι αξιόλογες περιοχές ανήκουν σε διάφορες γεωγραφικές ενότητες (Κερκίνη, Μπέλλες, Παγγαίο, Στρυμόνας), ενώ η ίδια η πόλη των Σερρών αποτελεί πολιτιστικό κέντρο με μεγάλη παράδοση.

Στο Ν. Θεσσαλονίκης, εκτός του Π.Σ.Θ., η επέκταση δραστηριοτήτων του ομώνυμου συγκροτήματος και η σύγκρουση χρήσεων γης συρρικνώνει τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους και επείγει η λήψη μέτρων για τις περιοχές των ποταμών, Δυτικά των ακτών του Θερμαϊκού, καθώς και της λεκάνης των λιμνών, στην επαρχία Λαγκαδά. Η τελευταία είναι κατάλληλη για την ανάπτυξη σύνθετων δράσεων αγροτοτουρισμού - ιαματικού τουρισμού - αναψυχής - πολιτισμού.

Στο Ν. Χαλκιδικής, το κεντρικό και το βόρειο τμήμα έχει μέχρι στιγμής διασωθεί από τον υποβαθμισμένο τουρισμό των παράκτιων περιοχών και μπορεί να αναπτύξει πολιτιστικές και τουριστικές δραστηριότητες συμβατές με το χαρακτήρα της.

Ένα άλλο σημείο που χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή είναι η νομοθετημένη προστασία των φυσικών και πολιτιστικών αγαθών. Στον τομέα αυτό ελάχιστα έχουν γίνει μέχρι σήμερα γι' αυτό και προτείνεται η σύνταξη ειδικών χωροταξικών μελετών, με θεσμοθέτηση Χρήσεων Γης για τις ενότητες του φυσικού περιβάλλοντος που χρειάζονται προστασία και ανάδειξη, ολοκλήρωση του χαρακτηρισμού και της θέσπισης ειδικών όρων δόμησης στους παραδοσιακούς οικισμούς και τα ιστορικά κέντρα και σύνδεση των ενοτήτων του παραδοσιακού ιστού που απέμειναν στα αστικά κέντρα, με τον υπόλοιπο πολεοδομικό ιστό (αντιμετώπιση κυκλοφοριακού προβλήματος, θέματος χρήσεων γης, όρων δόμησης, κ.λπ.).

3.5. Ευρύτερες ανθρωπογεωγραφικές ενότητες

3.5.1. Παράλιες περιοχές - «Η ζώνη του Αιγαίου»

(101) Η πρόταση χωροταξικής οργάνωσης προβλέπει ενιαία αντιμετώπιση της παραλιακής ζώνης, η οποία έχει προϋποθέσεις εξόχως ανταγωνιστικής παραγωγής υπηρεσιών, δεδομένου ότι περιλαμβάνει φυσικούς και πολιτιστικούς πόλους ενδιαφέροντος μοναδικής σημασίας όπως η μοναστική πολιτεία στη χερσόνησο του Αθω, το τρίγωνο Δίου - Πέλλας - Βεργίνας, το ορεινό συγκρότημα του Ολύμπου, τους περιβαλλοντικούς σχηματισμούς Χολομώντα, Σιθωνίας, Κασσάνδρας, υγροτόπων Δέλτα και λιμνών, σε συνδυασμό με την τεχνολογική και ερευνητική συγκέντρωση της Θεσσαλονίκης. Οι προτάσεις στοχεύουν, κατά κύριο λόγο, στον έλεγχο της οικιστικής πίεσης, τη διευθέτηση συγκρούσεων χρήσεων γής, την προστασία των φυσικών πόρων. Προτείνονται τα εξής:

- Άμεση οργάνωση και ρύθμιση των χρήσεων και λειτουργιών β΄ κατοικίας, έτσι ώστε αφ'ενός να καλυφθεί η ζήτηση, αφ'ετέρου να προστατευθεί το σύστημα των περιβαλλοντικών σχηματισμών από την ανάλωση και τη σταδιακή υποβάθμισή τους. Ζώνες β΄ κατοικίας δεν θα πρέπει να χωροθετηθούν στις γεωγραφικές ενότητες Ολύμπου, Κασσάνδρας και Σιθωνίας, στις οποίες ασκείται άμεσος έλεγχος και περιορισμός των χρήσεων αυτών.
- Η αναβάθμιση των υπηρεσιών τουρισμού και αναψυχής μπορεί να ενισχυθεί μέσω κινήτρων η δημιουργία ξενοδοχειακών υποδομών για ιαματικό, συνεδριακό, οικολογικό, ψυχαγωγικό κ.λπ. τουρισμό και ανάδειξη των σημαντικών πόλων πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Ειδικότερα στην περιοχή του Ολύμπου, στόχος είναι η ενίσχυση της συμβολικής σημασίας του με την οργάνωση και λειτουργία Κέντρου Ερευνας και Μελέτης της Ελληνικής Θεογονίας. Το οικιστικό κέντρο του Λιτόχωρου θα πρέπει να αναδειχθεί σε κέντρο ενημέρωσης, παρακολούθησης και διαχείρισης του Ολύμπου, καθώς και κέντρο υποδοχής και διαχείρησης των επισκεπτών.
- Στην περιοχή των δελταϊκών σχηματισμών Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα, στην οποία περιλαμβάνεται και η άμεση περιβάλλουσα ζώνη τόπων και οικισμών επιβάλλεται η συνολική διαχείριση και προστασία των υγροτόπων. Γι' αυτό προβλέπεται:

α) Εγκαθίδρυση συστήματος ελέγχου των γεωργικών εισροών για το σταδιακό δεκαετές πρόγραμμα απορρύπανσης των εδαφών και των νερών (σύστημα πιστοποίησης, ελεγχόμενη άρδευση)

β) Συγκέντρωση και απαγωγή προς τελική διαχείριση των αποβλήτων των μεταποιητικών μονάδων.

γ) Διαχείριση των μεγάλων ποσοτήτων βιομάζας των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

δ) Η σταδιακή απορρύπανση των εσωτερικών υδάτων θα αναδείξει ποταμούς, λίμνες και υγρότοπους σε πεδίο σημαντικών παραγωγικών δραστηριοτήτων απόλυτα συμβατό με τις αρχές της αειφορίας και τις συνθήκες της βιώσιμης ανάπτυξης.

ε) Η οργάνωση και εκσυγχρονισμός της λειτουργίας των υδατοκαλλιεργειών.

- Για την περιοχή των λιμνών Βόλβης, Κορώνειας (Λεκάνη Μυγδονίας) προβλέπονται ανάλογες δράσεις. Το ειδικότερο ζήτημα που τίθεται εδώ είναι η δυνατότητα για σταδιακή μετατροπή των λιμνών σε στρατηγικό ταμιευτήρα για την ασφάλεια του αστικού πληθυσμού της Θεσσαλονίκης. Προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να ληφθούν μέτρα σταδιακού ελέγχου του συνόλου των δραστηριοτήτων στη λεκάνη απορροής.

3.5.2. Ορεινές περιοχές

(102) Οι κατευθύνσεις παρέμβασης για την ανάπτυξη

του ορεινού χώρου αφορούν την αναθέρμανση της ορεινής οικονομίας με στόχο τη συγκράτηση του πληθυσμού. Βασική προϋπόθεση για την ικανοποιητική απόδοση των παρεμβάσεων είναι η ολοκληρωμένη προσέγγιση. Οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να συνοψισθούν σε πέντε άξονες:

• Μετασχηματισμός της αγροτικής δραστηριότητας με έμφαση στα προϊόντα έντασης της παραδοσιακής τεχνογνωσίας. Η έμφαση δίνεται στη μέθοδο και τα μέσα καλλιέργειας ή εκτροφής, στα συστήματα πιστοποίησης ποιότητας και αυθεντικότητας, στην τυποποίηση και εμπορία, στη μακροπρόθεσμη στρατηγική προβολής και τοποθέτησης στην αγορά. Ο χαμηλός όγκος παραγωγής και το υψηλό κόστος είναι αναπόφευκτοι περιορισμοί, τους οποίους όμως η αγορά μπορεί να υπερβεί, δεδομένου ότι τα «παραδοσιακά» προϊόντα απευθύνονται σε ειδικές καταναλωτικές ανάγκες. Σημαντικά περιθώρια βελτίωσης υπάρχουν επίσης στην οργανωμένη σύνδεση της αγροτικής παραγωγής και του αγροτικού τουρισμού για την κάλυψη της επί τόπου κατανάλωσης.

• Εκτατική ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού. Κάθε επί μέρους ορεινή περιοχή θα πρέπει να διαθέτει μία τουλάχιστον κύρια πύλη εισόδου - εξόδου με ευχερή πρόσβαση από το εθνικό δίκτυο, ολοκληρωμένες τουριστικές διαδρομές με ποικιλία πόλων περιηγητικής, ψυχαγωγικής ή αθλητικής δράσης και όχι διαδρομές μονού προορισμού, κέντρα πληροφόρησης, εκπαίδευσης, παροχής εξοπλισμού, καταλύματα με επάρκεια κάλυψης της αναμενόμενης ζήτησης, χωρίς όμως να αλλοιώνουν το φυσικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον. Η παροχή πάσης φύσεως υπηρεσιών, χωρίς να εξαφανίζει στοιχεία παράδοσης και πολιτισμικής ιδιαιτερότητας, πρέπει σε κάθε περίπτωση να βασίζεται σε κατάλληλα καταρτισμένο εργατικό δυναμικό. Ειδικές μορφές εναλλακτικού τουρισμού, όπως ο ορειβατικός, ο αιωροπτερισμός κ.λπ. έχουν ιδιαίτερα υψηλές απαιτήσεις σε προσωπικό με ειδική κατάρτιση.

• Στήριξη της οικοτεχνίας και βιοτεχνίας μικρής κλίμακας. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αφορούν κυρίως την υπέρβαση των αιτίων απομόνωσης και αποκλεισμού των οικογενειακών επιχειρήσεων του ορεινού χώρου. Προσφέρουν εμψύχωση για νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, πρόσβαση σε υπηρεσίες οργάνωσης και τεκμηρίωσης, χρηματο-οικονομικά κίνητρα, δίκτυα συνεργασίας επιχειρήσεων μικρής κλίμακας, υποδομές για τη διασφάλιση της εναρμονισμένης προς το περιβάλλον λειτουργίας και κυρίως επαρκή κατάρτιση στελεχικού και εργατικού δυναμικού.

• Συγκρότηση ορεινών κέντρων ανάπτυξης. Κομβικό σημείο για τις προαναφερθείσες παρεμβάσεις είναι η συγκρότηση στον ορεινό χώρο ημιαστικών κέντρων με κύρια χαρακτηριστικά:

α) Την ευχερή σύνδεση με το κύριο οδικό δίκτυο της περιοχής, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ταχεία επικοινωνία με το πλησιέστερο αστικό κέντρο.

β) Την κάλυψη των αναγκών σε βασικές υπηρεσίας υγείας - πρόνοιας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, αναψυχής και πολιτισμού, επαφής με τη δημόσια διοίκηση, μιας ευρύτερης κατοικημένης περιοχής σε εύλογη χρονοαπόσταση (π.χ. έως 30 λεπτά).

γ) Την παροχή υποδομών και υπηρεσιών στήριξης των προωθητικών δραστηριοτήτων που έχουν επιλεγεί για τη συγκεκριμένη περιοχή και ειδικότερα των προϋποθέσεων που αναφέρθηκαν στους τρείς προηγούμενους άξονες. Επίσης, την παροχή σύγχρονων εμπορικών υπηρεσιών για την κάλυψη των βασικών αναγκών της περιοχής σε καταναλωτικά προϊόντα και εφόδια.

δ) Όπου είναι εφικτό, θα πρέπει να επιδιώκεται τα ορεινά κέντρα να αποτελούν σημείο αφετηρίας και κατάληξης των ολοκληρωμένων τουριστικών διαδρομών και γενικότερα πύλη εισόδου των επισκεπτών στην περιοχή. Οι έδρες των νέων Δήμων μπορούν να αποτελέσουν το σημείο εκκίνησης για την επιλογή των ορεινών κέντρων που πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

• Βελτίωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στα ορεινά κέντρα. Οι κατοικημένες περιοχές της ζώνης που εξυπηρετείται από ένα συγκεκριμένο ορεινό κέντρο πρέπει να εξασφαλίζουν την αδιάκοπη και ασφαλή πρόσβασή τους προς το ορεινό κέντρο σε εύλογο χρόνο. Η αναβάθμιση και συμπλήρωση του οδικού δικτύου εξυπηρετεί το στόχο αυτό, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να εξασφαλίζεται η τακτική συντήρηση του δικτύου, η ταχεία αποκατάσταση των ζημιών, το σύστημα εκχιονισμού κ.λπ. που συνήθως αποτελούν τα κύρια αίτια απομόνωσης των ορεινών περιοχών.

(103) Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας οι απομονωμένες ορεινές περιοχές που παρουσιάζουν ειδικό ενδιαφέρον και μπορούν να αναπτυχθούν κατά το παραπάνω πρότυπο είναι οι εξής:

1. Η περιοχή Δυτικών Πιερίων με ορεινά υψίπεδα τουριστικού και ειδικού αγροτικού ενδιαφέροντος.

2. Η περιοχή Χολομόντα με τα ορεινά δασικά πεδία.

3. Η διασυνοριακή περιοχή Δοϊράνης - Κερκίνης με τα σύνθετα λιμναία και παραλίμνια πεδία οικολογικού και ειδικού αγροτικού ενδιαφέροντος.

(104) Στη διανομαρχιακή περιοχή των Πιερίων προτείνεται η εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής ως εσωτερικής ζώνης του θαλασσίου μετώπου τουριστικής ανάπτυξης της Πιερίας. Η αποκατάσταση της προσπέλασης της περιοχής με το νότιο περιμετρικό οδικό διανομαρχιακό άξονα, η οικιστική ανάπτυξη για την υποστήριξη της διείσδυσης της τουριστικής δραστηριότητας στα εσωτερικά ορεινά, σε συνδυασμό με τις ειδικές δενδροκαλλιέργειες και τα έργα ορεινής υδρονομίας, θα καταστήσουν την περιοχή πεδίο εφαρμογής πολλαπλού και πολυδύναμου προγράμματος ένταξης εσωτερικής ζώνης στο σύστημα ανάπτυξης της Περιφέρειας.

(105) Στην περιοχή Χολομόντα η παρέμβαση θα στραφεί περί την αξιοποίηση του μοναδικού δασικού πάρκου σε συνδυασμό με το διερχόμενο άξονα του «ανοικτού μουσείου της φύσης» και της ιστορίας των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων στη Χαλκιδική. Στην περιοχή Χολομόντα προβλέπεται να εφαρμοστεί πειραματικό πρόγραμμα αύξησης αποταμίευσης και διαχείρισης υδάτινων πόρων του συνόλου των κατακρημνισμάτων, αξιοποιώντας την παρουσία των εγκαταστάσεων της Δασολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

(106) Στην περιοχή Δοϊράνης προβλέπεται οργάνωση πολυδύναμου κέντρου αναψυχής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με δυνατότητες ανάπτυξης διασυνοριακών δράσεων και αξιοποίηση της παραλίμνιας και παραμεθόριας περιοχής στις ανατολικές ακτές της λίμνης σε συνδυασμό με τους ορεινούς σχηματισμούς του όρους Κερκίνης.

(107) Στην κατηγορία των ορεινών απομονωμένων περιοχών εντάσσεται κατά παρέκκλιση και η περιοχή Σοχού.

Προβλέπεται συνολική και ολοκληρωμένη παρέμβαση αγροτικής ανάπτυξης, αξιοποιώντας τους εδαφικούς πόρους και τις κλιματολογικές συνθήκες για δενδροκαλλιέργειες και λιβαδοπονία και εφαρμόζοντας πρόγραμμα συστηματικής διαχείρισης των υδάτινων διαθεσίμων.

(108) Ειδικές παρεμβάσεις για την αξιοποίηση τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων αφορούν τις εξής περιοχές:

1. Προμαχώνα, όπου προβλέπεται εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης με αξιοποίηση του τοπικού γεωθερμικού πεδίου στο Αγκιστρο, ανάπτυξη του πολυδύναμου διασυνοριακού κέντρου σε συνδυασμό με τις λειτουργίες χερσαίας πύλης της χώρας, ενίσχυση των διασυνοριακών λειτουργιών με υπηρεσίες υγείας διαγνωστικού χαρακτήρα.

2. Μικρού υψιπέδου Νότιας Περικλείας, όπου προβλέπεται η εφαρμογή ολοκληρωμένης προγραμματικής αγροτικής ανάπτυξης με αξιοποίηση των τοπικών κλιματικών, εδαφικών και υδάτινων πόρων. Το πρόγραμμα μπορεί να περιλάβει και τις εδαφικές περιοχές του Πάϊκου, γύρω από τους οικισμούς Λειβάδια και Σκρά.

3. Αρνισσα, όπου προβλέπεται η εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής και τουριστικής ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή της Β.Α. Βεγορίτιδας παραλίμνιας περιοχής και της περιοχής που συνδέεται με αυτήν προς τον Αγρα, Νησί, Σαρακηνή (Κερασοχώρια), σε συνδυασμό με το χιονοδρομικό κέντρο στο Καϊμακτσαλάν και το μεταποιητικό πάρκο Δροσιάς.

3.6. Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων Τεχνικής υποδομής

3.6.1. Οδικό δίκτυο

(109) Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας περιλαμβάνει το τμήμα της Εγνατίας Οδού και του ΠΑΘΕ και τους Κάθετους Άξονες της Εγνατίας καθώς και το διοικητικά ιεραρχημένο Εθνικό (Πρωτεύον, Δευτερεύον, Τριτεύον), Επαρχιακό και Κοινοτικό ή Αγροτικό δίκτυο. Το σύστημα οδικών μεταφορών μπορεί να διακριθεί στα ακόλουθα επίπεδα:

- Στο διαπεριφερειακό / διεθνές (ΠΑΘΕ, ΕΓΝΑΤΙΑ, Κάθετοι Άξονες)
- Στο διανομαρχιακό / διαπεριφερειακό (από Έδεσσα προς Φλώρινα, από Βέροια προς Κοζάνη, από Σέρρες προς Δράμα - Καβάλα).
- Στο ενδοπεριφερειακό / νομαρχιακό (Θεσσαλονίκη - Αλεξάνδρεια - Βέροια, Θεσσαλονίκη - Γιαννιτσά - Έδεσσα - Αριδαία, Κατερίνη - Αλεξάνδρεια - Γιαννιτσά, Θεσσαλονίκη - Κιλκίς - Σέρρες, Θεσσαλονίκη - Λαχανάς - Σέρρες, Θεσσαλονίκη - Πολύγυρος - Αρναία, Θεσσαλονίκη - Ασπροβάλτα - Ελευθερούπολη - Σέρρες - Νέα Ζίχνη - Ασπροβάλτα).
- Στο τοπικό και στο εντός των οικισμών δίκτυο.

3.6.1.1. Εγνατία Οδός και Κάθετοι Άξονες

(110) Η Εγνατία Οδός αποτελεί το σημαντικότερο νέο οδικό έργο της χώρας, συνδέει τις 4 Περιφέρειες της Βορείου Ελλάδος, από την Περιφέρεια Ηπείρου μέχρι την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης. Με κομβικό σημείο τη σύνδεσή της με τον ΠΑΘΕ και το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, προσφέρει την υποδομή για την ανάδυση ενός νέου αναπτυξιακού άξονα, που θα συνδέει τα αστικά κέντρα, από την Ηγουμενίτσα μέχρι την Αλεξανδρούπολη.

α. Ένταξη στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΤΕΝ)

(111) Πέραν της διαπεριφερειακής και ενδοπεριφερειακής σημασίας της, η Εγνατία Οδός εντάσσεται θεσμικά και λειτουργικά στο ευρύτερο Διευρωπαϊκό Δίκτυο, του οποίου και αποτελεί το νοτιότερο άξονα, συνδέοντας την Αδριατική με το Ευρωπαϊκό τμήμα της Τουρκίας και την Κωνσταντινούπολη αποκτώντας ένα διεθνή ρόλο.

(112) Η σύνδεση με τους κύριους διαδρόμους του Διευρωπαϊκού Δικτύου X, IV, IX επιτυγχάνεται με εννέα κάθετους άξονες οι οποίοι προσφέρουν, κατά μήκος του συνοριακού χώρου, συνδέσεις με την Αλβανία, την ΠΓΔΜ, τη Βουλγαρία και την Τουρκία.

β. Συνδυασμένες Μεταφορές

(113) Το σύστημα μεταφορών συμπληρώνεται με την άμεση σύνδεση της Εγνατίας με πέντε λιμάνια, οκτώ αεροδρόμια καθώς και με το σιδηροδρομικό δίκτυο (κυρίως με τους κλάδους που εξυπηρετούν λιμένες).

γ. Τεχνολογικός και Λειτουργικός Εξοπλισμός

(114) Η Εγνατία σχεδιάζεται με βάση ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προδιαγραφών, τόσο για την κατασκευή όσο και τη λειτουργία του έργου. Σε όλο το μήκος της προβλέπονται Χώροι Στάθμευσης και Αναψυχής (ΧΣΑ) καθώς και Σταθμοί Εξυπηρέτησης Αυτοκινήτων (ΣΕΑ).

(115) Σημαντικό στοιχείο υποδομής σε όλο το μήκος του οδικού άξονα αποτελούν οι εγκαταστάσεις οπτικών ινών που θα διατίθενται προς χρήση στην ευρύτερη ζώνη του άξονα, καθιστώντας την Εγνατία, εκτός από διάδρομο μεταφορών, διάδρομο πληροφορίας και υποδομών νέων τεχνολογιών.

δ. Χρονικός Προγραμματισμός

(116) Το έργο παρακολουθείται με βάση ένα σύνθετο προγραμματισμό που για τους σκοπούς του ΧΣΠ, διακρίνεται στις παρακάτω τρεις γενικευμένες περιόδους και τα αντίστοιχα τμήματα.

- Τμήματα σε κυκλοφορία το 2002 (σε λειτουργία)
- Τμήματα που θα αποδοθούν μέχρι το 2004
- Τμήματα που θα αποδοθούν μετά το 2004

(117) Για να εξασφαλιστεί μια συνεχώς διευρυνόμενη λειτουργία, έχει οριστεί η λεγόμενη «Λειτουργική Εγνατία», που προγραμματίστηκε να λειτουργεί από Ηγουμενίτσα μέχρι Κήπους με παρακάμψεις των καθυστερουμένων τμημάτων μέσω βελτιωμένων κλάδων του υφιστάμενου εθνικού ή νομαρχιακού δικτύου το 2004.

ε. Εκτίμηση Επιπτώσεων και το «Παρατηρητήριο της Εγνατίας Οδού»

(118) Το παρατηρητήριο χωρικών επιπτώσεων της Εγνατίας Οδού είναι ένα συνεχές ερευνητικό πρόγραμμα παρακολούθησης ορισμένων δεικτών, ώστε να εκτιμώνται οι επιπτώσεις από τη λειτουργία, με στόχο να είναι δυνατή μια συνολική αποτίμηση της αλληλεπίδρασης του οδικού άξονα με την αναπτυξιακή διαδικασία και τη χωροταξική οργάνωση.

(119) Έχουν προσδιοριστεί ιδιαίτεροι δείκτες για τη μέτρηση των κοινωνικο-οικονομικών, και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και δείκτες για τη μέτρηση αυτής καθ' εαυτής της λειτουργίας της οδού.

(120) Είναι προφανής η αναγκαιότητα συνεργασίας του Παρατηρητηρίου με τον τρέχοντα χωροταξικό σχεδιασμό σε επίπεδο Περιφέρειας, ιδιαίτερα για θέματα που αφορούν στον ενδοπεριφερειακό χώρο και τις επιπτώσεις στη χωρική οργάνωση άλλα και στον άμεσο συνοριακό χώρο.

στ. Η Εγνατία στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

(121) Η Εγνατία και ο ΠΑΘΕ σε συνδυασμό με το Π.Σ.

Θεσσαλονίκης δημιουργούν ισχυρό κόμβο και πόλο έλξης με διεθνή εμβέλεια ιδιαίτερα για το χώρο των Βαλκανίων. Ο ΠΑΘΕ διατάσσεται επί του παραδοσιακού άξονα σύνδεσης του ελληνικού χώρου με τις γειτονικές χώρες οι δε επιπτώσεις από τη λειτουργία του δεν αναμένεται να παρουσιάζουν δραστικές μεταβολές στο γενικό χωροταξικό επίπεδο. Αντίθετα η Εγνατία εισάγει ένα νέο δίκτυο στην κατεύθυνση Δύσης - Ανατολής με σημαντικές επιπτώσεις στις διαπεριφερειακές και διεθνείς συνδέσεις ενισχυμένη και από τους κάθετους άξονες.

(122) Ένας κάθετος άξονας προβλέπεται μέσα στα όρια της Περιφέρειας, ο Άξονας 60 Δερβένι - Σέρρες - Δρέσδη - Πράγα / Νυρεμβέργη - Μπρατισλάβα / Βιέννη - Βουδαπέστη - Σόφια και συνδέει τη Θεσσαλονίκη με την Σόφια μέσω Προμαχώνα και Kulata. Στον ίδιο Άξονα συγκλίνει και η σύνδεση με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

(123) Ως «υφιστάμενος κάθετος» άξονας λειτουργεί και το τμήμα του ΠΑΘΕ από τον Α/Κ Χαλάστρας - Αξιού μέχρι το Μ/Σ Ευζώνων.

(124) Η «Λειτουργική Εγνατία» στην Περιφέρεια προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2004 με την αποπεράτωση του τμήματος από Α/Κ Πολύμυλου μέχρι τον Α/Κ Βέροιας. Θα παραμείνει υπό κατασκευή το τμήμα από Γέφυρα Νυμφόπετρας μέχρι τον Α/Κ Ρεντίνας στην ανατολική έξοδο από την Περιφέρεια.

(125) Στη γενικότερη διαπεριφερειακή διάσταση θα παραμείνουν αδυναμίες στη σύνδεση με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης μέχρι την Καβάλα καθώς και έλλειψη λειτουργικής σύνδεσης με την Ήπειρο πράγμα που ισχύει για όλες τις Περιφέρειες της Βόρειας Ελλάδας καθώς και τη Θεσσαλία.

ζ. Ο διπλός ρόλος της Εγνατίας και η σχέση με τη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

(126) Η επίδραση του δικτύου Εγνατία - ΠΑΘΕ - Κάθετοι Άξονες στη χωρική ανάπτυξη της Περιφέρειας έχει δύο διαστάσεις. Η μία διάσταση αφορά τις διαπεριφερειακές και διακρατικές συνδέσεις και η δεύτερη τις ενδοπεριφερειακές συνδέσεις.

1. Η ευρύτερη χωρική διάσταση

(127) Η πρώτη διάσταση αφορά τη θέση της Περιφέρειας σε έναν ευρύτερο Βαλκανικό και Κεντροευρωπαϊκό χώρο. Δια του συστήματος Εγνατία / ΠΑΘΕ / Κάθετοι Άξονες προσφέρεται εν δυνάμει η διέξοδος της ΠΓΔΜ αλλά και της Βουλγαρίας προς το νότο, το λιμένα της Θεσσαλονίκης και τον ευρύτερο χώρο της Ανατολικής Μεσόγειου. Η χωρική και αναπτυξιακή ολοκλήρωση και η αντίστοιχη αύξηση της σημασίας της Περιφέρειας θα εξαρτηθεί και από εξωγενείς αναπτυξιακούς και γεωπολιτικούς παράγοντες περιφερειών των Βαλκανικών χωρών. Αυτή η προοπτική προσδίδει στην Εγνατία αναπτυξιακό χαρακτήρα, αναδεικνύοντάς την, από απλό διάδρομο διαμπερούς διέλευσης οχλούσας εμπορευματικής κυκλοφορίας, σε στοιχείο αναπτυξιακής υποδομής.

2. Η ενδοπεριφερειακή χωρική διάσταση

(128) Η δεύτερη, ενδοπεριφερειακή, διάσταση - αλλά και με αναφορά στις διαπεριφερειακές σχέσεις του χώρου της Βόρειας Ελλάδας - αφορά σε «εσωτερικά» θέματα χωρικής οργάνωσης, με παραμέτρους που προσδιορίζονται και, ενδεχομένως, ελέγχονται με μεγαλύτερη ευχέρεια. Το δίκτυο ΠΑΘΕ - Εγνατία - Κάθετοι Άξονες καλύπτει κεντρικά τους νομούς Κιλκίς, Πιερίας, Σερρών, ενώ οι νομοί Ημαθίας και Πέλλας εξυπηρετούνται κυρίως από δευτερεύοντα δίκτυα εθνικού επιπέδου. Ωστόσο ο άξονας της Εγνατίας εξυπηρετεί το νότιο τμήμα του Νομού Ημαθίας (Α/Κ Κλειδιού - Α/Κ Βέροιας). Η κάλυψη αυτή σε κάποιο βαθμό έχει επιπτώσεις στη διεύρυνση του ημερήσιου συστήματος μετακινήσεων, τις σχέσεις τόπου κατοικίας / τόπου εργασίας και ιδιαίτερα για τα οικιστικά κέντρα που βρίσκονται επί των αξόνων και σε γειτνίαση με τους ανισόπεδους κόμβους των κλειστών αυτοκινητοδρόμων.

(129) Σε επίπεδο μητροπολιτικής περιοχής το σύστημα της Εγνατίας και η λειτουργική διασύνδεσή του με τη μεταφορική υποδομή του Π.Σ. Θεσσαλονίκης, το Λιμένα, το Αεροδρόμιο και την «διέξοδο» προς τη Χαλκιδική δημιουργεί ένα σύνθετο πλέγμα υποδομών που στην τελική τους μορφή ολοκληρώνουν ένα λειτουργικό και ιεραρχημένο οδικό δίκτυο. Βασικοί στόχοι του δικτύου αυτού είναι:

- Η άμεση διασύνδεση όλων των βασικών κόμβων με στόχο την ανάπτυξη συνδυασμένων μεταφορών (εμπορευματικό λιμάνι, αερολιμένας).
- Τη δυνατότητα ευρύτερης παράκαμψης των αστικών περιοχών.
- Την άμεση πρόσβαση περιαστικών παραγωγικών δραστηριοτήτων εκτός του Π.Σ.Θ.
- Την κατά το δυνατόν αποσυμφόρηση της εσωτερικής κυκλοφορίας προσφέροντας διέξοδο στην περίμετρο του ΠΣΘ.
- Τα σύνδεση της Χαλκιδικής με την Εγνατία Οδό διαμέσου της χερσαίας ζώνης μεταξύ των λιμνών Κορώνειας - Βόλβης με την επιφύλαξη της διερεύνησης της συμβατότητας της διέλευσης με το χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε συνδυασμό με την ιεράρχηση της οδού.

(130) Για το σκοπό αυτό και εντός των πλαισίων του έργου «Εγνατία» προβλέπονται νέες οδικές συνδέσεις:

η. Επιπτώσεις στις χρήσεις γης και στις χωροθετήσεις δραστηριοτήτων

1. Πιέσεις στις Χρήσεις γης

(131) Σε πιο τοπικό επίπεδο, ο άξονας της Εγνατίας μαζί με τους κλάδους Καθέτων Αξόνων επιδρά στις χρήσεις γης, ασκώντας πιέσεις κατά μήκος του διαδρόμου διέλευσης καθώς και στις περιοχές όπου αναπτύσσονται τα μεγάλα αλλά και τα μεσαία αστικά κέντρα (βλέπε οικιστικό δίκτυο).

(132) Οι πιέσεις δεν είναι ομοιόμορφες. Μια και ο κύριος άξονας είναι κλειστού τύπου, οι πιέσεις ασκούνται στους κόμβους και κυρίως σε αυτούς που έχουν στρατηγική θέση σε σχέση με τα αστικά κέντρα. Στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού είναι απαραίτητο, στις περιοχές αυτές, να ληφθούν μέτρα οργάνωσης των χρήσεων γης. Στους κλάδους του δικτύου όπου οι δρόμοι δεν είναι κλειστοί αυτοκινητόδρομοι, θα πρέπει να ελεγχθεί η κατά τυχαίο τρόπο γραμμική ανάπτυξη παρόδιων χρήσεων.

2. Σχέση πρωτεύοντος δικτύου Εγνατίας - ΠΑΘΕ και χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων.

(133) Η χωρική διάταξη του οδικού δικτύου καθορίζει ορισμένα από τα κριτήρια χωροθέτησης σημαντικών παραγωγικών δραστηριοτήτων, είτε αυτές εγκαθίστανται οργανωμένα (π.χ. ΒΕΠΕ, ΒΙΠΕ) είτε ορίζονται ως ζώνες χρήσεων γης με διακεκριμένα επίπεδα όχλησης.

(134) Η εγγύτητα στο πρωτεύον δίκτυο καθώς και η κατάλληλη συγκοινωνιακή σύνδεση, αποτελούν στοιχεία κατευθύνσεων χωροθετήσεων για τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού.

3.6.1.2. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο

(135) Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο (Εθνικό-Νομαρχιακό) και η ιεραρχημένη λειτουργική σύνδεσή του με το σύστημα Εγνατία - ΠΑΘΕ - Κάθετοι Άξονες, χρήζει ιδιαίτερης μέριμνας ώστε να αποφευχθεί το σύνηθες φαινόμενο της εγκατάλειψης και κατάρρευσής του. Η ορθολογική συνοχή και ιεράρχηση του δικτύου αυτού συμβάλλει στην οργάνωση των χρήσεων γης και τον έλεγχο της άναρχης διασποράς χρήσεων στον εξωαστικό χώρο.

(136) Οι κυριότεροι οδικοί άξονες περιοχών που δεν έχουν άμεση πρόσβαση στο δίκτυο κλειστών αυτοκινητοδρόμων είναι:

- Θεσσαλονίκη - Έδεσσα - Αριδαία (Φλώρινα)
- Θεσσαλονίκη - Πολύκαστρο - Γουμένισσα
- Θεσσαλονίκη - Νέα Σάντα - Κιλκίς
- Θεσσαλονίκη - Λαγκαδάς - Σοχός - Νιγρίτα - Σέρρες
- Θεσσαλονίκης Πολύγυρος - Κασσάνδρα και Σιθωνία
- Βέροια - Νάουσα - Έδεσσα
- Σέρρες - Ν. Ζίχνη (Δράμα)

(137) Ο άξονας Προμαχώνας - Δοϊράνη - Πολύκαστρο - Αρχάγγελος - Αριδαία - Άρνισσα στην ενδοχώρα της Περιφέρειας συγκροτείται αποσπασματικά από τμήματα διαφορετικής ιεράρχησης. Απαιτείται συμπλήρωση - βελτίωση και ολοκλήρωση ενός δεύτερου άξονα που οδηγεί από την Ημαθία (Βέροια) στην Πιερία (λιμάνι Κίτρους), με πρόβλεψη διαπόρθμευσης του Θερμαϊκού και κατάληξη στη Μηχανιώνα και κατόπιν στη Χαλκιδική, την οποία διατρέχει περιφερειακά του κορμού της και φθάνει από την Ιερισσό, το Στρατώνι και το Σταυρό στην περιοχή της Βόλβης και στο νομό Σερρών. Ο εν λόγω άξονας, πέραν των άλλων, προάγει τη διάχυση της τουριστικής ανάπτυξης από τη Χαλκιδική στη ζώνη της Βεργίνας - Νάουσας - Έδεσσας - Πέλλας. Προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην τόνωση των οδικών μαζικών μεταφορών, με εκσυγχρονισμό των ΚΤΕΛ και στη βελτίωση του δικτύου της ενδοχώρας και του ορεινού χώρου.

(138) Προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί και στη βελτίωση οδικού δικτύου της ενδοχώρας και του ορεινού χώρου για τη δημιουργία ορεινών διαδρομών τουρισμού - αναψυχής και τοπικής εξυπηρέτησης κυρίως σε υφιστάμενες χαράξεις με ήπιες βελτιώσεις.

3.6.2. Σιδηρόδρομος

(139) Η Περιφέρεια καλύπτεται με το πυκνότερο δίκτυο γραμμών κανονικού πλάτους, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, το δε διεθνές τμήμα του διαθέτει υποδομή ηλεκτροδότησης. Το δίκτυο συνδέεται με τις τρεις από τις τέσσερις συνοριακές χώρες (ΠΓΔΜ μέσω Δυτικής Μακεδονίας και Ειδομένης, Βουλγαρία (Kulata, Svilegrad), καθώς και με την Τουρκία).

Το ενδιαφέρον του δικτύου προσδιορίζεται στο κορμικό τμήμα που ανήκει στον άξονα Αθηνών - Πλατέος - Θεσ/νίκης - Ειδομένης, συνδέοντας τα δύο μεγάλα μητροπολιτικά κέντρα της χώρας με τη Βαλκανική ενδοχώρα και την Κεντρική Ευρώπη. Μέχρι να το επιτρέψουν γεωπολιτικοί παράγοντες, οι διεθνείς μετακινήσεις θα παραμείνουν στα χαμηλά σημερινά επίπεδα. Στον άξονα αυτό συγκεντρώνεται και το συντριπτικό ποσοστό των επενδύσεων τρέχοντος προγραμματισμού με σημαντικές βελτιώσεις των χαρακτηριστικών, των υποδομών των σταθμών και της εγκατάστασης ηλεκτροκίνησης με αποτέλεσμα να καταστεί ανταγωνιστικός ο σιδηρόδρομος του αεροπλάνου και του ΙΧ στο τμήμα Αθήνα - Θεσσαλονίκη.

(140) Τα υπόλοιπα δίκτυα ανατολικά προς την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και την Τουρκία, καθώς και δυτικά προς την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και την ΠΓΔΜ, παραμένουν στο βραχυπρόθεσμο ορίζοντα μη ανταγωνιστικά των οδικών μέσων και χαρακτηρίζονται ως περιφερειακά.

(141) Στον ανατολικό περιφερειακό κλάδο (Θεσσαλονίκη - Δοϊράνη - Στρυμών - Ξάνθη - Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο) προβλέπονται έργα ανακαίνισης και βελτίωσης της γραμμής.

(142) Έργο του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού είναι η νέα σύνδεση Τοξοτών - Νέου Λιμένα Καβάλας. Ο κλάδος αυτός εισάγει την ένταξη της Καβάλας στο υφιστάμενο δίκτυο, παράλληλα όμως μπορεί να είναι η απαρχή της εξ ολοκλήρου νέας χάραξης γραμμής Θεσσαλονίκης - Αμφίπολης - Καβάλας - Τοξοτών που επαναπροσανατολίζει το σιδηρόδρομο στον κύριο αναπτυξιακό άξονα της Α. Μακεδονίας έργο που μελετάται για τον απώτατο χρονικό ορίζοντα προγραμματισμού.

(143) Τα έργα άμεσου προγραμματισμού και εκτέλεσης που προβλέπονται για τους περιφερειακούς κλάδους της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας περιλαμβάνουν πλήρη ανακαίνιση ή ανακατασκευή των παρακάτω γραμμών:

- Θεσσαλονίκης - Ειδομένης με σημαντικό έργο νέας χάραξης που ακολουθεί τον ΠΑΘΕ στο τμήμα Πολύκαστρο - Ειδομένη.
- Θεσσαλονίκης - Κιλκίς - Σερρών
- Ν. Ζίχνης - Λευκοθέας

Επίσης προβλέπεται σύνδεση με τη ΒΙ.ΠΕ. Θεσσαλονίκης και τη γραμμή Θεσσαλονίκη Μουριές (στον άξονα προς Σέρρες).

Στους κλάδους του δικτύου, όπου παραμένει σύνδεση μονής γραμμής εγκαθίστανται σταδιακά συστήματα σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης.

3.6.3. Ο αερολιμένας Θεσσαλονίκης

(144) Ο αερολιμένας «Μακεδονία» αποτελεί σημαντικό αναπτυσσόμενο πόλο του δικτύου αερολιμένων της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Η ανάπτυξή του εξελίσσεται, τόσο σε σχέση με τη διασύνδεση του με τις Βαλκανικές χώρες και την Κεντρική Ευρώπη, όσο και με το τόξο δυνητικών αναδυόμενων συνδέσεων Ηπείρου - Βορειοανατολικού Αιγαίου και Κρήτης. Ωστόσο ο δυναμικός άξονας στο εσωτερικό της χώρας είναι ο παραδοσιακός άξονας Αθηνών - Θεσσαλονίκης. Οι θετικές εξελίξεις στις διασυνοριακές συνεργασίες της Ανατολικής Μεσόγειου μπορούν να ενισχύσουν τη θέση του αερολιμένα της Θεσσαλονίκης σε σχέση με τον ανταγωνιστικό της Αθήνας ως πύλη διεξόδου από τη Βαλκανική προς την Ανατολική Μεσόγειο.

(145) Ο διεθνής χαρακτήρας του αερολιμένα θα αποκτηθεί με την ολοκλήρωση του νέου κτιρίου του αεροσταθμού και την επέκταση του διαδρόμου 10/28, που θα του δώσει τη δυνατότητα να δέχεται υπερατλαντικές πτήσεις χωρίς ενδιάμεσο σταθμό, εξυπηρετώντας έτσι όλους τους τύπους των αεροσκαφών. Με τα προβλεπόμενα έργα το αεροδρόμιο «Μακεδονία» θα καταστεί πλήρως ανταγωνιστικό των άλλων διεθνών ευρωπαϊκών αεροδρομίων, θα είναι σε θέση να δέχεται 8 εκατ. επιβάτες το χρόνο και θα κατέχει τη δεύτερη θέση στο χώρο των Βαλκανίων μετά από το αεροδρόμιο της Αθήνας.

(146) Τα έργα του αερολιμένα προβλέπεται να συνδυαστούν με έργα που θα αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της σύνδεσής του με το ευρύτερο οδικό δίκτυο της περιοχής, τις εθνικές οδούς και τους διεθνείς άξονες. Απαιτείται

επίσης η βελτίωση των δημοσίων συγκοινωνιών προς και από τη Θεσσαλονίκη και η σύνδεση του αεροδρομίου με το μελλοντικό δίκτυο του μετρό.

3.6.4. Δίκτυα λιμένων, αλιευτικών καταφυγίων και μαρίνων

3.6.4.1. Ο λιμένας Θεσσαλονίκης

(147) Στο πλαίσιο του δικτύου λιμένων της Ανατολικής Μεσόγειου ο λιμένας της Θεσσαλονίκης αποτελεί το δεύτερο σε ιεράρχηση λιμένα της χώρας μετά το λιμένα του Πειραιά. Αποτελεί απόληξη και θαλάσσια διέξοδο την κεντροευρωπαϊκής ενδοχώρας και της Βαλκανικής προς το χώρο της Ανατολικής Μεσογείου, ρόλο που ήδη διαδραματίζει μέχρι ένα βαθμό στις εμπορικές μεταφορές. Στο αναδυόμενο δίκτυο μεταφορών ο λιμένας Θεσσαλονίκης αποτελεί απόληξη της διαδρομής λιμένας Καβάλας, λιμένας Αλεξανδρούπολης προς Εύξεινο Πόντο.

(148) Ο λιμένας Θεσσαλονίκης εντάσσεται στους διευρωπαϊκούς άξονες. Καθοριστικό στοιχείο για την ένταξη του λιμένα της Θεσσαλονίκης στους διευρωπαϊκούς άξονες είναι οι συνδυασμένες εμπορευματικές μεταφορές που πραγματοποιεί με τις οδικές και σιδηροδρομικές συνδέσεις του.

(149) Ο ρόλος αυτός, που έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει ο λιμένας Θεσσαλονίκης εξ αιτίας των ευρωπαϊκών υποδομών μεταφορών, συνδυάζεται με τις προοπτικές στο οικονομικό επίπεδο των χωρών της Βαλκανικής αλλά και με το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον.

(150) Με βάση τις παραπάνω προοπτικές πρέπει να αντιμετωπισθεί το ζήτημα του εκσυγχρονισμού του λιμένα. Ο εκσυγχρονισμός αφορά στην περαιτέρω επέκταση του χερσαίου χώρου του. Αφορά επίσης την εξασφάλιση των αναγκαίων νέων οδικών και σιδηροδρομικών συνδέσεων με τον ΠΑΘΕ, την Εγνατία Οδό και το σιδηροδρομικό δίκτυο.

3.6.4.2. Λοιποί λιμένες και λιμένες τουρισμού αναψυχής

(151) Στη ζώνη του Αιγαίου αναπτύσσεται ένα δίκτυο λιμένων που εξυπηρετούν τοπικές ανάγκες ως αλιευτικά καταφύγια, λιμένες αναψυχής και σε λίγες περιπτώσεις εμπορευματικών μεταφορών. Η αυξανόμενη ζήτηση για λιμένες αναψυχής δημιουργεί ανάγκες νέων εξυπηρετήσεων ενός αναπτυσσόμενου δικτύου σκαφών αναψυχής διασυνδεδεμένου κυρίως με τις χερσονήσους της Χαλκιδικής και τους τουριστικούς πόλους της.

(152) Οι ανάγκες διάχυσης του δικτύου τουρισμού επιβάλλουν την ανάπτυξη διασυνδέσεων τόσο με την Πιερική ακτή όσο και με τον ισχυρό πόλο έλξης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης όπου το σύστημα λιμένων και αγκυροβολίων Καβάλας - Θάσου αποτελεί ισχυρό στοιχείο συνέχειας του διάπλου σκαφών αναψυχής.

(153) Σημαντικό στοιχείο υποδομών ανάπτυξης και έλξης του τουρισμού αναψυχής είναι η δημιουργία αγκυροβολίων μικρών μεγεθών επένδυσης σε συνεργασία με ιδιώτες ώστε να επιτυγχάνονται μικρότερες διαδρομές και πυκνότερο δίκτυο εξυπηρετήσεων. Σημαντικότερο στοιχείο ανάπτυξης θαλάσσιας διασύνδεσης είναι η σύνδεση λιμένα Νέας Μηχανιώνας με το λιμένα Κίτρος στην Πιερική όχθη. Η σύνδεση αυτή θα πρέπει να αναδειχθεί ως σύνδεση τακτικών γραμμών δρομολογίων πορθμιακής ακτοπλοΐας παράκαμψης του οδικού δικτύου μέσω Θεσσαλονίκης για την ενίσχυση δικτύου τουρισμού αναψυχής και προσπέλαση της Χαλκιδικής στους Αρχαιολογικούς χώρους της Πιερίας και τον Όλυμπο εντός και του ημερησίου συστήματος μετακινήσεων.

(154) Οι μικροί λιμένες της Περιφέρειας διακρίνονται σε λιμένες με κυρίαρχη τη χρήση ως αλιευτικά καταφύγια όπως η Νέα Μηχανιώνα, ή καθ' αυτοί τουριστικοί λιμένες όπως η Αρετσού, η Σάνη και το Πόρτο Καράς.

(155) Οι κυριότεροι λιμένες στο δίκτυο μικρών λιμανιών είναι:

Λιτόχωρο
Κίτρος
Πλαταμώνας
Αμμουλιανή
Ιερισσός
Νέα Καλλικράτεια
Νέα Μουδανιά
Νέα Ποτίδαια
Νέα Ρόδα
Νέος Μαρμαράς
Νικήτη
Όρμος Παναγιάς
Πόρτο Καρρά
Αμφίπολη

3.7. Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων λοιπής τεχνικής υποδομής

3.7.1. Ενέργεια

3.7.1.1. Δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας

(156) Το ηλεκτρικό σύστημα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αποτελεί τμήμα του διασυνδεδεμένου συστήματος της χώρας.

(157) Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας δεν έχει εντός των ορίων της σημαντικές ηλεκτροπαραγωγές μονάδες αποτελεί όμως από τη θέση και τα μεγέθη κατανάλωσης σημαντικό ενεργειακό κόμβο της χώρας:

- Αποτελεί την κατάληξη διεθνών γραμμών (Βουλγαρία).
- Εμπερικλείει τη Θεσσαλονίκη που έχει εκτεταμένο εσωτερικό δίκτυο το οποίο συνδυάζεται με σημαντικές ανάγκες σε σημεία βιομηχανικής δραστηριότητας και
- Αποτελεί κομβικό σημείο της μεταφοράς ενέργειας από τη δυτική στην ανατολική βόρειο Ελλάδα.

3.7.1.2. Δίκτυο φυσικού αερίου

(158) Ο βασικός αγωγός μεταφοράς του φυσικού αερίου διέρχεται από την Περιφέρεια (σε μήκος 200 περίπου χλμ.) και κατευθύνεται προς νότο μέχρι την Αττική (συνολικό μήκος 511 χλμ.). Η επέκτασή του σε όλους τους νομούς της περιφέρειας τόσο για αστικές χρήσεις, όσο για τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα κρίνεται σκόπιμη.

(159) Μέχρι σήμερα προβλέπεται η εξυπηρέτηση δικτύου κατανομής και συστήματος διανομής της πόλης της Θεσσαλονίκης και της βιομηχανικής περιοχής της.

(160) Στη θέση Καρπερή του Ν. Σερρών αρχίζει ο κλάδος μεταφοράς προς ανατολική Μακεδονία και Θράκη

Ιδιωτικές επενδύσεις μονάδων παραγωγής

(161) Το θεσμικό πλαίσιο για τη χωροταξία - πολεοδομία και ιδιαίτερα στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού που αφορά τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις (ίδρυση και λειτουργία) δεν ευνοεί το νέο πλαίσιο συμπαραγωγής ενέργειας από ιδιώτες.

(162) Για τους λόγους αυτούς, οι διατάξεις και οι περιορισμοί χρήσεων που εμποδίζουν τη συμπαραγωγή θα πρέπει να αναθεωρηθούν και οι επεκτάσεις για παραγωγή ενέργειας να θεωρούνται συναφείς με τη χρήση που ήδη υφίσταται, είτε πρόκειται για περιοχές ΖΟΕ είτε για τον ευρύτερο εξωαστικό χώρο. Το μέγεθος, δυναμικότητες και άλλα χαρακτηριστικά ρυθμίζονται από το ισχύον

θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

(163) Η ίδια μεταχείριση πρέπει να ισχύει και για τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα εφ' όσον αυτά δεν χωροθετούνται μέσα στο χώρο των ταμιευτηρίων των μεγάλων έργων ή σε περιοχές προστασίας της φύσης και του τοπίου.

3.7.1.3. Γεωθερμική ενέργεια

(164) Αρκετό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα γεωθερμικά πεδία χαμηλής κυρίως ενθαλπίας - στους Νομούς Χαλκιδικής, Θεσσαλονίκης και Σερρών - που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στους τομείς τουρισμού, υγείας, χερσαίων και υδάτινων καλλιεργειών (θερμοκήπια κ.λπ.). Από τα κοινοτικά προγράμματα έχουν χρηματοδοτηθεί πιλοτικές και παραγωγικές μονάδες σε περιοχές ιδιαίτερου γεωθερμικού ενδιαφέροντος σε όλους τους νομούς (Λαγκαδάς, Ν.Απολλωνία, Νιγρίτα, Σιδηρόκαστρο, κ.λπ.).

3.7.1.4. Υδατικό δυναμικό

(165) Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ανήκει στο υποσύστημα της κεντρικής, νότιας Βαλκανικής και χαρακτηρίζεται από σημαντικά ποτάμια συστήματα, από τα οποία δύο (Αξιός, Στρυμόνας) έχουν πηγές στην ΠΓΔΜ και Βουλγαρία. Η διαχείρισή τους, καθώς και της Δοϊράνης απαιτεί διακρατικό διάλογο με τις όμορες χώρες, στη βάση του ΣΑΚΧ και του Ευρωπαϊκού προβληματισμού για τη διαχείριση των υδρολογικών λεκανών.

(166) Σημαντικότεροι ποταμοί είναι ο Στρυμόνας, ο Αγγίτης, ο Αξιός, ο Λουδίας και ο Αλιάκμονας. Φυσικές λίμνες είναι η λίμνη του Αγ.Βασιλείου, η Βόλβη, η Δοϊράνη και τμήμα της Βεγορίτιδας. Τεχνητές λίμνες είναι η Κερκίνη, η Σφηκία, των Ασωμάτων και του Άγρα.

(167) Μεγάλα ανανεώσιμα αποθέματα υδάτων εντοπίστηκαν στα νότια του όρους Πάϊκου, στη ζώνη από Έδεσσα μέχρι τη Βέροια, καθώς και στην περιοχή της Κατερίνης (πρόποδες του Ολύμπου) και στην πεδιάδα των Σερρών.

(168) Το διαμέρισμα της Κεντρικής Μακεδονίας είναι ελλειμματικό όσον αφορά τους υδάτινους πόρους, κυρίως στις περιοχές των Ν.Κιλκίς και Χαλκιδικής, ενώ η μελλοντική αξιοποίηση των υδατικών πόρων της λεκάνης του Αξιού είναι αμφίβολη, δεδομένου ότι οι πόροι αυτοί εξαρτώνται και από τη Γιουγκοσλαβία. Απαιτούνται επομένως αποτελεσματική διοίκηση και πολιτικός σχεδιασμός του συστήματος διαχείρισης των εδαφικών πόρων, έτσι ώστε τα συστήματα άρδευσης να εξασφαλίζουν τη μεταφορά πόρων και στις περιοχές με αρνητικό ισοζύγιο.

(169) Η μόνιμη αποκατάσταση της ποιότητας των αποθεμάτων σε γλυκό νερό η οποία προϋποθέτει εξυγίανση των εδαφών και εξορθολογισμό των αστικών και εξωαστικών ανθρωπογενών συστημάτων και η συνεχής και μακροπρόθεσμη κάλυψη των αναγκών του υδατικού ισοζυγίου της ανάπτυξης, προϋποθέτουν μια προσέγγιση χωροταξική, συνολική και μακροχρόνια στο επίπεδο των υδρογραφικών λεκανών και των λεκανών απορροής για τα επιφανειακά ύδατα και των υδροφόρων οριζόντων για τα υπόγεια.

(170) Οι ευρύτερες ζώνες των λεκανών απορροής είναι πεδία σημαντικών παρεμβάσεων που προκαλούν ανισορροπίες επιζήμιες στις συνθήκες υδραυλικής λειτουργίας των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων. Οι παρεμβάσεις αυτές νόμιμες ή όχι, συμβατές ή μη με τη λειτουργία των φυσικών συστημάτων προκαλούνται από ανθρωπογενείς δραστηριότητες πέρα από τα όρια αντοχής του χώρου με «φορτία» χρήσεων και λειτουργιών πέρα από τα χαρακτηριστικά των φυσικών και ανθρωπογενών συστημάτων. Οι παρεμβάσεις αυτές συμπεριλαμβάνουν τη ρύθμιση της ροής, τη διευθέτηση της κοίτης ή και την εκτροπή των ποταμών, την εξόρυξη του αμμοχάλικου και άλλων οικοδομικών υλικών από τις μεγάλες κοίτες, την ξήρανση των υγρότοπων και την αντιπλημμυρική προστασία πεδιάδων, την ανέγερση φραγμάτων, την ανεξέλεγκτη χρήση υδάτων, υπεραυξημένες γεωργικές εισροές και γενικά χρήσεις και λειτουργίες δίχως ένα συνολικό μακροχρόνιο προγραμματικό και διαχειριστικό σχεδιασμό. Για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων, απαιτείται ένας συνολικός και μακροχρόνιος προγραμματισμός, που θα προσδιορίζει τα αποθέματα ανά υδρογεωλογική λεκάνη και θα καθορίζει τις απαιτούμενες παρεμβάσεις για τη ρύθμιση της ροής των υδάτων (μέτρα για την αντιπλημμυρική προστασία, ταμιευτήρες ύδατος ιδιαίτερα σε περιοχές όπου παρατηρείται έλλειψη υδάτινων πόρων κ.λπ.)

3.8. Προγραμματικά πλαίσια χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και καθορισμός περιοχών για αναζήτηση ΠΟΑΠΔ

(171) Ο καθορισμός χρήσεων είτε με γενικευμένες ζώνες είτε με καθορισμό ΠΟΑΠΔ αποτελεί βασικό στοιχείο οργάνωσης του εξωαστικού χώρου.

(172) Κάθε τομέας παραγωγικής δραστηριότητας έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά και απαιτεί διαφορετική αντιμετώπιση.

3.8.1. Πρωτογενής Τομέας

α. Προστασία αγροτικής γης

(173) Η προστασία των εκτάσεων γεωργικής παραγωγής θεωρείται απαραίτητη. Η προστασία επιτυγχάνεται είτε με γενικές κατευθύνσεις που αποκλείουν χωροθετήσεις δραστηριοτήτων που συγκρούονται με τις δραστηριότητες αγροτικής παραγωγής, είτε με τους εξειδικευμένους περιορισμούς χρήσεων γης μέσω ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ.

(174) Στην Περιφέρεια διακρίνονται τρεις διαβαθμίσεις γεωργικής γης:

- Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (αρδευόμενες ή με σημαντικά εγγειοβελτιωτικά έργα)
- Γεωργική γη κύριας χρήσης.
- Λοιπές γεωργικές εκτάσεις.

(175) Οι κυριότερες εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας στην Περιφέρεια βρίσκονται στις εξής γενικές πεδινές περιοχές:

- Ζώνη Πέλλας, Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Πεδινής Αλμωπίας.
- Ζώνη Σερρών (κοιλάδα Στρυμώνα).
- Περιοχή Λαγκαδά - Λήμνου Κορωπίας - Βόλβης.

(176) Στις περιοχές αυτές προβλέπονται χρήσεις και εγκαταστάσεις συναφείς με τη γεωργία όπως αγροτικές αποθήκες και μονάδες μεταποίησης και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων.

(177) Στις περιοχές όπου η γεωργική εκμετάλλευση αποτελεί κύρια χρήση, είναι δυνατόν να χωροθετούνται άλλες χρήσεις ή ΠΟΑΠΔ σε επιλεγμένα τμήματα, εφόσον αιτιολογείται η σκοπιμότητα και απουσιάζουν οι εναλλακτικές διέξοδοι σε περιοχές μικρότερης παραγωγικότητας.

(178) Στις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως «λοιπή γεωργική γη» θα μπορούν να χωροθετούνται οργανωμένες αναπτύξεις (ΠΟΑΠΔ, οικιστικές επεκτάσεις, περιοχές παραθεριστικής κατοικίας, τουριστικές εγκαταστάσεις ή άλλες ειδικές χρήσεις).

β. Κτηνοτροφία

(179) Η κτηνοτροφική δραστηριότητα καταλαμβάνει εκτεταμένες περιοχές, κυρίως στα ορεινά, σε σχέση με τους διαθέσιμους βοσκότοπους. Οι μεμονωμένες εγκαταστάσεις ενσταβλισμένης κτηνοτροφίας και μεταποίησης κτηνοτροφικών προϊόντων, από τη φύση τους χωροθετούνται διάσπαρτα εκτός οικισμών, στις γενικότερες κτηνοτροφικές ζώνες. Προβλέπονται μετεγκαταστάσεις στον ευρύτερο χώρο εκτός των οικισμών. Ειδικές ρυθμίσεις ΠΟΑΠΔ με προσανατολισμό στη μεταποίηση κτηνοτροφικών προϊόντων, και σχετικές μεταποιητικές δραστηριότητες είναι δυνατόν να προβλέπονται στις ζώνες αυτές, όταν τα μεγέθη της εγκατάστασης δικαιολογούν την εφαρμογή του μηχανισμού αυτού.

γ. Υδατοκαλλιέργειες

(180) Οι υδατοκαλλιέργειες χωροθετούνται στις εκβολές των ποταμών Άξιου, Λουδία, Αλιάκμονα και κατά μήκος των ακτών της Πιερίας μέχρι και την Καλλιθέα. Επίσης υπάρχουν συγκεντρώσεις στην άλλη όχθη του Θερμαϊκού στη νέα Μηχανιώνα.

(181) Πέραν της βασικής συγκέντρωσης στο Θερμαϊκό συγκέντρωση υδατοκαλλιεργειών βρίσκεται στη ανατολική πλευρά της Περιφέρειας στον κόλπο Ορφανού (Ολυμπιάδα). Στα εσωτερικά ύδατα υπάρχουν αναπτύξεις υδατοκαλλιεργειών.

(182) Σημαντικότερες σε παραγωγή είναι:

• Λίμνη Δοϊράνης
• Τεχνητή Λίμνη Κερκίνης
• Λίμνη Βεγορίτιδα την οποία η ΠΚΜ μοιράζεται με την Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας.

(183) Εγκαταστάσεις επίσης υπάρχουν στις εξής λίμνες:

• Λίμνη Βόλβη
• Λίμνες Εφηαίας και Ασωμάτων

(184) Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2742/99 δύναται στις παραπάνω περιοχές να χωροθετούνται Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ) και η γενική χωροθέτηση του στον Εθνικό Χώρο γίνεται με κατευθύνσεις από το Υπουργείο Γεωργίας.

3.8.2. Χωροθέτηση παραγωγικών ζωνών δευτερογενούς τομέα - Κατευθύνσεις για ΓΠΣ - ΣΧΟΟΑΠ

(185) Το θέμα της χωροθέτησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων στην Κεντρική Μακεδονία είναι σύνθετο και απαιτεί συνολικότερη αντιμετώπιση σε χωροταξικό επίπεδο, η οποία θα συνδυάζει:

• τον καθορισμό νέων ζωνών υποδοχής μεταποιητικών δραστηριοτήτων
• την αντιμετώπιση του προβλήματος των υφισταμένων συγκεντρώσεων γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα και το Π.Σ.Θ.
• τον καθορισμό του μελλοντικού ρόλου και καθεστώτος ανάπτυξης των υφισταμένων ΒΙΠΕ (ΕΤΒΑ)
• τον καθορισμό νέων θέσεων για την ανάπτυξη μεταποιητικών- εμπορευματικών δραστηριοτήτων σε επίκαιρα σημεία των υπερτοπικών δικτύων μεταφορών-επικοινωνιών.

(186) Ειδικότερα προτείνονται οι κάτωθι ζώνες παραγωγικών δραστηριοτήτων:

Ν.Πέλλας -Ημαθίας:

• Ζώνη μεταποιητικών και Εμπορευματικών Δραστηριοτήτων στους άξονες Πλατέος, Αλεξάνδρειας, Βέροιας. Κοπανού, Σκύδρας, Γιαννιτσών
• Οργάνωση ζωνών υφισταμένων μονάδων σε Γιαννιτσά και Νάουσα

Ν.Σερρών:

• Ζώνη Εμπορευματικών και Μεταποιητικών δραστηριοτήτων στον άξονα Σερρών - Σιδηροκάστρου, ώστε να ενισχυθεί ο εξωστρεφής προσανατολισμός της περιοχής με στόχο την αγορά της Ν.Α Βαλκανικής
• Ολοκλήρωση της ΒΙΠΕ Σερρών και χώρων υποδοχής δραστηριοτήτων δευτερογενούς - τριτογενούς στην ευρύτερη περιοχή της πόλης των Σερρών
• Υποδομές εγκαταστάσεων Εμπορευματικού Διασυνοριακού Κέντρου Προμαχώνα για την αξιοποίηση της σχετικής ζήτησης της αγοράς της νότιας Βουλγαρίας

Ν.Κιλκίς:

• Ζώνη μεταποιητικών και εμπορευματικών δραστηριοτήτων Κιλκίς -Σταυροχωρίου - Πολυκάστρου, για αποσυμφόρηση της Μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης

Περιλαμβάνει την υπάρχουσα μεταποιητική συγκέντρωση στο Σταυροχώρι και συνδέεται με ανισόπεδο κόμβο -επί της ΠΑΘΕ- με το σχηματισμό Πολυκάστρου- Αξιούπολης -Γουμένισσας

• Δημιουργία διευρυμένου ΠΟΑΠΔ στο νότιο τμήμα του Ν.Κιλκίς για προσέλκυση μεταποιητικών δραστηριοτήτων και αποσυμφόρηση της περιαστικής περιοχής ΠΣΘ.
• Χωροθέτηση πάρκου διαμετακομιστικών δραστηριοτήτων στη θέση σύνδεσης της μεταποιητικής συγκέντωσης στο Σταυροχώρι με τον ΠΑΘΕ και με τη μεταποιητική ζώνη Πολυκάστρου- Αξιούπολης -Γουμένισσας. Η ανωτέρω θέση για τη χωροθέτηση του Πάρκου Διαμεταφορών στην περιοχή του άξονα Πολυκάστρου-Σταυροχωρίου-Κιλκίς, παρέχει μια ισχυρή «προωθητική δραστηριότητα» διασυνοριακής συνεργασίας. Εναλλακτική θέση αποτελεί η περιοχή στα όρια του Ν.Κιλκίς με τη Θεσσαλονίκη, κοντά στον άξονα ΠΑΘΕ -ΟΣΕ στο Άσπρο.
• Δημιουργία εμπορευματικού κέντρου στον άξονα Θεσσαλονίκης - Κιλκίς καθώς έτσι διασφαλίζεται προσπέλαση στους διεθνής οδικούς άξονες ΠΑΘΕ και Εγνατία, το σιδηροδρομικό δίκτυο και το λιμένα Θεσσαλονίκης.

Ν.Πιερίας:

• Ολοκλήρωση σχεδιασμού ΒΙΠΑ Κατερίνης
• Δημιουργία ΒΕΠΕ Λιτοχώρου
• Δημιουργία ΒΙΠΑ Δ. Αιγινίου
• Δημιουργία μικρότερων χώρων υποδοχής συναφών δραστηριοτήτων στο βόρειο και νότιο τμήμα του Νομού.

Ν.Χαλκιδικής:

• Οργάνωση ΒΙΠΑ στον Πολύγυρο και στα Μουδανιά
• Πάρκο μεταλλευτικών δραστηριοτήτων
• Δημιουργία μικρότερων χώρων υποδοχής δευτερογενών δραστηριοτήτων σε επίπεδο ΓΠΣ, σε επιλεγμένα σημεία για την προστασία του ευαίσθητου παράκτιου και ορεινού χώρου (Κασσανδρεία, Νικήτη, Ιερισσός, Αρναία)
• Οργάνωση Βιομηχανικής ζώνης Λακκώματος για την υποδοχή δευτερογενών δραστηριοτήτων και του ΠΣΘ

Ν.Θεσσαλονίκης:

• Ολοκλήρωση έργου και υποδομών αντιρρύπανσης ΒΙΠΕ Σίνδου
• Οργάνωση υποδοχέων δευτερογενών και τριτογενών δραστηριοτήτων στην περιαστική περιοχή του ΠΣΘ (Καλοχώρι, Εύοσμος, Ν.Ευκαρπία, Ν.Ραιδεστός, Θέρμη κ.λπ.) στο πλαίσιο υλοποίησης των στόχων του σχεδίου βιώσιμης ανάπτυξης της πόλης
• Χωροθέτηση και οργάνωση παραγωγικών ζωνών στην επαρχία Λαγκαδά σε επιλεγμένα σημεία με στόχο

την προστασία των περιβαλλοντικά ευαίσθητων πόρων (λίμνες, περιοχές Ραμσάρ, ζώνες αγροτικού τοπίου κ.λπ.)

• Η δημιουργία νέων ζωνών στο δυτικό τμήμα του Νομού θα πρέπει να υπακούει σε περιβαλλοντικά κριτήρια (προστασία υγροβιοτόπων, ζωνών Ραμσάρ, γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, ασταθών γεωλογικών σχηματισμών κ.λπ.).

Στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο για τη δημιουργία των ΒΕΠΕ (με βάση το οποίο προωθούνται τρεις ΒΕΠΕ στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, στη Γέφυρα, Λιτόχωρο, Ζερβοχώρια) παρατηρείται αδυναμία ρύθμισης του προβλήματος πολεοδόμησης-κατασκευής των απαραίτητων υποδομών για τις υφιστάμενες συγκεντρώσεις μεταποιητικών δραστηριοτήτων στις παρυφές του ΠΣΘ και των άλλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας (Κατερίνη, Γιαννιτσά, Σέρρες, Νάουσα κ.λπ.)

Απαιτείται η αντιμετώπιση του προβλήματος της συγκέντρωσης δευτερογενών δραστηριοτήτων γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, μέσω του προσδιορισμού σε επίπεδο ΓΠΣ των κατάλληλων χωροταξικών-πολεοδομικών ρυθμίσεων.

3.8.3. Τριτογενής Τομέας-Τουρισμός - Κατευθύνσεις για ΓΠΣ - ΣΧΟΟΑΠ

(187) Η νέα τουριστική πολιτική για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αναγνωρίζει ότι δεν υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα ή ουσιαστική οικονομική ή άλλη ωφέλεια για παραπέρα ανάπτυξη των γνωστών μορφών μαζικού τουρισμού και παραθεριστικής κατοικίας και προσανατολίζεται προς άλλες επιλεγμένες μορφές τουρισμού. Κεντρικοί στόχοι θα είναι:

• Δραστικός περιορισμός των ζωνών β΄ κατοικίας στις γεωγραφικές ενότητες Ολύμπου, Κασσάνδρας, Σιθωνίας προς όφελος του ξενοδοχειακού τουρισμού.

• Δημιουργία ζωνών ορεινού - οικολογικού - μορφωτικού - αρχαιολογικού αγροτοτουρισμού με συνοδευτικές επενδύσεις υποδομών. Οριοθέτηση ζωνών κατά θεματικό αντικείμενο και εκτέλεση «ήπιων» υποδομών προσπέλασης - διευθέτησης - ανάδειξης.

• Ενίσχυση της παρουσίας της πολιτιστικής διάστασης σε όλους τους τουριστικούς προορισμούς της Περιφέρειας.

(188) Οι εγκαταστάσεις διαμονής και εξυπηρέτησης επισκεπτών θα πρέπει να χωροθετηθούν σε γενικότερες ζώνες υποδοχείς που προσδιορίζονται στα ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ ή να ενσωματωθούν σε αντίστοιχα χωρικά προγράμματα οικιστικής ανάπτυξης. Ειδικότερα ανά νομό προτείνονται:

Ν.ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

• Δραστικός περιορισμός της ανάπτυξης β΄ κατοικίας προς όφελος του ξενοδοχειακού τουρισμού υψηλού επιπέδου, στη ζώνη υπηρεσιών τουρισμού (Κασσάνδρα, Σιθωνία, Ουρανούπολη), εκτός των άμεσων ζωνών που περιβάλλουν νομίμως υφιστάμενους οικισμούς.

• Αποκλεισμός χωροθέτησης ζωνών παραθερισμού σε ζώνες ευαίσθητου φυσικού περιβάλλοντος (δάση, δασικές εκτάσεις, ακτές, περιοχές αξιόλογου αγροτικού τοπίου)

• Αναβάθμιση των υπηρεσιών τουρισμού και αναψυχής. Επιτρέπεται η δόμηση

• Επιθυμητή είναι η διάχυση των αναβαθμισμένων υπηρεσιών τουρισμού και στην ορεινή δασική ενότητα του Χολωμόντα, Στρατωνικού, με κέντρο την Αρναία

• Ανάπτυξη ΠΕΡΠΟ σε επιλεγμένες θέσεις στο εσωτερικό και έλεγχος της διάσπαρτης χωροθέτησης Οικ.Συνεταιρισμών και Ιδιωτικών ξενοδοχειακών κλινών στην εκτός σχεδίου δόμηση.

• Στις ορεινές- ημιορεινές περιοχές επιτρέπεται κάθε μορφής εγκατάσταση τουρισμού με εξαίρεση τις περιοχές του «Πάρκου μεταλλευτικών δραστηριοτήτων»

• Ενίσχυση των αστικών υποδομών στις ζώνες τουρισμού για τη στήριξη διεποχιακού πολυλειτουργικού τουρισμού

• Η ανάπτυξη παραθεριστικής κατοικίας οργανώνεται κυρίως στο δυτικό μέτωπο της Χαλκιδικής

• Είναι επιθυμητή η δημιουργία ΠΟΤΑ σε επιλεγμένα σημεία του παράκτιου χώρου (Κασσάνδρα, Σιθωνία, Ουρανούπολη) με στόχο την αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών και του επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών

• Ολοκληρωμένη ανάπτυξη υπηρεσιών τουρισμού-αναψυχής με προδιαγραφές υψηλών απαιτήσεων που θα στηριχθεί στην ελκυστικότητα των περιβαλλοντικών πόρων της Χαλκιδικής (ακτές, κλίμα, φυσικός υποδοχέας) και στη μοναδικότητα του ΆθωΠολεοδομήσεων στο παράκτιο τμήμα του Νομού

• Ο Πολύγυρος προτείνεται να μετεξελιχθεί σε κέντρο που θα υποστηρίζει διοικητικά και οργανωτικά τη λειτουργία των αναβαθμισμένων υπηρεσιών τουρισμού και αναψυχής

Ειδικότερα προτείνονται ανά περιοχή του Ν.Χαλκιδικής

• Ενότητα Μυχού -Τορωναίου κόλπου

Κυρίαρχη μορφή παρέμβασης: Για τις παραλίες Πολυγύρου πολεοδομική εξυγίανση των περιοχών διαμορφωμένης παραθεριστικής κατοικίας. Για τις παραλίες Ορμύλιας και Μεταμόρφωσης ελεγχόμενη ανάπτυξη β΄ κατοικίας με οργανωμένες αναπτύξεις.

• Ενότητα Σιθωνίας

Κυρίαρχη μορφή παρέμβασης: Έλεγχος της πυκνότητας της οικιστικής ανάπτυξης, διαφύλαξη του τοπίου και των ακτών, διοχέτευση της μελλοντικής δόμησης σε περιοχές μακριά κατά το δυνατό από τις ακτές και ελεγχόμενες (μέσω των ρυθμίσεων των ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ) ως προς την καταλληλότητα και τον τρόπο δόμησης

• Ενότητα Κασσάνδρας

Κυρίαρχη μορφή παρέμβασης: Έλεγχος της πυκνότητας, διαφύλαξη των αδόμητων θυλάκων πρασίνου κατά μήκος των ακτών και διοχέτευση της μελλοντικής δόμησης σε περιοχές μακριά κατά το δυνατό από τις ακτές και ελεγχόμενες (μέσω των ρυθμίσεων των ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ) ως προς την καταλληλότητα και τον τρόπο δόμησης

• Ενότητα περιοχής Αγίου Όρους

Κυρίαρχη μορφή παρέμβασης: Η ολοκλήρωση των έργων μεταφορικής υποδομής, η διαφύλαξη του τοπίου και των ακτών και η διοχέτευση της μελλοντικής δόμησης σε περιοχές μακριά κατά το δυνατό από τις ακτές και ελεγχόμενες (μέσω των ρυθμίσεων των ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ) ως προς την καταλληλότητα και τον τρόπο δόμησης

• Ενότητα κάτω δυτικής ακτής

Κυρίαρχη μορφή παρέμβασης: Κατά προτεραιότητα πολεοδομική εξυγίανση των περιοχών διαμορφωμένης παραθεριστικής κατοικίας κατά μήκος των ακτών. Οι υπάρχουσες αδόμητες εκτάσεις στις ακτές να διαφυλαχθούν ως θύλακες πρασίνου είτε μέσω ΖΟΕ-ΓΠΣ-ΣΧΟΟ-ΑΠ, είτε κατά την πολεοδόμηση

Ν.ΣΕΡΡΩΝ

• Επανασχεδιασμός οργάνωσης ορεινών χώρων και παραμεθορίων περιοχών Δοϊράνης/ Κερκίνης/ Βερτί-

σκου, με στόχο την αύξηση της χωρητικότητας του θεματικού τουρισμού στα πεδία φυσιολατρικών και χιονοδρομικών δραστηριοτήτων (χιονοδρομικό Λαϊλιά)

• Αξιοποίηση ιαματικών πηγών Σιδηροκάστρου, Νιγρίτας και Αγκίστρου.

• Επανασχεδιασμός ζωνών ποτάμιων, λιμναίων, παραθαλάσσιων υγροτόπων Κερκίνης-Στρυμόνα, τόσο για την ανασυγκρότηση των φυσικών οικοσυστημάτων, όσο και για την προβολή και αξιοποίησή τους ως πεδίων ανάπτυξης επιστημονικού, οικολογικού τουρισμού

Ν.ΠΙΕΡΙΑΣ

• Στο δυτικό σκέλος της Ζώνης του Αιγαίου, η Πιερία αναμένεται να συνεχίσει να αναπτύσσει σημαντικές υπηρεσίες γενικού τουρισμού. Απαιτείται αναβάθμιση των οικιστικών σχηματισμών β΄ κατοικίας και δημιουργία ενιαίας ζώνης «οικιστικής υποδομής-τουρισμού»

• Στην περιοχή Λιτοχώρου-Ολύμπου δραστικός περιορισμός των τάσεων διαμόρφωσης εκτεταμένων ζωνών β΄ κατοικίας. Απαιτείται συνολική οργάνωση των τουριστικών (ξενοδοχειακών) υπηρεσιών διευρυμένης περιόδου και πολλαπλών λειτουργιών

• Η περιοχή των δυτικών Πιερίων και τα ορεινά υψίπεδα προσφέρονται για ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (χιονοδρομικός-περιηγητικός)

• Στο Λιτόχωρο προτείνεται η ανάπτυξη ζώνης τουρισμού αναβαθμισμένων υπηρεσιών διεποχιακής λειτουργίας

• Προτείνεται πορθμειακή σύνδεση με τη Χαλκιδική (από το λιμάνι του Κίτρους στο ύψος της Μηχανιώνας) που θα αυξήσει τις δυνατότητες επιλογών τόσο στους επισκέπτες της Πιερίας όσο και της Χαλκιδικής.

• Στη νότια Πιερία (Δήμος Αν.Ολύμπου) είναι επιθυμητή η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσα στο πλαίσιο της φέρουσας ικανότητας των οικοσυστημάτων (Όλυμπος) και της προστασίας των παραδοσιακών οικισμών και των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής.

Ν.ΗΜΑΘΙΑΣ

• Προτείνεται δίκτυο διασυνδεδεμένων πάρκων ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης (Σέλι, Καϊμακτσαλάν, Αλιάκμονας, Αξιός, Έδεσσα, Νάουσα)

• Είναι επιθυμητή η δημιουργία οργανωμένου δικτύου τουριστικών, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και χρήσεων που θα περιλαμβάνει τις περιοχές Βεργίνας-Αγ. Βαρβάρας-Βέροιας- Νάουσας και τον ορεινό όγκο του Βερμίου (ανάπτυξη χιονοδρομικού- περιηγητικού τουρισμού)

Ν.ΠΕΛΛΑΣ

• Αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος και του αξιόλογου παραδοσιακού ιστού και οικιστικού αποθέματος (Βαρόσι, Ζώνη Καταρρακτών) της πόλης της Έδεσσας. Αξιοποίηση της περιοχής Άγρα και η διασύνδεσή τους με την ευρύτερη περιοχή Βεγορίτιδος-Καϊμακτσαλάν, όπου αναπτύσσονται ήδη χρήσεις τουρισμού, αναψυχής με στόχο τη δημιουργία ολοκληρωμένου δικτύου πολιτιστικών και εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων

• Στο πλαίσιο των προγραμμάτων ανάπτυξης ορεινών όγκων επιδιώκεται η ανάπτυξη δικτύων εναλλακτικών μορφών τουρισμού στις ορεινές περιοχές Αριδαίας -Πάϊκου

• Αξιοποίηση ιαματικών πηγών Λουτρακίου - Αλμωπίας.

Ν.ΚΙΛΚΙΣ

• Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών και του φυσικού περιβάλλοντος (περιήγηση, αθλητισμός κ.λπ.) στην περιοχή Γουμένισσας -ορεινού όγκου Πάϊκου.

• Αξιοποίηση ιαματικών πηγών Πικρολίμνης

3.9. Καθορισμός περιοχών για περαιτέρω εφαρμογές των διατάξεων των Ν. 2508/97 και Ν. 2742/99

3.9.1. Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (ΡΣΘ)

(189) Το Στρατηγικό Σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης αναφέρεται στην επίτευξη του στόχου της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης της μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης και καλύπτει το τρίπτυχο: οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική δικαιοσύνη, προστασία περιβάλλοντος.

Η υλοποίηση των στόχων του Στρατηγικού Σχεδίου θα προωθηθεί με μια σειρά δράσεων, οι κυριότερες από τις οποίες είναι:

• ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

- Ενίσχυση τεχνολογικού εκσυγχρονισμού επιχειρήσεων.
- Αναβάθμιση τεχνολογικών υπηρεσιών (παρουσία μεγάλων εκπαιδευτικών, τεχνολογικών, ερευνητικών ιδρυμάτων)
- Προσανατολισμός σε τομείς μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας και υψηλότερης παραγωγικότητας.
- Απομάκρυνση ρυπογόνων χρήσεων.
- Ολοκλήρωση σχεδιασμού και υποδομών χώρων συγκέντρωσης μεταποιητικών μονάδων.
- Δημιουργία αναβαθμισμένου περιβάλλοντος για την προσέλκυση νέων επιχειρήσεων.

• ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- Επέκταση συστήματος συλλογής και διαχείρισης υγρών αποβλήτων στην περιαστική περιοχή του ΠΣΘ και σύνδεσή του με τη χωρική οργάνωση της πόλης.
- Ενίσχυση δικτύων ομβρίων στις αστικές περιοχές και διάνοιξη φυσικών διόδων απορροής (ρέμματα)
- Ολοκλήρωση έργων υδροδότησης από Αλιάκμονα και αντικατάσταση πεδινών τμημάτων δικτύου ύδρευσης.
- Εισαγωγή νέων τεχνολογιών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.
- Ολοκλήρωση έργων λιμανιού, αεροδρομίων και δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος μεταφορών.
- Ολοκλήρωση κυκλοφοριακών υποδομών δρομολόγησης υλοποίησης υποθαλάσσιας αρτηρίας, χώρων στάθμευσης μέσου σταθερής τροχιάς (μετρό), προαστιακού σιδηροδρόμου και μέσων μαζικών μεταφορών.
- Ολοκλήρωση χώρων υγειονομικής ταφής και δημιουργία χώρου εναπόθεσης στερεών και βιομηχανικών αποβλήτων.

• ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

- Κάλυψη οικιστικών αναγκών στους οικισμούς της ευρύτερης περιοχής
- Ορθολογική χρήση εδαφικών πόρων και καταπολέμηση φαινομένων αυθαίρετης και άναρχης δόμησης.
- Προώθηση ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων σε περιοχές με οικονομική - κοινωνική και περιβαλλοντική υποβάθμιση.
- Υλοποίηση στόχων Ρυμοτομικού Σχεδίου για μια πόλη με πολυκεντρική δομή.
- Προώθηση πολιτικών εξασφάλισης κατοικίας σε μειονεκτούσες ομάδες
- Βελτίωση κοινωνικών υποδομών με τη διάθεση επαρκών οικονομικών και τεχνολογικών πόρων.

• ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Υιοθέτηση δεικτών ποιότητας περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης για την παρακολούθηση των αλλαγών του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος.

- Σύνταξη έκθεσης κατάστασης περιβάλλοντος που θα εξετάζει τα πρότυπα αστικής ανάπτυξης, την κατανάλωση και επάρκεια των πόρων, την ποιότητα ζωής στις αστικές περιοχές και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Ελάττωση εξάπλωσης δραστηριοτήτων στον περιαστικό χώρο, που επηρεάζει την ποιότητα του περιβάλλοντος.

- Διαφοροποίηση στο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό ώστε να αντιμετωπισθούν τα υφιστάμενα προβλήματα υποβάθμισης του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος (συσσώρευση ρύπων, φωτοχημικό νέφος, στερεά σωματίδια στην ατμόσφαιρα κ.λπ.).

- Λήψη μέτρων για την ελάττωση της στάθμης του θορύβου στο Π.Σ.Θ.

- Ολοκλήρωση εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμμάτων και αντιμετώπιση προβλημάτων διαχείρισης βιομηχανικών αποβλήτων, υγρών και στερεών

- Προώθηση εξειδικευμένου σχεδιασμού για τη διάσωση του πολιτιστικού και αστικού περιβάλλοντος στο ιστορικό κέντρο της πόλης και σε περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

- Προστασία οικοσυστημάτων συνθήκης Ramsar, του δάσους - πάρκου, των ρεμάτων και των ελεύθερων χώρων στις παρυφές του ΠΣΘ από την άναρχη δόμηση και τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

- Δημιουργία ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης για την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων (σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές, βιομηχανικά ατυχήματα).

3.9.2. Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ)

(190) Κατά το άρθρο 11 του πρόσφατου νόμου 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη», ως Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) χαρακτηρίζονται οι περιοχές (εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως ή ορίων οικισμών) που παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής ανάπτυξης, τα οποία απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρύθμιση και ιδίως:

1. περιοχές που υφίστανται χωρικές επιπτώσεις από μεγάλης κλίμακας έργα, όπως η δημιουργία νέων εδαφών από προσχώσεις, υδάτινων επιφανειών

2. περιοχές με μειονεκτικά χαρακτηριστικά, λόγω γεωγραφικής απομόνωσης

3. περιοχές σε παραμεθόριες ζώνες, με κρίσιμα προβλήματα από γεωπολιτική άποψη

4. περιοχές με απρόβλεπτες ανάγκες, λόγω φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών ή κινδύνων (π.χ. σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις κ.λπ.)

5. περιοχές ειδικών κοινωνικών ομάδων.

(191) Σε γενικές γραμμές, ο συσχετισμός των περιοχών αυτών με τα δεδομένα του χώρου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας έχει ως εξής:

Ι. Στις περιοχές των περιπτώσεων (2) και (3) μπορεί να ενταχθεί το σύνολο των περιοχών της παραμεθόριας ζώνης, που περιλαμβάνει τα βόρεια τμήματα των νομών Σερρών, Κιλκίς και Πέλλας και χαρακτηρίζεται από ειδικές γεωγραφικές-κοινωνικές παραμέτρους (διασυνοριακή επαφή, φυσικός διαμελισμός του αναγλύφου, δυσμενείς συνθήκες προσπελασιμότητας, αδυναμίες και ελλείψεις του κοινωνικού και οικιστικού ιστού). Οι γενικές κατευθύνσεις για την παραμεθόρια αυτή ζώνη αφορούν κυρίως:

- Τη βελτίωση της κυκλοφοριακής διασύνδεσης και την ολοκλήρωση των λοιπών τεχνικών και κοινωνικών υποδομών για την καλύτερη διασύνδεση της ζώνης με τις πεδινές παραγωγικές περιοχές και τα αστικά κέντρα.
- Την τοπική ενίσχυση μέσω της ανάπτυξης προωθητικών δραστηριοτήτων σε επιλεγμένα σημεία, όπως οι περιοχές Προμαχώνα-Σιδηροκάστρου και Κιλκίς-Πολυκάστρου).
- Την ολοκλήρωση του Προγράμματος Ανάπτυξης Ορεινών Όγκων και τη συμπλήρωσή του με δράσεις από άλλους εθνικούς και κοινοτικούς πόρους με στόχο την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, τη στήριξη της τοπικής παραγωγής, την αποτελεσματικότερη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και των πόρων του πρωτογενή κ.λπ.
- Την οργάνωση του συστήματος παροχής υπηρεσιών και των αναπτυξιακών υποδομών με έμφαση στη συλλογικότητα των δράσεων (παρεμβάσεις διαδημοτικού και διανομαρχιακού χαρακτήρα).

Ειδικότερες κατευθύνσεις στην παραμεθόρια ζώνη αφορούν χωρικές παρεμβάσεις για την αξιοποίηση τοπικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, όπως:

- Εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης και διασυνοριακών δράσεων στην περιοχή Προμαχώνα σε συνδυασμό με τις λειτουργίες της περιοχής ως χερσαίας πύλης της χώρας.
- Οργάνωση πολυδύναμου κέντρου αναψυχής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην περιοχή Δοϊράνης παράλληλα με την ανάπτυξη διασυνοριακών δράσεων και την αξιοποίηση της παραλίμνιας και παραμεθόριας περιοχής στις ανατολικές ακτές της λίμνης σε συνδυασμό με τους ορεινούς σχηματισμούς της Κερκίνης.
- Εφαρμογή ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης με αξιοποίηση των τοπικών εδαφικών και υδάτινων πόρων στην περιοχή του μικρού υψιπέδου Νότιας Περίκλειας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη δρασεων εναλλακτικού τουρισμού στις γειτονικές περιοχές του Πάϊκου.
- Εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής και τουριστικής ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή Άρνισσας-Β.Α. Βεγορίτιδας σε συνδυασμό με το χιονοδρομικό κέντρο στο Καϊμακτσαλάν.

ΙΙ. Στις περιοχές της περίπτωσης (2) εντάσσονται ορεινές και απομονωμένες περιοχές, όπως:

- Τα ανατολικά και δυτικά Πιέρια
- Η ευρύτερη περιοχή Χολομώντα
- Η περιοχή της οροσειράς Δύσωρου-Μαυροβουνίου-Βερτίσκου-Κερδυλλίων με τις υπώρειές της καθώς και η περιοχή Σοχού
- Η περιοχή της οροσειράς Ορβήλου-Βροντούδος-Μενοικίου και των υπωρειών τους (Ν. Σερρών)
- Το Ν.Α. τμήμα του όρους Πάϊκου και το Ν.Α. τμήμα του Ν. Κιλκίς (ευρύτερη περιοχή Κρουσίων)

Οι γενικές κατευθύνσεις για την ανάπτυξη των ανωτέρω περιοχών, που πέραν της γεωγραφικής απομόνωσης διαθέτουν κατά κανόνα ευαίσθητα οικοσυστήματα και αξιόλογα στοιχεία φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, είναι οι παρακάτω:

- Στην περιοχή Χολομώντα οι παρεμβάσεις θα έχουν ως άξονα την ανάδειξη-αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών και του αξιόλογου πολιτιστικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στους εξαιρετικής σημασίας δασικούς πόρους της περιοχής.

- Στη διανομαρχιακή περιοχή Ανατολικών και Δυτικών Πιερίων η παρέμβαση αφορά κυρίως την εφαρμογή ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης (χιονοδρομικό κέντρο, εναλλακτικός-περιηγητικός τουρισμός) για την αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής.

- Για τις ευρύτερες περιοχές της οροσειράς Δύσωρου-Μαυροβουνίου-Βερτίσκου-Κερδυλλίων καθώς και της οροσειράς Ορβήλου-Βροντούδος-Μενοικίου και των υπωρειών τους αλλά και για το Ν.Α. τμήμα του όρους Πάϊκου καθώς και για το Ν.Α. τμήμα του Ν. Κιλκίς (ευρύτερη περιοχή Κρουσίων) είναι επιθυμητή η ανάπτυξη έναλλακτικών μορφών τουρισμού σε συνδυασμό με τη βελτίωση των κυκλοφοριακών, τεχνικών και κοινωνικών υποδομών σε συνδυασμό με επιλεγμένες δράσεις στον πρωτογενή τομέα και με την προώθηση της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων.

ΙΙΙ. Τέλος στην περίπτωση (1) μπορεί να ενταχθεί η περιοχή των ευαίσθητων οικοσυστημάτων των δελταϊκών σχηματισμών Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα με στόχο τη συνολική διαχείριση της ευαίσθητης αυτής ζώνης, καθόσον η εν λόγω περιοχή περιλαμβάνει όχι μόνον τους χώρους των πυρήνων των υγροτόπων αλλά και την ευρύτερη ενδοχώρα τους και τους οικισμούς της περιβάλλουσας ζώνης και απαιτεί γενικότερες παρεμβάσεις. Συνεπώς, η διαχείριση των υγροτόπων θα πρέπει, πέραν της προστασίας τους, να προσεγγίζει ευρύτερα το ζήτημα της συνολικής αντιμετώπισης-διαχείρισής τους ως συστήματος ποτάμιων-παράκτιων-δελταϊκών σχηματισμών και χερσαίων περιοχών.

3.9.3. Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)

(192) Τα ΣΟΑΠ όπως περιγράφεται από το Ν. 2742/99 (άρθρο 12) είναι μηχανισμός ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

(193) Τα ΣΟΑΠ αποτελούν μηχανισμούς παρέμβασης σε περιοχές όπου επικρατούν συνθήκες αστικής υποβάθμισης σε συνδυασμό με προβλήματα απασχόλησης και ένταξης κοινωνικών ομάδων. Τα ΣΟΑΠ στηρίζονται με ιδιαίτερους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς.

Στο γεωγραφικό χώρο της Κεντρικής Μακεδονίας προκύπτουν οι εξής κατηγορίες αστικών αναπλάσεων:

- Μεγάλης κλίμακας και στρατηγικού χαρακτήρα σε περιοχές, που λόγω θέσης ή μεγέθους ασκούν μεγάλη επιρροή στην αστική ανάπτυξη.
- Σε χώρους ειδικών χρήσεων (βιομηχανικές-,εμπορικές περιοχές, λιμάνια, σταθμοί) που απαξιώθηκαν οδηγώντας σε υποβάθμιση και ευρύτερες περιοχές που γειτνιάζουν με αυτούς.
- Σε ιστορικά κέντρα και τμήματα αυτών που βρίσκονται κάτω από ισχυρή πίεση για οικονομική εκμετάλλευση (κατοικία, τουρισμός, αναψυχή κ.λπ.)
- Αναπλάσεις σε περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά (προσφυγικές, υποβαθμισμένες κ.λπ.).

Στην πράξη λόγω του περιορισμένου μεγέθους των διατιθέμενων πόρων οι αστικές αναπλάσεις θα πρέπει να χωροθετούνται κατά προτεραιότητα στη μητροπολιτική περιοχή Θεσσαλονίκης, σε μεγάλα αστικά κέντρα (Βέροια, Εδεσσα, Γιαννιτσά, Νάουσα, Κατερίνη, Σέρρες κ.λπ.) και σε περιοχές με ιδιαίτερα προβλήματα.

Επειδή οι πολιτικές που ασκήθηκαν μέχρι σήμερα ανέδειξαν μια σειρά από αδυναμίες όπως η έμφαση στο εξωραϊστικό στοιχείο, η αδυναμία επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων (εκδίωξη παλαιών κατοίκων, ανάπτυξη οχλουσών χρήσεων) και η δημιουργία αρνητικών επιπτώσεων στο φυσικό και αστικό περιβάλλον, απαιτείται διαφοροποίηση των μεθοδολογιών παρέμβασης.

Ειδικότερα απαιτείται η εφαρμογή πιο σύνθετων πολιτικών με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, η δημιουργία ευέλικτων φορέων υλοποίησης και διαχείρισης, η εφαρμογή πολιτικής ελέγχου χρήσεων γης και επιπτώσεων στο αστικό περιβάλλον κ.λπ.

Οι αστικές αναπλάσεις στρατηγικού χαρακτήρα αφορούν μεγάλης κλίμακας αστικές περιοχές όπου επιδιώκεται η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η διαμόρφωση ενιαίων δικτύων πρασίνου - χώρων πολιτισμού και η αισθητική αναβάθμιση (είσοδος πόλεων, βασικό οδικό δίκτυο, κεντρικές - τουριστικές περιοχές).

Στην περίπτωση της πόλης της Θεσσαλονίκης, περιοχές χωροθέτησης τέτοιου είδους δράσεων μπορεί να είναι το θαλάσσιο μέτωπο (παλαιά και νέα παραλία) το Δυτικό Τόξο (από Επταπύργιο έως δυτικές συνοικίες, το Λιμάνι) οι χώροι Στρατοπέδων (Π.Μελά, Κόδρα), η παραλιακή περιοχή του Δ.Καλαμαριάς κ.α.

Στις περιπτώσεις περιφερειακών αστικών κέντρων (Βέροια, Εδεσσα, Σέρρες, Νάουσα κ.λπ.) θα μπορούσε να προωθηθεί μια ολοκληρωμένη παρέμβαση αστικής ανάπλασης με πολλαπλούς στόχους (ενοποίηση ελεύθερων - πολιτιστικών χώρων, απομάκρυνση οχλουσών χρήσεων,αναβάθμιση κεντρικών περιοχών κ.λπ.), που θα εντάσσονται στο γενικότερο χωροταξικό, πολεοδομικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό.

Αστικές αναπλάσεις πρέπει να προωθηθούν και σε χώρους που έχουν απαξιωθεί (λιμάνια, σταθμοί κ.λπ.), με στόχους την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Στην πόλη της Θεσσαλονίκης τέτοιες περιοχές είναι οι ζώνες γύρω από τον παλιό και νέο σιδηροδρομικό σταθμό, η περιοχή 26ης Οκτωβρίου αλλά και θύλακες στις δυτικές συνοικίες. Επιλογή τέτοιων χώρων μπορεί να γίνει και στο δίκτυο των οικισμών της περιφέρειας με πληθυσμό άνω των 8-10.000 κατοίκων.

Οι αναπλάσεις ιστορικών κέντρων στοχεύουν όχι μόνον στη διατήρηση της φυσιογνωμίας και του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, αλλά και στην ένταξή τους στη σύγχρονη ανάπτυξη με τρόπο συμβατό με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους. Η διασφάλιση από τις οχλούσες χρήσεις που μετατρέπουν το ιστορικό κέντρο σε χώρους αναψυχής- εμπορίου αποτελεί βασικό στόχο του σχεδιασμού.

Στην πόλη της Θεσσαλονίκης συναφείς παρεμβάσεις αποτελούν τα προγράμματα των αρχαιολογικών περιπάτων, των πολιτιστικών τόξων και οι αναπλάσεις σε επιλεγμένα σημεία (Ανω Πόλη, ιστορικό κέντρο, χώροι γύρω από μνημεία).

Το πρόγραμμα αυτό μπορεί να επεκταθεί τόσο στο δίκτυο των αστικών κέντρων που διατηρούν τμήμα ιστορικών κέντρων (Βέροια -περιοχές Μπαρμπούτας και Κυριώτισσας- Εδεσσα, Νάουσα κ.λπ.) όσο και σε μικρότερους οικισμούς (ιστορικούς και παραδοσιακούς).

Οι παρεμβάσεις σε περιοχές με ειδικά προβλήματα (προσφυγικές, προβληματικές, κοινωνικού αποκλεισμού) έχουν σαν στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριακών ομάδων, τη βελτίωση των συνθηκών στέγασης και

την αντιμετώπιση προβλημάτων οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού.

4. Πρόγραμμα Δράσης

4.1. Το Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα Δράσης του Χωροταξικού Σχεδίου της Περιφέρειας (2007-2015)

(194) Το πρόγραμμα δράσης αναφέρεται στο σύνολο ενεργειών, των ρυθμίσεων, των μέτρων και των προγραμμάτων που απαιτείται να ληφθούν, προκειμένου να ολοκληρωθεί η εφαρμογή του περιφερειακού πλασίου Χωροταξικού Σχεδιαασμού εντός της προγραμματικής περιόδου 2001 - 2015.

Για το αρχικό διάστημα 2001 -2006, η πρόβλεψη για τις ενέργειες καλύπτεται με σχετική προγραμματική ακρίβεια από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) της Κ. Μακεδονίας, σε συνδυασμό με τις πράξεις που θα υλοποιηθούν μέσω των τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων (π.χ. Επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιβάλλοντος - ΕΠΠΕΡ, Ε.Π. Οδικοί άξονες / Λιμένες / Αστική Ανάπτυξη, Ε.Π. Υπουργείου Γεωργίας, Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα Υπ. Ανάπτυξης), του ταμείου Συνοχής (για τα έργα περιβάλλοντος και μεταφορών) και των κοινοτικών πρωτοβουλιών.

(195) Το Πρόγραμμα Δράσης αναφέρεται στο σύνολο των ενεργειών, των ρυθμίσεων, των μέτρων και προγραμμάτων, που απαιτείται να ληφθούν, προκειμένου να ολοκληρωθεί η «εφαρμογή» του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού εντός της προγραμματικής χρονικής περιόδου 2000-15. για το μεν πρώτο διάστημα 2000-2006 η πρόβλεψη για τις ενέργειες καλύπτεται με σχετική προγραμματική ακρίβεια από το ΠΕΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αφού συμπεριληφθούν τα τμήματα των επενδύσεων του εθνικού σκέλους του Γ΄ ΚΠΣ για την Περιφέρεια και οι πρωτοβουλίες (Interreg, Leader). Στην προσέγγιση του μεσοπρόθεσμου προγράμματος (βλέπε 4.2.1) παρουσιάζεται η μέχρι σήμερα γενική εικόνα του ΠΕΠ το οποίο και εξελίσσεται με ένταξη νέων έργων.

(196) Για το μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης η αβεβαιότητες είναι τέτοιας κλίμακας που δεν είναι δυνατόν να γίνουν αναλυτικές ποσοτικές προσεγγίσεις. Είναι όμως βέβαιο ότι με τη λήξη του Γ΄ ΚΠΣ (2008) τα περιγραφόμενα στο χωροταξικό σχέδιο δεν θα έχουν ολοκληρωθεί. Έτσι, η περίοδος 2008-2015 είναι μια επταετία που θα χαρακτηρίζεται από νέες συνθήκες που μπορούν να σκιαγραφηθούν με τις παρακάτω υποθέσεις:

- Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας θα συνεχίσει να εντάσσεται σε προγράμματα του τύπου Στόχου 1 αλλά και πρωτοβουλίες σε σχέση με τις χώρες της διεύρυνσης.
- Οι ενταγμένες νέες χώρες θα συμμετέχουν στο σύνολο τους σε παρόμοια προγράμματα - (που ήδη έχουν εδραιωθεί με τα προγράμματα Phare) - ανταγωνιστικά με τις ελληνικές περιφέρειες.
- Η Περιφέρεια θα παραμείνει τυπικά συνοριακή και θα πρέπει να αναμένει αύξηση των μεγεθών προγραμμάτων τύπου Interreg και ενδεχομένως ΠΕΠ. Στα ίδια και αλλά και ίσως ακόμα μικρότερα μεγέθη του σημερινού Γ΄ ΚΠΣ.

(197) Η παραπάνω εξελίξεις δεν εκθέτουν παρά ένα περισσότερο πιθανό σενάριο. Είναι πρόδηλο ότι μετά το Γ΄ ΚΠΣ η διάρθρωση των προγραμμάτων θα μετασχηματιστεί ως προς τους στόχους-κατευθύνσεις. Γενικά μέτρα όπως οι υποδομές μεταφορών και άλλα έργα τεχνικών υποδομών θα μετέχουν σε μικρότερα ποσοστά, ενώ αντίθετα άλλες ενέργειες και μέτρα αστικής ανάπτυξης - κατάρτισης - εκπαίδευσης θα έχουν αυξημένη συμμετοχή στο σύνολο της δημόσιας δαπάνης. Η συμμετοχή του άξονα ανάπτυξη της υπαίθρου θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα, ενώ η συμμετοχή της καινοτομίας ανταγωνιστικότητας που ανταποκρίνεται σε ιδιωτικές πρωτοβουλίες θα αυξηθεί σημαντικά. Έργα μεταφορών και προστασίας περιβάλλοντος θα απαιτούν αυτοχρηματοδότηση, και ιδιαίτερα τα δεύτερα θα βασίζονται όλο και περισσότερο στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Οι δράσεις που αφορούν τον αγροτικό τομέα θα είναι σε άμεση συνάρτηση με την Κοινή Αγροτική Πολιτική.

(198) Κατά κατηγορία αξόνων, κατά αντιστοιχία του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, θα μπορούσε να εκτιμήσει κανείς την κατανομή των Προτεραιοτήτων για την περίοδο 2008-2015 ως εξής:

Πίνακας 4.1.1: Υπόθεση κατανομής δημόσιας δαπάνης 2008-2015

1. ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	25%	Κατανομή αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 – 2006 με δραστική μείωση του μέτρου 1.6 (Μεταφορές).
2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	12%	Κατανομή αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 – 2006.
3. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΟ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ	40%	Κατανομή αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 – 2006 με δραστική μείωση του μέτρου 3.1 (Μεταφορικό Δίκτυο)
4. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	18%	Κατανομή αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 – 2006
5. ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	5%	Κατανομή αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 – 2006
6. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΟΡΕΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ / ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	8%	Κατανομή αντίστοιχη του ΠΕΠ 2000 – 2006

4.2. Το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δράσης (2000-2006)

4.2.1. Το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας 2000-2006

(199) Η αναπτυξιακή στρατηγική για την περίοδο 2000-2006, έχοντας συνεκτιμήσει τα ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα καθώς και τις αδυναμίες και τα προβλήματα της Περιφέρειας, επιδιώκει την επίτευξη των κάτωθι στρατηγικών στόχων, μέσω της αξιοποίησης των ανθρώπινων πόρων και του ανθρωπογενούς και φυσικού δυναμικού της Περιφέρειας:

(α) την αξιοποίηση της καίριας θέσης της Θεσσαλονίκης -στη Βαλκανική, την ΕΕ, την παρευξείνια ζώνη και το θαλάσσιο ορίζοντα- και της συγκυρίας που διαμορφώνουν οι νέες τεχνολογικές, πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στην περιοχή.

(β) την ενίσχυση των υφιστάμενων υποδομών και τη δημιουργία εκείνων των κοινοτικών συνθηκών που υπόσχονται ισόρροπη ανάπτυξη στο πλαίσιο μιας Περιφέρειας ίσων ευκαιριών και αναβαθμισμένου περιβάλλοντος χώρου με μακρόχρονες προοπτικές βελτίωσης και εξέλιξης, και

(γ) την εφαρμογή διορθωτικών κινήσεων για το περιβάλλον.

(200) Ο πρώτος στόχος εστιάζεται στην περιοχή της Θεσσαλονίκης ως τον κύριο πόλο ανάπτυξης της Περιφέρειας σε διεθνές επίπεδο (κυρίως Βαλκανικό), ενώ ο δεύτερος στόχος εστιάζεται στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών που θα εξασφαλίσουν τη διάχυση των αναπτυξιακών αυτών αποτελεσμάτων σε όλο το χώρο της Περιφέρειας, εξασφαλίζοντας έτσι την ισόρροπη ανάπτυξή της.

(201) Όσον αφορά τους στόχους του Σχεδίου Ανάπτυξης, το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας ακολουθεί με συνέπεια τις δεδομένες κατευθύνσεις και ειδικότερα:

- Αποσκοπεί στη λειτουργική διασύνδεση με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών που διέρχονται από την Περιφέρεια και στην αποτελεσματική αξιοποίηση τους
- Ενισχύει την τοπική επιχειρηματικότητα, την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και αξιοποιεί το ευνοϊκό αναπτυξιακό περιβάλλον που δημιουργείται στην ευρύτερη περιοχή.
- Συντελεί στην ενίσχυση της Έρευνας και Τεχνολογίας με τον εκσυγχρονισμό των τηλεπικοινωνιακών υποδομών, την εισαγωγή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, και την προσπάθεια για στενότερη διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγή.
- Ενισχύει την απασχόληση και αποσκοπεί στη μείωση της ανεργίας (καίριες προτεραιότητες της στρατηγικής)
- Εντάσσει την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη ως σημαντικές αναπτυξιακές παραμέτρους για την Περιφέρεια.

5. Διαγράμματα

Όπως στο παράρτημα που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης αυτής (Χάρτης Α.1, Α.2, Β.1, Β.2, Β.3, Δ.1.1).

Άρθρο 4

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 12 Ιανουαρίου 2004

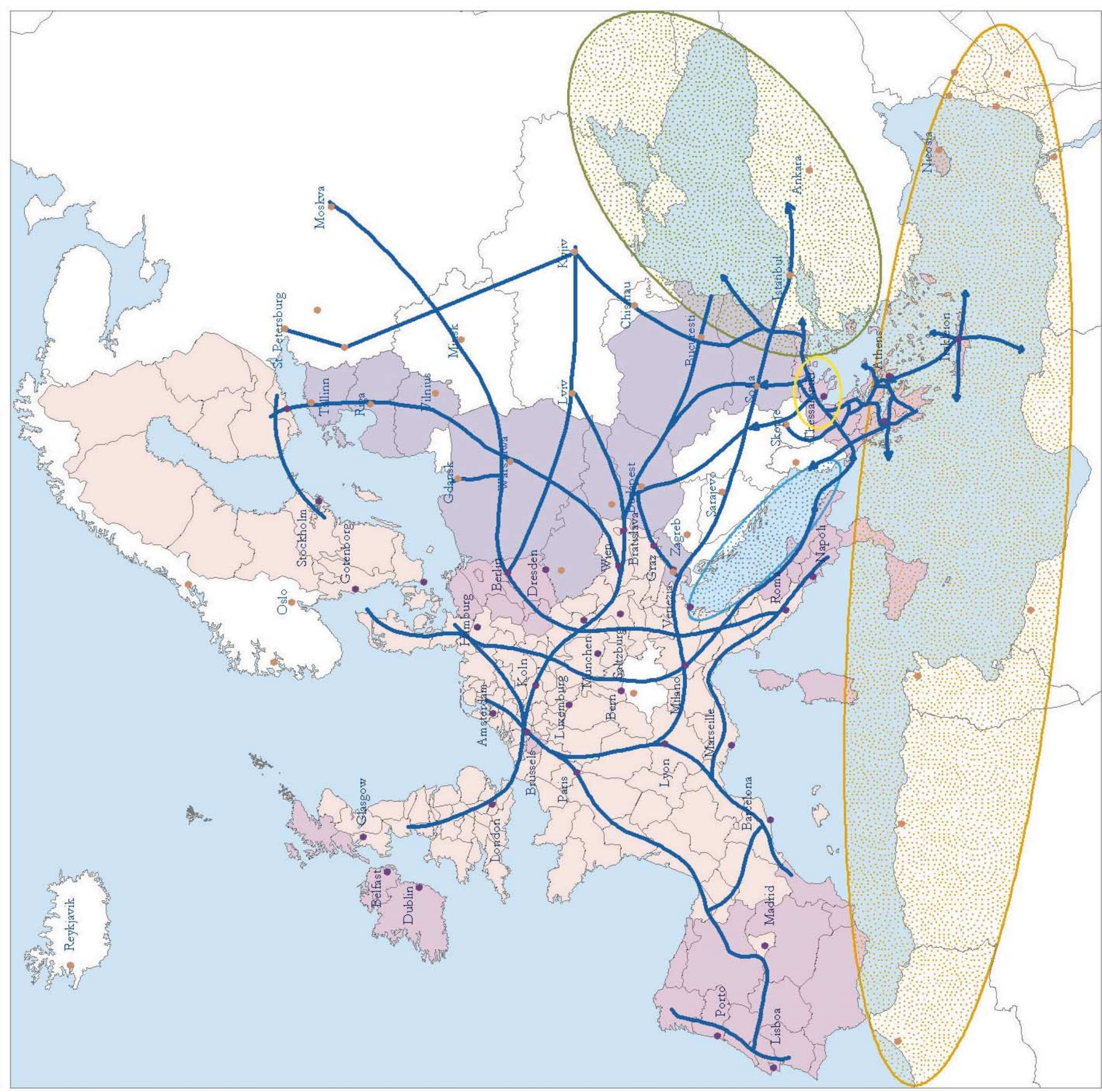
Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

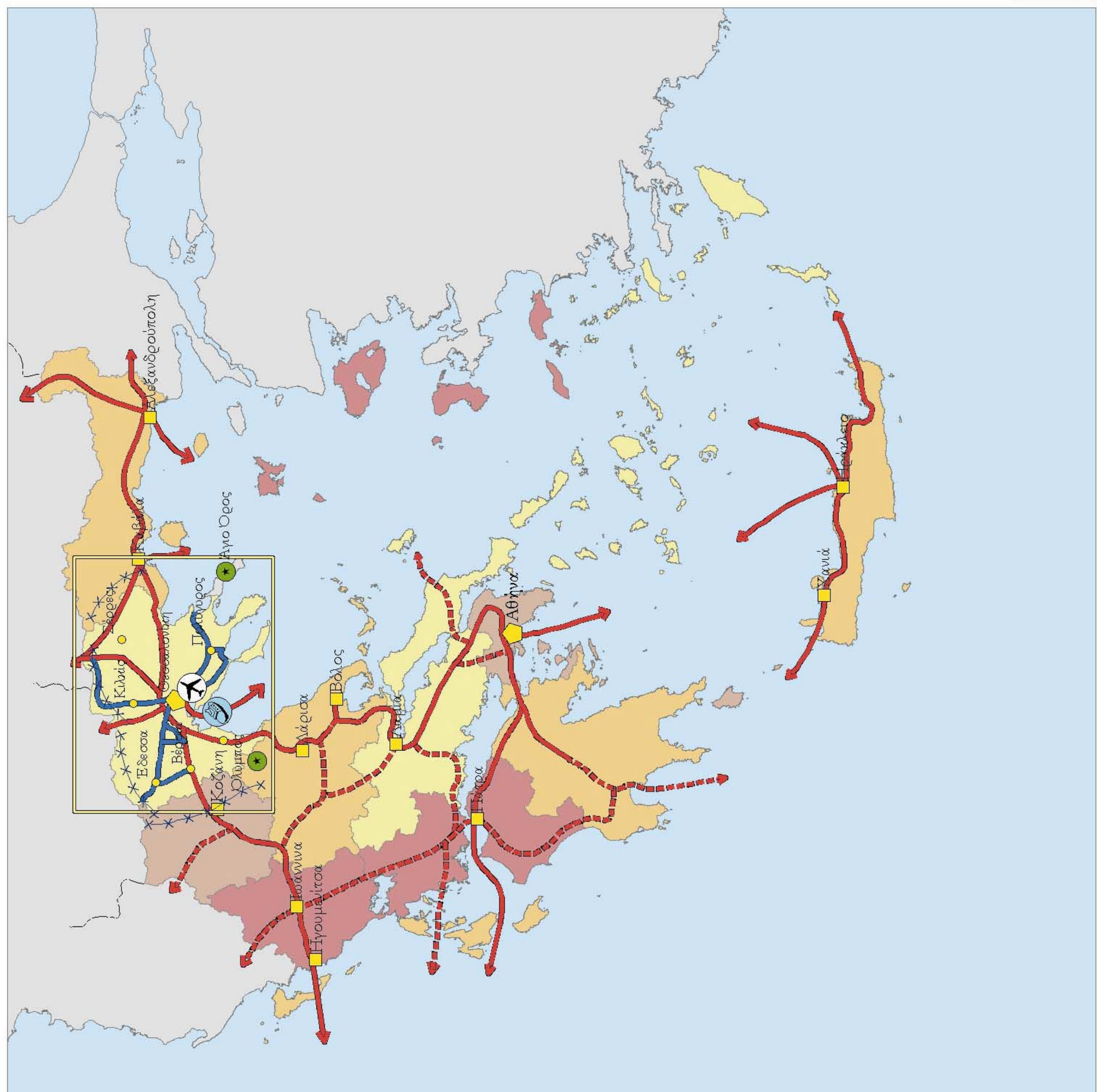
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

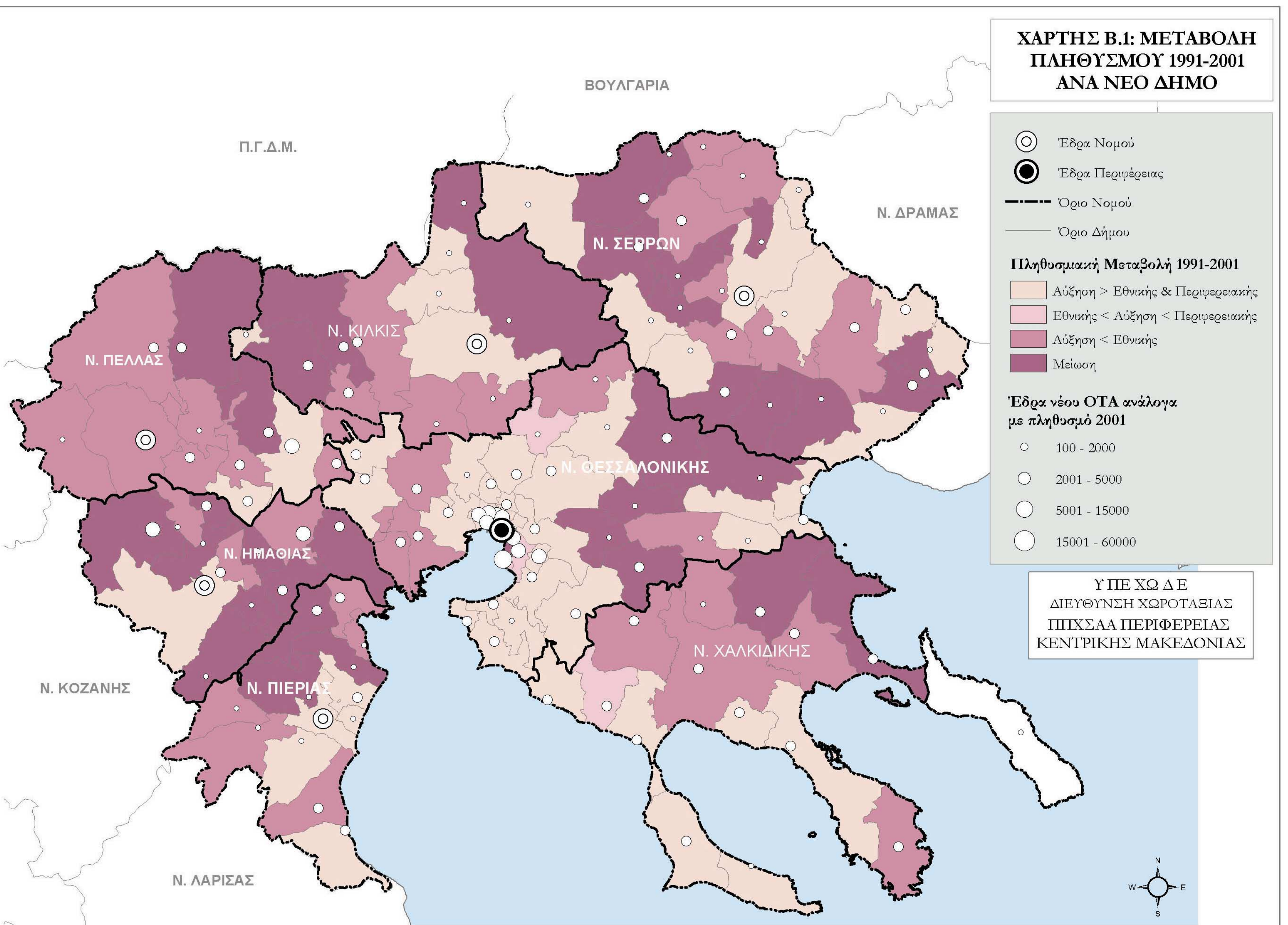
Χάρτης Α.1: Διαγραμματική Απεικόνιση της Θέσης της Περιφέρειας στον Ευρύτερο Ευρωπαϊκό Χώρο

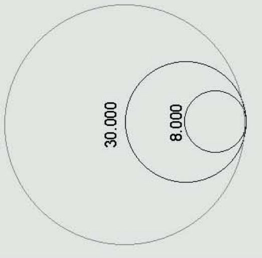
Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας
Κύριοι Άξονες Ανάπτυξης των χωρών της Ε.Ε.
Άξονες ανάπτυξης της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας (υπάρχοντες, τάσεις και προοπτικές)
Περιφέρειες Στόχου 1 Ε.Ε.
Λοιπές χώρες Ε.Ε.
Προς Ένταξη Χώρες
Πανευρωπαϊκές Περιοχές Θαλάσσιων Μεταφορών
Αδριατική / Ιόνια
Μαύρη Θάλασσα
Μεσόγειος

Υ ΠΕ ΧΩ Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

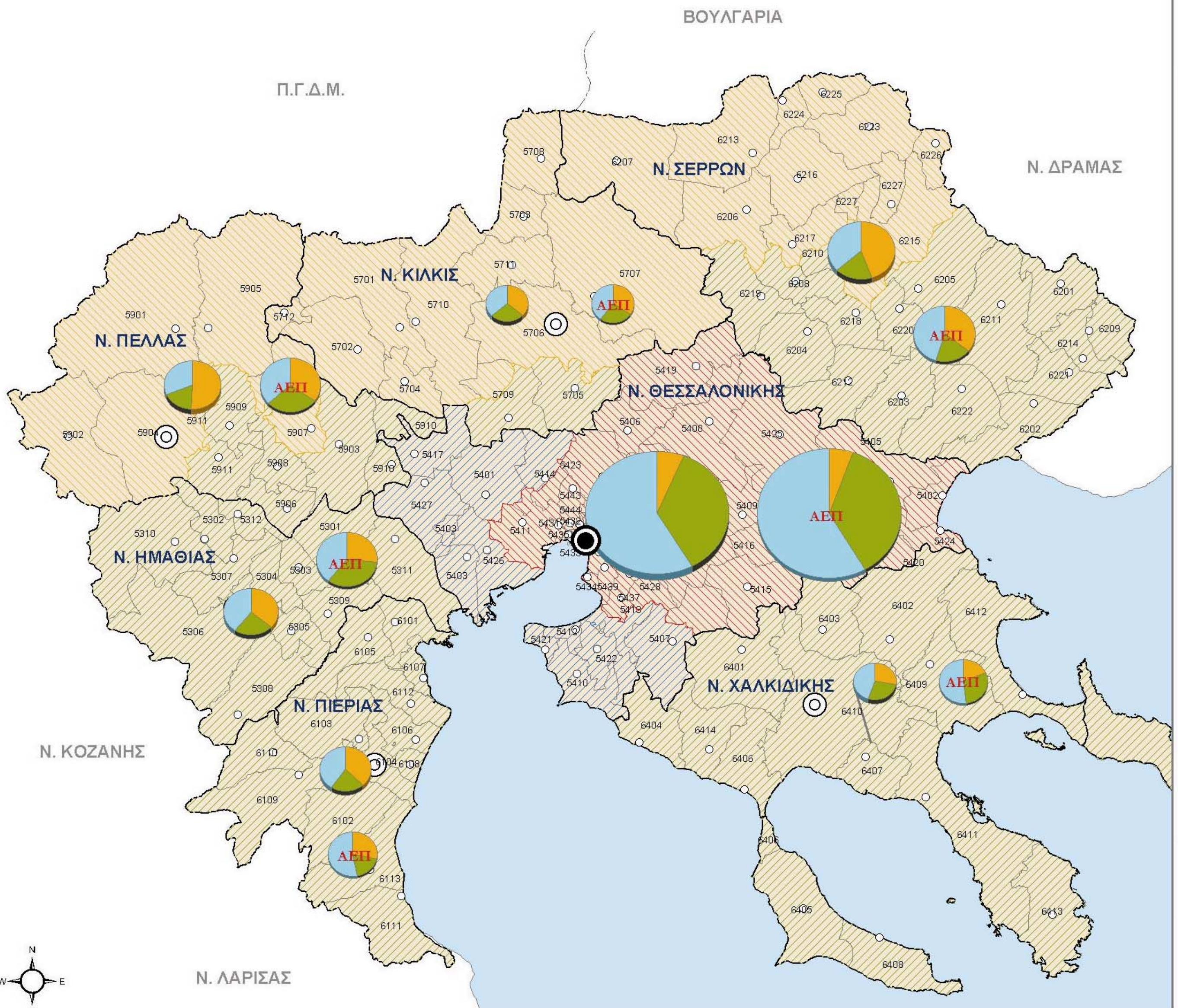

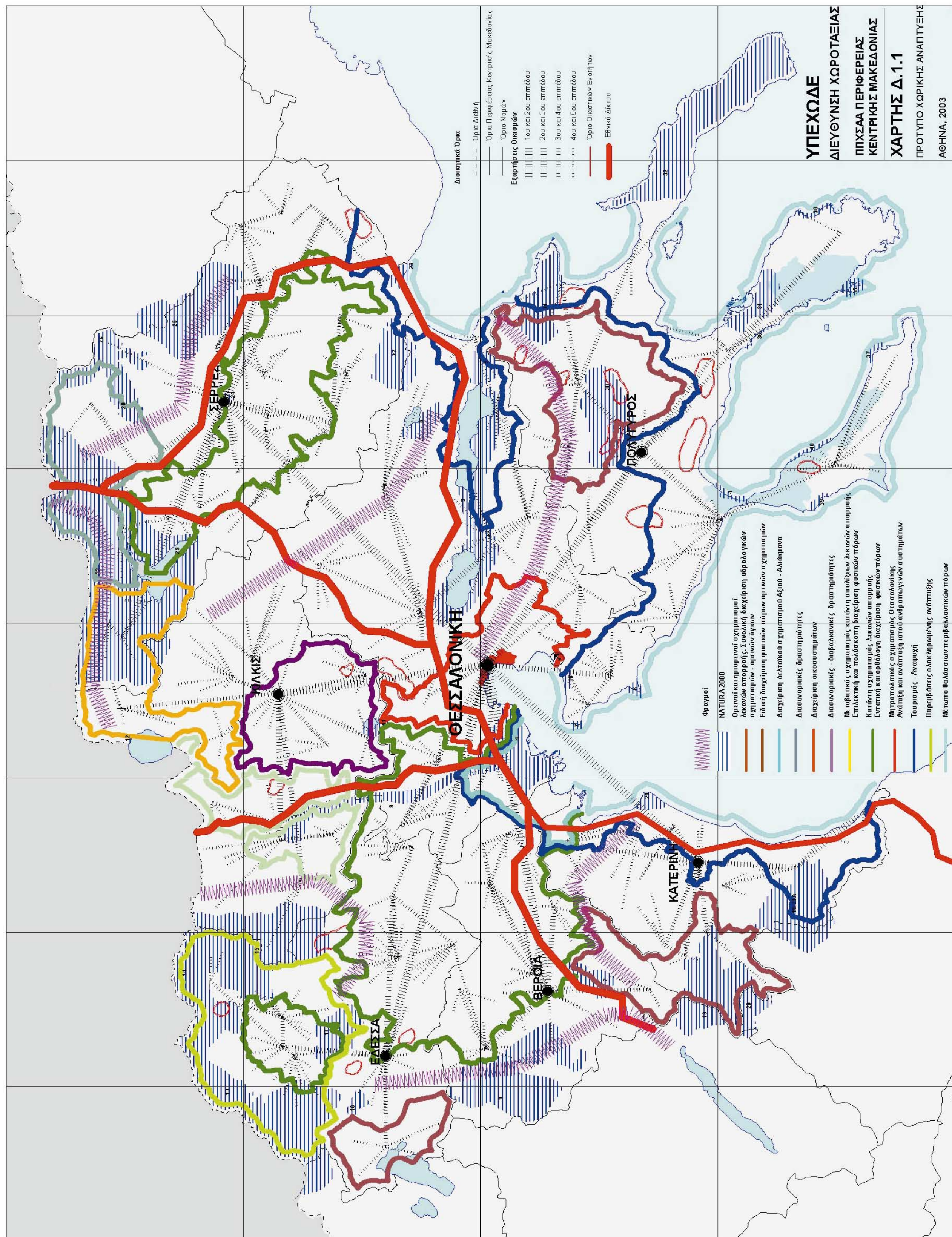

Χάρτης Α.2: Διαγραμματική Απεικόνιση της Θέσης της Περιφέρειας στον Ελλαδικό Χώρο
ΑΕΠ κατά κεφαλή 1991
Ποσοστό ανεργίας
> μέσου εθνικού
< μέσου εθνικού
< μέσου εθνικού
> μέσου εθνικού
Άξονες Ανάπτυξης στον Ελληνικό Χώρο (υπάρχοντες, τάσεις και προοπτικές)
Ολοκληρωμένοι
Υπό διαμόρφωση
Κύριοι
Δευτερεύοντες (περιφέρειας)
Πόλεις διεθνούς ακτινοβολίας
Πόλεις διαπεριφερειακής ακτινοβολίας
Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας
Νομαρχιακά κέντρα
Αεροδρόμιο διεθνούς εμβέλειας
Λιμάνι διεθνούς εμβέλειας
Ιστορικοί τόποι & μνημεία της φύσης διεθνούς εμβέλειας
Φραγμοί διαπεριφερειακής εμβέλειας
Υ ΠΕ ΧΩ Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Αλεξανδρούπολη
Άγιο Όρος
Πολύγυρος
Κιλκίς
Έδεσσα
Κοζάνη
Λάρισα
Βόλος
Αθήνα
Ιωάννινα
Ηγουμενίτσα
Χανιά

ΧΑΡΤΗΣ Β.1: ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1991-2001
ΑΝΑ ΝΕΟ ΔΗΜΟ
Έδρα Νομού
Έδρα Περιφέρειας
Όριο Νομού
Όριο Δήμου
Πληθυσμιακή Μεταβολή 1991-2001
Αύξηση > Εθνικής & Περιφερειακής
Εθνικής < Αύξηση < Περιφερειακής
Αύξηση < Εθνικής
Μείωση
Έδρα νέου ΟΤΑ ανάλογα
με πληθυσμό 2001
100 - 2000
2001 - 5000
5001 - 15000
15001 - 60000
ΥΠΕΧΩΔΕ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΣΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
Π.Γ.Δ.Μ.
Ν. ΔΡΑΜΑΣ
Ν. ΣΕΡΡΩΝ
Ν. ΚΙΛΚΙΣ
Ν. ΠΕΛΛΑΣ
Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ
Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ
Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ
Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ
N
E
S
W

ΧΑΡΤΗΣ Β.2:
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ
ΝΕΟ ΔΗΜΟ 1991
Έδρα Νέου Δήμου
Έδρα Νομού
Έδρα Περιφέρειας
Όριο Νομού
Όριο Δήμου
Τομέας Απασχόλησης
Τομέας Α
Τομέας Β
Τομέας Γ
Απασχολούμενοι
130.000
30.000
8.000
Υ ΠΕ ΧΩ Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
Ν. ΔΡΑΜΑΣ
Π.Γ.Δ.Μ.
Ν. ΣΕΡΡΩΝ
Ν. ΚΙΛΚΙΣ
Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
Ν. ΠΕΛΛΑΣ
Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ
Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ
Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ
Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ

ΧΑΡΤΗΣ Β.3:
ΕΝΔΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ
ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 1991
Έδρα Νέου Δήμου
Έδρα Νομού
Έδρα Περιφέρειας
Όριο Νομού
Όριο Δήμου
Περιοχές Αναπτυξιακών Κινήτρων (Σύμφωνα με τον Νόμο 2601/98 ΥΠΕΘΟ)
Ζώνη Α
Ζώνη Β
Ζώνη Γ
Ζώνη Δ
Τομέας Απασχόλησης
Τομέας Α
Τομέας Β
Τομέας Γ
Απασχολούμενοι
ΑΕΠ ανά τομέα
330.000
135 εκ. ευρώ
70.000
22 εκ. ευρώ
Υ ΠΕ ΧΩ Δ Ε
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
Π.Γ.Δ.Μ.
Ν. ΔΡΑΜΑΣ
Ν. ΣΕΡΡΩΝ
Ν. ΚΙΛΚΙΣ
Ν. ΠΕΛΛΑΣ
Ν. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Ν. ΗΜΑΘΙΑΣ
Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ
Ν. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ
Ν. ΛΑΡΙΣΑΣ
ΑΕΠ

ΥΠΕΧΩΔΕ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΠΧΣΑΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΧΑΡΤΗΣ Δ.1.1
ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΑΘΗΝΑ, 2003
Διοικητικά Όρια
Όρια Διεθνή
Όρια Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
Όρια Νομών
Εξαρτήσεις Οικισμών
1ου και 2ου επιπέδου
2ου και 3ου επιπέδου
3ου και 4ου επιπέδου
4ου και 5ου επιπέδου
Όρια Οικιστικών Ενοτήτων
Εθνικό Δίκτυο
Φράγματα
NATURA 2000
Διαχείριση οικοσυστημάτων
Διασυνοριακές δραστηριότητες
Διασυνοριακές - διαβαλκανικές δραστηριότητες
Τουρισμός - Αναψυχή
Παρεμβάσεις ολοκληρωμένης ανάπτυξης
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΒΕΡΟΙΑ
ΕΔΕΣΣΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 YPET GR * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http: www.et.gr – e-mail: webmaster @ et.gr

Πληροφορίες Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και λοιπών Φ.Ε.Κ.: 210 527 9000-4
Φωτοαντίγραφα παλαιών ΦΕΚ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΜΑΡΝΗ 8 - Τηλ. (210)8220885 - 8222924
Δωρεάν διάθεση τεύχους Προκηρύξεων ΑΣΕΠ αποκλειστικά από Μάρνη 8

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227	**(2310) 423 956**	**ΛΑΡΙΣΑ** - Διοικητήριο	**(2410) 597449**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευριπίδου 63	**(210) 413 5228**	**ΚΕΡΚΥΡΑ** - Σαμαρά 13	**(26610) 89 127**
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327	**(2610) 638 109**		**(26610) 89 105**
	(2610) 638 110	**ΗΡΑΚΛΕΙΟ** - Πλ. Ελευθερίας 1	**(2810) 396 409**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο	**(26510) 87215**	**ΛΕΣΒΟΣ** - Πλ.Κωνσταντινουπόλεως	**(22510) 46 888**
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1	**(25310) 22 858**		**(22510) 47 533**

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:
- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 16 σελίδες σε 1 euro, προσαυξανόμενη κατά 0,20 euro για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα ΦΕΚ σε 0,15 euro ανά σελίδα.

Σε μορφή CD:

Τεύχος	Περίοδος	EURO	Τεύχος	Περίοδος	EURO
Α΄	Ετήσιο	150	Αναπτυξιακών Πράξεων	Ετήσιο	50
Α	3μηνιαίο	40	Ν.Π.Δ.Δ.	Ετήσιο	50
Α΄	Μηνιαίο	15	Παράρτημα	Ετήσιο	50
Β’	Ετήσιο	300	Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	Ετήσιο	100
Β΄	3μηνιαίο	80	Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου	Ετήσιο	5
Β΄	Μηνιαίο	30	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Ετήσιο	200
Γ	Ετήσιο	50	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Εβδομαδιαίο	5
Δ΄	Ετήσιο	220	Α.Ε. & Ε.Π.Ε	Μηνιαίο	100
Δ΄	3μηνιαίο	60			

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. ειδικού ενδιαφέροντος σε μορφή cd-rom και μέχρι 100 σελίδες σε 5 euro προσαυξανόμενη κατά 1 euro ανά 50 σελίδες.
- Η τιμή πώλησης σε μορφή cd- rom δημοσιευμάτων μιας εταιρείας στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. σε 5 euro ανά έτος.

Τα παραπάνω cd-rom διατίθενται ύστερα από σχετική παραγγελία και αφορούν Φ.Ε.Κ. που έχουν δημοσιευτεί μετά από το έτος1994.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Φ.Ε.Κ. : τηλεφωνικά : 210- 9472555 , fax : 210- 9472556 internet : http://www.et.gr.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

	Σε έντυπη μορφή	Από το Internet
Α΄ (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κτλ.)	225 €	190 €
Β΄ (Υπουργικές αποφάσεις κτλ.)	320 €	225 €
Γ΄ (Διορισμοί, απολύσεις κτλ. Δημ. Υπαλλήλων)	65 €	ΔΩΡΕΑΝ
Δ΄ (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κτλ.)	320 €	160 €
Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	160 €	95 €
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κτλ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	65 €	ΔΩΡΕΑΝ
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κτλ.)	33 €	ΔΩΡΕΑΝ
Δελτίο Εμπορικής και Βιομ/κής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	65 €	33 €
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	10 €	ΔΩΡΕΑΝ
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	2.250 €	645 €
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	225 €	95 €
Πρώτο (Α΄), Δεύτερο (Β΄) και Τέταρτο (Δ΄)	–	450 €

Για την παροχή δικαιώματος ηλεκτρονικής πρόσβασης σε Φ.Ε.Κ. προηγούμενων ετών, η τιμή προσαυξάνεται πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής έτους 2004, κατά 25 euro ανά έτος παλαιότητας και ανά τεύχος.

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στις ΔΟΥ (το ποσό συνδρομής καταβάλλεται στον κωδικό αριθμό εσόδων ΚΑΕ 2531 και το ποσό υπέρ ΤΑΠΕΤ (5% του ποσού της συνδρομής) στον κωδικό αριθμό εσόδων ΚΑΕ 3512). Το πρωτότυπο αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) θα πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στην αρμόδια Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται και από τις ΔΟΥ.
* Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και ΤΑΠΕΤ .
* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.
* Η συνδρομή ισχύει για ένα ημερολογιακό έτος. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.
* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι την 31ην Δεκεμβρίου κάθε έτους.
* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00΄ έως 13.00΄

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ